

Jasmin Aguilar

DOMINA
Naisten vallankäyttö sopimuksenvaraisessa alistamisessa

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Sosiologia
Pro gradu -tutkielma
Lokakuu 2023

TIIVISTELMÄ

Jasmin Aguilar: Domina – Naisten vallankäyttö ja valta sopimuksenvaraisessa alistamisessa
Pro gradu -tutkielma, 71 sivua + liitteet (3)
Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta
Sosiologia
Ohjaaja: Mianna Meskus
Lokakuu 2023

Selvitän pro gradu -tutkielmassani, miten sopimuksenvaraisesti dominoivien naisten valta rakentuu ja todellistuu femdom-kohtaamisissa sekä mitä merkityksiä vallankäytöllä ja vallalla on naisille itselleen. Käytän aineistona dominoilta keräämiäni sisäpiirihaastatteluita. Haastattelut on toteutettu vuoden 2022 keväällä viitenä yksilöhaastatteluna ja yhtenä ryhmähaastatteluna. Laadullisessa analyysissä yhdistän aineistolähtöistä ja teoriaan tukeutuvaa tulkintaa. Tutkielma linkittyy yhtäältä vallan ja vallankäytön teoretisointiin ja toisaalta seksuaalisuuden sosiaalitieteelliseen tutkimukseen.

Nojaan Michel Foucault'n ajatteluun vallan ja valtajärjestelmien luonteesta sekä Judith Butlerin ajatteluun toimijuudesta, performatiivisuudesta ja sukupuolen ja seksuaalisuuden kumouksellisuudesta. Seuraan Foucault'n ja Gayle Rubinin osoittamaan suuntaan tarkastellessani sopimuksenvaraista alistamista vastakulttuurina, joka mahdollistaa kokeelliset ihmissuhteet, uudenlaisen valtdynamiikan ja kehollisten nautintojen uudelleen järjestymisen. Käsitteellistän dominoiden käyttämän vallan "synteettiseksi vallaksi" erotuksena "orgaanisesta vallasta", joka nojaa institutionalisoituneeseen valtajärjestelmään.

Osoitan, että femdom on vastakulttuurinen toisin ajattelemisen ja toisin tekemisen tapa, jossa "female domination", naisen ylivalta, on ylläpitävä normi. Dominat koostavat valtaansa ja vallankäytön välineitään systemaattisesti räätälöiden. Alistavilla naisilla ei ole käytettävissään valmiita narratiiveja, eikä sosiaalinen järjestys tarjoa heille helppoa valtaa. Synteettinen valta on hidasta valtaa: sen rakentaminen on käsityötä. Orgaaninen valta sen sijaan on valmista: sillä voi operoida, jos vallan käyttäjä on sosiaalisen järjestyksen mukainen vallankäyttäjä. Toisin kuin orgaaninen valta, joka on sosiaalisen järjestyksen kotoperäistä valtaa, synteettinen valta on altis häiriötekijöille. Onnistunut femdom vaatii yhteistyötä. Naisen absoluuttisen vallankäytön performointi ja miehisen alistumisen performointi uusintavat femdomin normatiivista järjestystä. Sekä naiseudella että yksisuuntaisella vallankäytöllä on fetisististä merkitystä femdomin valtdynamiikassa, jossa yhteistoimin tuotetaan yksisuuntaista vallankäyttöä.

Femdom palkitsee naisia käyttäytymisestä, joka on naisille yleensä sosiaalisesti sanktioitua. Samalla dominoivat naiset legitimoivat miehisen antautumisen, joka ei ole miehille yleensä hyväksyttyä. Femdom horjuttaa heteronormatiivisen seksuaalisuuden konventioita, kuten sukupuoli- ja penetraatiokeskeisyyttä. Dominat uudelleen merkityksellistävät, mitä seksi voi olla. Lisäksi he ottavat vallan ja päämäärän itselleen kieltäytyen naisille seksuaalisessa kanssakäymisessä perinteisesti varatusta passiivisesta ja välineellisestä roolista. Vaikka synteettinen valta on haurasta, sillä on potentiaalia haastaa orgaanista valtaa. Synteettinen valta vuotaa femdom-konstruktion ulkopuolelle muovaamalla sukupuolten performaatioita jättäen näin jälkensä ympäröivään sosiaaliseen järjestykseen. Kuvaan tutkielmassani yhden reitin sukupuolittuneen vallan uusjaolle.

Avainsanat: vallankäyttö, naiseus, femdom, BDSM, seksuaalisuus, sukupuoli, synteettinen valta

Tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck-ohjelmalla.

Sisällys

1.	Valtiatar jalustalle	1
2.	Kinkkinen käsitteistö	4
2.1.	Sukupuolesta ja seksuaalisuudesta	5
3.	Katsaus taaksepäin.....	6
4.	Valta, vallankäyttö ja sosiaalinen järjestys	10
4.1.	Foucault – itsepintainen valta ja sen kumouksellisuus	10
4.2.	Butler – sukupuoli ja sen kumouksellisuus	12
4.3.	Analyysin tasot ja synteettinen valta	14
5.	Tutkimusasetelma.....	17
5.1.	Aineisto ja aineistonkeruun toteutus.....	17
5.2.	Eettiset ja tiedontuotannolliset haasteet	19
5.3.	Analyyttinen menettely.....	21
6.	Synteettinen valta	23
6.1.	Itseoppinut vallankäyttäjä.....	24
6.2.	Vallankäytön käsityöläisyys	28
6.3.	Dominanssin performointi	33
7.	Fetisistinen sosiaalinen järjestys.....	37
7.1.	Performoinnin relationaalisuus ja metakeskustelu	37
7.2.	Luottamus ja alistussuhteen intimiteetti	41
7.3.	Vallankäytön yhteispeli	45
8.	Synteettinen valta haastamassa orgaanista valtaa	49
8.1.	Naiseuden uudistaminen ja uusintaminen	50
8.2.	Tila miehelle alistumiselle.....	56
8.3.	Seksuaalisuuden kumouksellisuus	60

9. Viimeinen sana.....	64
9.1. Yhteenveto: keskeiset havainnot ja päätelmät.....	64
9.2. Keskustelu: tutkielman paikantuminen	68
Lähteet	72
Liitteet	77
Haastattelurunko	77

Domina: Naisten vallankäyttö ja valta sopimuksenvaraisessa alistamisessa

1. Valtiatar jalustalle

Sopimuksenvarainen dominointi on ohuesti tutkittu aihe. BDSM (Bondage & Discipline, Domination & Submission, Sadism & Masochism) erilaisine muotoineen edustaa marginalisoitua – toisinaan jopa patologisoitua – seksuaalisuutta, ja iso osa siihen liittyvästä tutkimuksesta keskittyy aiheellisesti ennakkoluulojen purkamiseen (Pohtinen 2023, 25–27). Suomalaisten seksitavat ovat kuitenkin monipuolistuneet (Paarnio ym. 2022; Kontula 2017) ja BDSM:n näkyvyys on lisääntynyt merkittävästi populaarikulttuurissa. Suomessa on viime vuosina julkaistu mm. Sexpo-säätiön suosittelema ”astetta rajumpi seksiopas” BDSM-aapinen (Forsström & Forsström 2016) ja SF Film Finlandin levittämä, myös Cannesin elokuvajuhlilla esitetty, BDSM-aiheinen elokuva Koirat eivät käytä housuja (Valkeapää 2019). Seksuaalinen dominointi on marginalisoitua, muttei marginaalista (Jozifkova 2018; Holvoet ym. 2017). Ilmiöstä tulisi tuottaa yhteiskuntatieteellistä ymmärrystä.

Seksuaalisten valtasuhteiden tutkimisen ei pitäisi olla vain marginalisoidun ryhmän tai alakulttuurin ymmärrettäväksi tekemistä. Vallan tutkiminen BDSM-kontekstissa, joka on kuin vallankäytön testilaboratorio, voi kertoa meille jotain oleellista vallan luonteesta ylipäättään. Sosiaalitieteellisessä tutkimuksessa ei juuri enää törmää kokeellisiin tutkimusasetelmiin, eettisistä syistä. BDSM on valmis kokeellisuuden runsaudensarvi, jonka äärelle virittäytymällä voimme oppia vallankäytöstä, sosiaalisten hierarkioiden rakentumisesta ja vallan luonteesta asioita, joita emme pääse muuten havainnoimaan.

Foucault’laisittain lienee selvää, ettei sosiaalisen järjestyksen ulkopuolelle voi astua. Se ei kuitenkaan tarkoita, etteikö sosiaalisen järjestyksen sisällä, sopivassa taskussa, olisi mahdollista järjestellä toisin, eli tuottaa uudenlaista sosiaalista järjestystä. Foucault (1997, 169) itse kiinnittää huomionsa SM-alakulttuuriin¹ ja sen suojissa harjoitettaviin kokeellisiin valtdynamiikkoihin: “What strikes me with regard to S&M is how it differs from social power.” Foucault näyttää yhtyvän Rubinin

¹ SM-lyhenne tulee sadismista ja masokismista. Ennen ”BDSM”- ja ”kinky”-käsitteiden yleistymistä, ja -käsitteistön laajenemista, ”sadosokismia” käytettiin viittaamaan laajasti erilaisiin kokeellisiin valtasuhteisiin ja -sessioihin siihen liittyvän alakulttuurin puitteissa.

(2011, 174–188) näkemykseen, etteivät BDSM-harjoittajat ole niinkään uusintamassa hegemonista valtajärjestelmää vaan luomassa jotain uutta – kuten uudenlaisia kehollisia nautintoja ja kokeellisia ihmissuhteita – ja laittamassa valtaa uusiin asentoihin ja uudenlaiseen liikkeeseen. (Foucault 1997, 165–170.) Katveessa tapahtuvalla sosiaalisella uudelleenjärjestelyllä on kuitenkin väistämättä vaikutuksia myös laajempaan sosiaaliseen järjestykseen. Kuten Butler (2011) esittää, jokainen versiointi, jokainen anomalia, asettuu osaksi sosiaalisen todellisuuden performaatioita.

BDSM:ää käsittelevissä teksteissä yleisesti toisteltu teesi kuuluu: ”Valtaa on kaikkialla; se läpäisee kaikki sosiaaliset suhteet. Seksuaalisessa valtasuhteessa tämä valta vain tunnustetaan, neuvotellaan ja sen voi myös purkaa.” Oletus on, että BDSM-kontekstissa käytetty valta ei lähtökohtaisesti eroa muusta vallasta muuten kuin eksplisiittisyydellään. (Esim. Goerlich 2021, 91.) Vastoin yleistä oletusta yhdyin Foucault’n näkemykseen, että sopimuksenvaraisessa seksuaalisessa dominoinnissa käytetty valta eroaa muiden yhteiskunnallisten suhteiden vallasta. Sopimuksenvaraisessa dominoinnissa valta ei palaudu weberiläisiin vallan lähteisiin tai foucault’lisiin dispositiiveihin, vaan valta täytyy näissä tilanteissa tehdä jotenkin toisin. Koska dominoinnissa ja alistumisessa, kuten missä tahansa (fetisistisesti latautuneessa) seksissä, haetaan mahdollisimman aitoa kokemusta, ongelmaksi muodostuu, miten tällainen tekemällä tehty valta eletään todeksi.

Sessioissa tai valtasuhteissa, joissa nainen dominoi miestä, valta-asetelmaan liittyy erityinen haaste. Käytän sopimuksenvaraisesti dominoivista naisista termiä *domina* – kinkypuheessa myös *domme* – ja dominoiden toteuttamasta seksuaalisesta dominoinnista käsitettä *femdom*. Olen kiinnostunut nimenomaan naisten vallankäytöstä, koska siinä joudutaan vallan rakentamisen lisäksi kääntämään sukupuolten välinen valta-asetelma pääläelleen. Riippumatta kulttuurisista, taloudellisista, fyysisistä, statukseen liittyvistä tai muistakaan voimasuhteista, femdom-asetelmassa dominan on otettava valta jakamattomasti omakseen ja alistuvan on tunnettava dominan valta. Kysyn, mistä tällainen valta rakentuu tai rakennetaan, kuinka todellista tällainen valta on ja minkälaisia merkityksiä sillä on naisille itselleen.

BDSM:ään laajasti liittyviä orientaatioita on tyypillisesti tarkasteltu sadomasokismin kehyksestä käsin. Dominointi ja alistuminen, sekä muut BDSM-suuntaukset, ovat jääneet usein vain osatekijän asemaan tutkittavassa ilmiössä. Suinkaan kaikki valtasessiot ja -suhteet eivät kuitenkaan ole sadomasokistisesti virittyneitä. Liioin kaikki dominoijat eivät ole sadisteja eivätkä kaikki alistujat masokisteja. DS on oma orientaationsa, jossa operoidaan vallalla; SM puolestaan operoi kivulla. Nämä orientaatiot ilmenevät usein limittäin tai päällekkäin, mutta eivät aina. On paljon alistujia,

jotka eivät ole kiinnostuneet kipuaistimuksista, ja dominoivia henkilöitä, jotka eivät ole kiinnostuneet kivun tuottamisesta tai jotka käyttävät sitä vain tehosteena.

Yhtä lailla BDSM:ää kartoittavat tutkimukset tarkastelevat yleisesti dominoivia tai sadisteja, kiinnittämättä erityisesti huomiota heidän sukupuoleensa. Koska dominoivia naisia on BDSM-yhteisöissä tyypillisesti huomattavan vähän suhteessa dominoiviin miehiin (Wismeijer & Assen 2013, 1947; Fennell 2021, 793), heidän päätymsensä esimerkiksi etnografioiden otantaan on ollut vähäistä. Palkallisia dominoita käsittelevät tutkimukset ovat tarkastelleet dommeja kapeasti ammatinharjoittajina. Femdom on katve katveen sisällä. Tarkennan tutkijan linssin tähän tutkimusaukkoon. Valaisen sisäpiirihaastatteluin dominoivien naisten omat kokemukset vallankäytöstä. Haastattelumateriaalia analysoin aineistolähtöisesti, eli dominoiden sana ohjaa teoriakehyksen määrittymistä. Viimeisen sanan sanon minä.

Aloitan käymällä läpi kinkyilyyn ja BDSM:ään liittyvää sanastoa luvussa kaksi. Avaan samassa luvussa myös seksuaalisuuden ja sukupuolen merkityksiä kinkykehityksessä. Kolmannessa luvussa käyn läpi femdomin kannalta relevanttia aiempaa yhteiskuntatieteellistä tutkimusta. Neljännessä luvussa esittelen tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen. Käyn läpi Foucault'n ja Butlerin käsityksiä vallasta ja sosiaalisesta järjestyksestä. Palaan samalla sukupuolen ja seksuaalisuuden käsitteisiin, tällä kertaa teoreettisesta näkökulmasta. Lopuksi käsitteelen analyysin tasoja. Viidennessä luvussa esittelen tutkimusasetelmani. Esitän ensin tutkimuskysymykseni, minkä jälkeen kuvaan ja perustelen aineiston ja tutkimusmetodin. Lisäksi käyn läpi tutkimusasetelmaan liittyviä eettisiä ja tiedontuotannollisia haasteita.

Analyysiluvuissa kuusi, seitsemän ja kahdeksan analysoin ja tulkitseen keräämääni aineistoa. Luku kuusi käsittelee dominoiden käyttämän vallan luonnetta. Esitän, että dominat syntetisoivat valtaa ja että käsityönä tuotettu valta on "hidasta" verrattuna valmiiseen orgaaniseen valtaan. Luku seitsemän kuvaa femdomia sosiaalisena toimintana. Puhun relationaalisesta performatiivisuudesta liittyen vallankäytön yhteispeliin ja havainnoin femdomia omana sosiaalisena järjestyksenään, konstruktiona konstruktion sisällä. Luku kahdeksan tarkastelee femdom-vallankäytön laajempia sosiaalisia vaikutuksia – niitä, jotka ulottuvat femdom-konstruktion ulkopuolelle. Yhdeksänteen lukuun kokoan johtopäätökseni.

2. Kinkkinen käsitteistö

Marginalisoituihin seksuaalisuuksiin liittyvä sanasto on lainasanojen sekameteli. Termit ovat niihin vihkiytyneille selkeitä ja käyttökelpoisia, mutta ne eivät aina avaudu intuitiivisesti sivullisille, ja niiden taivuttaminen tieteelliseen tutkimustekstiin on pieni masokistinen harjoitus. Kielenkäytön kankeus ja käsitteistön puutteellisuus liittyvät BDSM:n marginalisoituun asemaan ja seksuaalisuuden diskursiiviseen säätelyyn (Foucault 1998/1976). Käsitteiden riittämättömyys – kielen puute – ankkuroi BDSM:n marginaaliin sekä yhteiskunnassa että tiedekentällä (Newmahr 2011, 144).

Kinky on kattokäsite marginalisoiduille seksuaalisuuksille, kuten BDSM-orientaatioille ja fetisismeille. Kinky-käsitteen käyttö on yleistynyt viime vuosina. Aiemmin puhuttiin enemmän BDSM:stä tai pelkästä sadomasokismista. BDSM on lyhenne sanoista Bondage & Discipline, Domination & Submission, Sadism & Masochism. Paneudun näistä keskimmäiseen pariin, eli dominointiin ja alistumiseen. Tämä orientaatio keskittyy valtaan ja vallankäyttöön, joskin se lomittuu usein sidontaan ja kurinpitoon sekä kipuun keskittyvään sadismiin ja masokismiin.

Kinkyilylle tärkeitä periaatteita ovat SSC (safe, sane and consensual) ja RACK (risk aware consensual kink). Suostumuksellisuudella, riskitietoisuudella, paneutumisella ja valveutuneisuudella kinkyt orientaatiot erottautuvat esimerkiksi väkivallasta ja patologioista. Tutkin dominointia nimenomaan kinkykehyksessä, suostumuksellisena ja sopimuksenvaraisena toimintana, jossa myös aktiivisesti hallinnoidaan riskejä ja vältetään riskien realisoitumista.

Dominoivasta miehestä käytetään sanaa Dom tai Master. Pelkkä D on sukupuolineutraali ilmaus dominantille. Sub tarkoittaa alistujaa ja viittaa sekä miehiin että naisiin. Top ja bottom ovat yläkäsitteitä toimijoille ja toiminnan kohteille. Yksinkertaistetusti: kaikki subit ovat bottomeita, mutta kaikki bottomit eivät ole subeja. Switch tarkoittaa henkilöä, joka on toisinaan dominoiva ja toisinaan alistuva. Sessiolla tarkoitetaan ajallisesti rajattua, yhteistä kinkyaktiiviteettia. Valtasuhde on valtdynamiikalle rakentuva ihmissuhde, jossa dominointi ja alistuminen läpäisevät joko koko suhteen tai sovitut osat siitä. D/s-etuliitteellä tai -lyhenteellä tarkoitetaan dominointia ja alistumista tai Domia ja subia; esim. D/s-sessio tai D/s-pari.

Dominoivalle naiselle on monia nimityksiä, jotka vaihtelevat kulloisenkin painotuksen mukaan Valtiattaresta Mommy Domiin. Toisinaan käytetään titteleitä: Rouva, Mistress, Madam, Lady jne.

Yleiskäsitteenä toimii Domina (engl. domme tai dominatrix), jota käytän myös tässä tutkimuksessa. Domme tulee sanoista Dom ja femme, ja se toimii dominan synonyymina. Naisten harjoittamasta dominoinnista käytetään termiä femdom. Kinkyjen parissa Domina tai Domme tarkoittaa naista, joka asemoituu kinkyissä suhteissaan tai kohtaamisissaan dominoivaksi, kun taas BDSM:n ulkopuolella dominasanaa käytetään usein kapeasti ammatinharjoittajasta. Tässä tutkimuksessa tarkastelen ensisijaisesti naisia, jotka alistavat vapaa-ajallaan, en palkallisia dominoita.

Kinky-kontekstissa Dominat, Domit ja niiden synonyymit tavataan kirjoittaa isolla, kun taas subit pienellä. Tässä tekstissä kirjoitan vastaisuudessa myös dominat ja domit pienellä, elleivät ne ole kirjainlyhenteitä. Nojaan käsitteiden käytössä Pohtisen (2023), Fennellin (2022) ja Goerlichin (2021) jäsenyyksiin. Lukemisen sujuvoittamiseksi avaan yksittäisiä kinkykäsitteitä alaviitteitteissä. Tämä koskee erityisesti aineistolainauksia, joten avaan termejä siten kuin niitä käytetään suomalaisissa kinkypiireissä (esim. akateemisetkinkyt.fi).

2.1. Sukupuolesta ja seksuaalisuudesta

Käytän sukupuolta kokemuksellisenä käsitteenä. Kun puhun naisista tai miehistä, tarkoitan ihmisiä, jotka identifioivat itsensä naisiksi tai miehiksi, tavalla tai toisella. Tarkoitukseni ei ole sulkea tarkastelun ulkopuolelle ihmisiä, joiden kokemus sukupuolesta ei ole binäärinen. Kinkyilyn parissa sukupuolen moninaisuus on vahvasti läsnä. Brandy L. Simula on havainnut, että monille BDSM:ää harjoittaville sukupuoli on toissijainen määre suhteessa BDSM-rooliin. Simulan aineistossa suurin osa BDSM:ää harjoittavista ilmoittaa, että heitä kiinnostaa ensisijaisesti sessiokumppanin BDSM-asemoituminen ja vasta toissijaisesti heidän sukupuolensa. (Simula 2015.) Myös Newmahr (2011) esittää, että SM-yhteisöissä sosiaalisen toiminnan ensisijaisia koordinaatteja ovat toimijoiden asemoituminen BDSM-rooleihin, eivät sukupuolet. Femdom kuitenkin jäsentyy sukupuolittuneesti. Voisi jopa väittää, että naiseus on femdomissa paitsi keskeistä, suorastaan fetisistisen tärkeää (Lindemann, 2012, 153–174; Hekanaho 2007, 124–141).

Kinkyjen parissa bi- ja panseksuaalisuus on yleisempää – tai näkyvämpää – kuin muussa väestössä (Lenius 2011). Tyypillistä on myös identifioituminen hetero/homo-joustavaksi tai bi-uteliaaksi. Vaikka kinkyt orientaatiot mielletään yleensä seksuaalisuuden kautta, on myös syytä alleviivata, että BDSM ja muu kinkyys ei aina rakennu seksuaalisesti eikä varsinkaan seksuaalisten aktien varaan. D/s-sessiot ja -suhteet voivat olla aseksuaalisia, ja silloinkin kun ne ovat seksuaalisia, niiden seksuaalisuus voi määrittyä toisin kuin mitä valtakulttuurissa ymmärretään seksillä. (Fennell 2021,

784–802.) Vaikka olen tutkimusasetelmassani kiinnostunut erityisesti naisen ja miehen välisestä femdom-asetelmasta, en tarkastele sitä heteronormatiivisessa kehyksessä enkä varsinkaan poissulkien sitä seksuaalisen ilmaisun kirjoja, mikä kinkyilyyn tyyppillisesti liittyy.

3. Katsaus taaksepäin

Sosiologi Thomas Weinberg (2023) on 1970-luvulta lähtien pitänyt kirjaa eri tieteenaloilla julkaistusta BDSM-aiheisesta tutkimuksesta. Pelkästään naisten harjoittamaan alistamiseen keskittyvää tutkimusta on tästä vain pieni osa. Leopold von Sacher-Masochin vuonna 1870 ilmestynyttä kaunokirjallista teosta Venus turkiksissa (Venus im Pelz) pidetään eräänlaisena klassikkona naisten harjoittaman dominoinnin ja miehisen alistumisen kirjallisuudessa. Tämä johtuu osittain siitä, että seksologi Richard von Krafft-Ebing nimesi Sacher-Masochin mukaan masokismina tunnetun fetisimin, jonka Krafft-Ebing tosin luokitteli ajalle tyyppillisesti patologiaksi. Naisten harjoittamasta dominoinnista on runsaasti kirjallisia kuvauksia jo aiemmilta vuosisadoilta (Baron 2006). Gilles Deleuze (1997) esittää, että Krafft-Ebing ymmärsi Sacher-Masochin kuvaaman seksuaalisen dynamiikan väärin, mitä väärinymmärrystä on edelleen syventänyt ”masokismin” käsitteellinen parittaminen markiisi de Saden kirjallisuudesta johdetun ”sadismin” kanssa. Deleuzella ei ole käytössään femdom-käsitettä, mutta Deleuze selvästi ymmärtää Sacher-Masochin kaunokirjalliset kuvaukset fetisiminä, jonka keskiössä on naisen vallankäyttö, ei sadomasokismi kapeasti kipufetisiminä.

Weinberg (1995) esittää goffmanilaisittain, että sadomasokistinen vuorovaikutus syntyy kehystämällä. Tietyin vihjein ja avauksin rakennetaan sosiaalinen asetelma, jossa osallistujat jakavat yhteisymmärryksen vuorovaikutuksen premisseistä ja suhteesta ympäröivään todellisuuteen. J. Tuomas Harviainen (2015a) jatkaa samoilla linjoilla käyttäen narratiivisuuden käsitettä kuvaamaan, miten sadomasokistista nautintoa dramatisoidaan online-kohtaamisissa. Harviaisen mukaan sadomasokistisissa kohtaamisissa hyödynnetään puoliksi käsikirjoitettuja narratiiveja. Kertomusten aihiot ovat jaettuina, joten osallistujat pystyvät improvisoimaan niihin tukeutuen. Yhteinen tekeminen merkityksellistyy narratiivisten prosessien kautta. Ne auttavat osallistujia suunnistamaan rakentuvassa kertomuksessa mutta avaavat samalla mahdollisuuksia aina uusille tulkinnoille.

Elizabeth Ruth Busbee (2008) tarkastelee etnografisessa väitöskirjatutkimuksessaan kaakkois-yhdysvaltalaisista BDSM-yhteisöä. Hän kuvaa BDSM:ää rituaalinomaiseksi toiminnaksi, jossa

on tunnistettavissa erilaisia riittejä, jotka johdattavat osallistujia. Keskeistä on niin ikään toiminnan aikainen mielentila (*headspace*) ja toimijoiden BDSM-identiteetti. Parhaimmillaan toimijat uppoutuvat rituaalin aikana liminaaliseen mielentilaan. Transsin tapaisessa tilassa osallistujat voivat heittäytyä tuntemustensa laineille. Jaettu uppoutuminen palkitsee osallistujat voimakkaalla yhteisöllisyyden tunteella. BDSM-aktiviteetteihin uppoutuminen edellyttää riskien tunnistamista ja neuvottelemista. Yhteinen riskien hallinta taas edellyttää hyvää vuorovaikutusta ja itseopiskelua.

Harviainen esittääkin, että sadomasokistinen toiminta edellyttää harjaantunutta informaationlukutaitoa. Turvallinen toiminta vaatii jatkuvaa tietojen kartuttamista, jakamista ja punnitsemista. Sadomasokismin marginalisoitu asema lisää tiedonkeruun haastetta. Oppimateriaali pitää uuttaa ja punnita monenkirjavista lähteistä. (Harviainen, 2015b.) Busbee alleviivaa BDSM-toimijoiden kommunikatiivisia kompetensseja, Harviainen informaationlukutaitoa. Molemmat ovat tärkeitä ominaisuuksia onnistuneessa BDSM-toiminnassa. Staci Newmahr erittelee neljä osaluuetta, joissa juuri dominoivien täytyy kartuttaa osaamistaan voidakseen dominoida: erilaiset tekniikat ja esimerkiksi välineiden hallinta, turvallisuus, kommunikointitavat, sekä sessioiden henkiset vaikutukset toiseen osapuoleen (Newmahr 2011). Sekä Busbee, Harviainen että Newmahr näkevät yhteisöllisen tiedontuotannon, sääntöjen artikuloinnin ja vertaisoppimisen oleellisena osana BDSM-orientoitumista.

Newmahr on tutkinut sadomasokismia niin ikään etnografisesti, yhdysvaltalaisen suurkaupungin SM-yhteisössä. Newmahrin tulkinnassa autenttisuuden kokemus on keskeinen tyydyttäväksi koetulle D/s-dynamiikalle. Saavuttaakseen autenttisuuden kokemuksen osapuolten täytyy sulkeistaa ymmärryksensä sessioita ympäröivästä keskinäisestä tasavertaisuudesta ja sitä tuottavasta sopimuksellisuudesta. Toisaalta Newmahr (2011) osoittaa, että valtasessiointiin osallistuvat kannattelevat valta-asemien autenttisuutta ylläpitämällä niihin liittyviä rooleja myös sessioiden ulkopuolella. Newmahr alleviivaa autenttisuuden kokemuksellisuutta; osapuolien täytyy tuntea se, sisimmissään ja/tai nahoissaan. Tällainen todeksi eläminen ylittää roolipeleihin tai näyttelemiseen liittyvän immersion. (Em. 72–72; Harviainen 2015a.)

Newmahr näkee rajankäynnin ja riskinoton keskeisinä elementteinä SM-kokemusten rakentumisessa. Rajankäynti ilmenee monella tasolla ja ulottuvuudella. Se on sekä henkilökohtaista että yhdessä tuotettua. Se kohdistuu sekä yksilön sisäisiin rajoihin että toimijoiden välisiin rajoihin. Osallistujat koettelevat sekä omia että toistensa psyykkisiä, emotionaalisia, symbolisia että fyysisiä rajoja. Reunalla tasapainoilu mahdollistaa aidon haavoittuvuuden kokemuksen alistujalle,

potentiaalinen vallan väärinkäyttöön dominoivalle ja jaetun riskitietoisuuden ja intiimiyden tunteen molemmille. (Newmahr, 2011, 163–181.)

Newmahr esittää, että BDSM-yhteisöissä sukupuolijako on vähemmän merkityksellinen kuin muissa konteksteissa; tärkeämpi on jako top/bottom-akselilla (ks. myös Simula, 2015). Toisaalta Danielle Lindemann kuvaa ammattidominoiden tyymiä² käsittelevässä etnografiassaan, että dominat saattavat jopa korostaa sukupuoltaan osana tavoiteltua valtdynamiikkaa. Esimerkiksi jotkin sukupuolittuneet käyttäytymissäännöt kelpaavat vallankäytön välineiksi, ja toisinaan sukupuolitettua estetiikkaa hyödynnetään karnevalistisesti, esimerkiksi cross-dressing-sessioissa. (Lindemann, 2012, 153–174.) ”SM, of course, is deeply gendered, as is community life, but in many ways, the binary between top and bottom replaces the gender dichotomy in the social fabric of the community (Newmahr 2011, 106).”

Lindemann (2010) soveltaa Bourdieun ajattelumallia kuvatessaan dominointia taidemuotona tai taitolajina (art), jonka kentällä käydään määrittelykamppailua autenttisuudesta eli taiteellisesta puhtaudesta. Itsenäiset dominat erottautuvat kaupallisissa tyrmissä työskentelevistä noviiseista ylenkatsomalla näiden asiakaspalveluhenkisyttä ja seksityötä. Itsenäiset dominat hinnoittelevat itsensä kalliimmin mutta samalla arvostelevat kokemattomampia dominoita pelkän taloudellisen hyödyn tavoittelusta. Keskeinen distinktio tuotetaan jakamalla dominoiden tarkoitusperät joko taloudellisiksi tai aidoiksi – aidon tarkoittaessa uppoutumista dominan elämäntapaan. Tällä Lindemann tarkoittaa BDSM-kulttuuria ja sen toimintaperiaatteiden sisäistämistä. Sen sijaan habitus ei ammattidominoiden itsensä mielestä ole merkityksellinen todellisen dominan määrittymisessä. Pro-dommet erottelevat myös alistujat aitoihin ja teennäisiin subeihin, joista jälkimmäiset eivät alistu riittävän kokonaisvaltaisesti. (Lindemann, 2010.) Tällaisen määrittelykamppailun voi nähdä myös kamppailuna vallasta. Itsenäiset dominat kamppailevat itsemäärittelyoikeudestaan ja samalla absoluuttisemmasta vallasta dominointitilanteissa. Toisin sanoen ”todellinen domina” ei palvele alistujaa vaan vain ja ainoastaan itseään.

Pinsky ja Levey (2015) tarkastelevat ammattidominoiden tunnettyötä aineistonaan syvähaastattelut, muistelmat ja blogikirjoitukset. Hyödyntäen Arlie Hochschildin (2012/1983) teoretisoimaa tunnettyön käsitettä he tunnistavat dominan toimenkuvan edellyttämien tunnetaitojen kirjjon, joka

² Erityisesti BDSM:n harjoittamiseen tarkoitettusta tilasta käytetään englannin kielessä sanaa *dungeon*, suomeksi tyrmä.

poikkeaa monipuolisuudessaan ja syvyydessään monien muiden asiakaspalvelutöiden tunnerepertuaarista. Pinsky ja Levey kuvaavat dominan työn edellyttävän yhtäältä päinvastaista tunneilmaisua suhteessa muuhun asiakaspalveluun tai seksityöhön; dominan odotetaan olevan uskottavasti ylemmydentuntoinen ja jopa julma asiakkaitaan kohtaan. Toisaalta aineiston dominantit kuvaavat myös työn edellyttämää huolenpitoa ja välittämistä, joka autenttisuudessaan ylittää pinnallisen asiakastyön konventiot. (Pinsky & Levey 2015.) Tämä on linjassa Hébertin ja Weaverin tutkimustulosten kanssa. Laadullisessa psykologian tutkimuksessa BDSM:ää harjoittavat domit ja subit kuvasivat hyvän dominantin luonteenpiirteiksi empaattisuuden ja huolehtivaisuuden. Vasta toiseksi nousivat halu ja kyky hallita tilanteita ja ihmisiä. (Hébert & Weaver 2015.)

Yhdysvaltalaisista kinkyskeneä havainnoiva Julie Fennell ymmärtää D/s-identiteetit ”relaationaalisenä performatiivina”. Vaikka BDSM-harjoittajat identifioituvat ”ylipapittariksi”, ”kipulutkiksi”, ”karkkikauppasubeiksi” ynnä muiksi, käytännössä identifikaatio tapahtuu aina suhteessa johonkin toiseen identifikaatioon. Sosiaalisissa suhteissa tapahtuva asemoituminen johonkin kinkyyn rooliin luo väistämättä jännitteitä ja määrittelykamppailua. (Fennell 2022, 113.) Fennell nostaa esiin myös symbolisen ulottuvuuden D/s-suhteiden kanssakäymisessä. Alistamisen ja alistumisen tekoja tärkeämpää on, miten erilaisia tekoja tulkitaan ja merkityksellistetään. Täysin samat askareet tai eleet voivat jossain valtasuhteessa olla *alistuvia* ja toisessa taas *alistavia*. Yhtä lailla toiminta, jota pidetään yleisesti epäseksuaalisena, saattaakin näyttäytyä kinkykehyksessä seksuaalisena, ja muille jopa perverssinä. (Em. 136–137.) Fennellin mielestä sosiologisesti tarkasteltuna kaikkein poikkeavinta kinkyissä ihmissuhteissa on yhtäältä se, että naiset voivat olla niissä etuoikeutetumpia vallankäyttäjiä kuin miehet, ja toisaalta se, että osapuolet keskustelevat avoimesti vallan epätasa-arvoisesta jakautumisesta keskenään (em. 136).

Ummni Khan (2009) on tarkastellut naispuolisten dominoiden ja alistuvien miesten representaatioita ja sukupuolen säätelyä kanadalaisissa elokuvissa ja oikeuskäytännöissä. Aineistossa odotukset sukupuolten valtapositiosta näyttävät ilmeisiltä; elokuvien ja oikeuskäytäntöjen opetus on, että naisilta odotetaan nöyryyttä ja miehiltä vallankäyttöä. Khan kuitenkin huomauttaa, että dominoita kuvaavat elokuvat myös osoittavat sukupuoliroolien muuttuvuuden. Vaikka dominoivalle naiselle yritetään näyttää paikkansa, jotta tämä käyttäytyisi, kuten naisen kuuluu, ja vaikka alistuva mies esitetään miehisydessään epäonnistuneena, jo näiden hahmojen kuvaus osoittaa, että sukupuolet voivat toteutua monin eri tavoin. Luutuneessakin

sukupuolijärjestelmässä piilee mahdollisuus muutokselle. Elokuvat ja oikeuskäsittelyt, jotka pitävät poikkeamia esillä, pitävät samalla ovea auki muutokselle. (Khan, 2009.)

Thais Elizabeth Morgan on käsitellyt 1989 ilmestyneessä esseessään silloisen feminismin suhdetta dominapornoon ja päätynt samoilte linjoille kuin Khan. Morgan näkee, että femdom-pornografia purkaa essentialistisina pidettyjä sukupuolieroja. Toisin kuin monet aikansa feministit, Morgan esittää, että dominoivien naisten ja alistuvien miesten representaatiot järjestävät uudelleen ymmärrystämme sukupuolten ominaispiirteistä. Nainen ei olekaan vain vääjäämättömän välittävä ja passiivinen; mies voi asemoitua muutenkin kuin vallankahvaan. (Morgan, 1989.) Femdom-pornoa tutkinut Pia Livia Hekanaho nostaa esille Deleuzen (1967) näkemyksen, jonka mukaan Valtiatar toteuttaa alistamissessioissa masokistin fantasiaa. Hekanaho pitää fetisististä estetiikkaa keskeisenä sisältönä dominapornossa. Toisin kuin valtavirtapornossa, joissa kuvamateriaali tarkentuu kehoihin, genitaaleihin ja elimellisiin toimintoihin, femdom-pornossa herkutellaan materiaaleilla, välineillä, asuilla, korkeilla koroilla, voimallisilla naiskehoilla ja ritualistisilla alentamisakteilla. (Hekanaho 2007, 124–141.)

Valtaosa aiemmasta tutkimuksesta on tarkastellut dominointia yleisesti, kiinnittämättä huomiota sukupuoleen, tai dominoita tarkastellessaan paneutunut näiden representaatioihin – pornossa, populaarikulttuurissa tai medioissa yleensä – tai ammatinharjoittamiseen. Keskityn tässä tutkimuksessa tarkastelemaan valtaa. Deleuzen (1967) tulkinnan mukaan dominoivat naiset palvelevat alistujien fantasioita. Tällaisessa tulkinnassa femdomissa ei ole ensisijaisesti kyse naisten vallasta ja vallankäytöstä. Fennell (2022, 136) taas näkee, että toisin kuin yhteiskunnassa yleensä, kinkyissä suhteissa naiset voivat olla ensisijaisia vallankäyttäjiä. Poraudun tutkielmassani dominoivien naisten valtaan ja femdomissa tapahtuvaan vallankäyttöön. Pysin antamaan valtateoreettisen panoksen femdomin ymmärtämiseksi ja naisten vallankäytön analyysillä panoksen valtasuhteiden ymmärtämiseen. Seuraavassa luvussa esittelen tutkielmani teoreettisen viitekehyksen.

4. Valta, vallankäyttö ja sosiaalinen järjestys

4.1. Foucault – itsepintainen valta ja sen kumouksellisuus

Valta, siten kuin Foucault ymmärtää vallan, on kaikkialla. Se elää merkitysjärjestelmissä, puheenparsissa, instituutioissa, sosiaalisissa suhteissa, kulttuurisissa konventioissa. Se on valtaa,

koska se on isompaa ja väkevämpää kuin yksittäinen vallankäyttäjä. Kurinpidon historia, diskursiivinen valta, dispositiivit ja itsekäytännöt – tai minätekniikat – ovat Foucault'n käyttämiä esimerkkejä vallasta ja vallan läpitukevasta luonteesta. Foucault'laisittain ymmärrettynä valtaa on mahdotonta paeta; valta käyttää meitä (2005/1975, 34). Tämä ei kuitenkaan tarkoita, etteikö valtajärjestelmässä voisi olla vastavirtauksia tai suojaavia poteroita. Yksilö ei ole sosiaalisen järjestyksen vanki, vaan osanen valtajärjestelmää ja siinä käytävää kamppailua.

Foucault'n ajattelussa valta on paitsi jaettava, myös tuottavaa, mikä käy hyvin ilmi Tiedontahdossa, Seksuaalisuuden historian ensimmäisessä osassa (1998/1976). Valtadiskurssit synnyttävät vastadiskursseja. Dispositiivit merkityksellistävät ja motivoivat kapinallista ja poikkeavaa toimintaa. Foucault kyseenalaistaa muun muassa nk. repressiohypoteesin. Historiallisesti vaientamisen ja piilottamisen politiikka on itse asiassa monilukuistanut seksuaalisuutta käsittelevät diskurssit. Sosiaalinen järjestys pyrkii uusintamaan itsensä säätelemällä seksuaalisuutta esimerkiksi marginalisoimalla ja hallinnoimalla "poikkeavuutta", mutta samalla sosiaalinen järjestys tuottaa uutta seksuaalisuutta. Seksuaalidispositiivi tuottaa ja merkityksellistää "perversiot" poikkeavuutena, mutta samalla se juurruttaa ne kulttuuriin uudenlaisena fetisistisenä seksuaalisuutena. (Foucault 1998, 9–114.)

Valta on, paitsi jaettava ja tuottavaa, myös ruumiillista. Biovallalla Foucault (2005; 1998) tarkoittaa sitä, miten sosiaalinen järjestys tuottaa kehollista järjestystä luokitellen, rajaten ja arvottaen mm. elintapoja, elämänvalintoja, käyttäytymistä ja seksuaalisuutta. Seksuaalisuuden saralla tämä on tarkoittanut kehollisen nautinnon rajaamista seksuaalisuudeksi ja seksuaalisuuden rajaamista heteronormatiivisesti. Foucault peräänkuuluttaa uudenlaista kehollisuuden ja nautinnon logiikkaa. Olisi absurdia visioida ja toivoa uudenlaisia merkitysjärjestelmiä ja sosiaalisia konventioita, jos sellaisten syntyminen ei olisi valtajärjestelmän puristuksessa mahdollista. Vaikka Foucault näkee, että valta läpäisee kaiken, se ei tarkoita, että valta olisi järjestelmänä deterministinen. Foucault tutkii valtaa – paitsi filosofina ja yhteiskuntatutkijana – ennen kaikkea historioitsijana. Se, että vallalla ja vallankäytöllä on historia, jota täytyy tutkia, jotta sitä voi ymmärtää, tarkoittaa, että valtakkin on jähmeydestään ja institutionaalisesta luonteestaan huolimatta orgaanista, uudelleen järjestäytyvää.

Alakulttuureissa on potentiaalia synnyttää valtakulttuurista poikkeavia toimimisen tapoja ja merkitysjärjestelmiä. Foucault (1997, 169) viittaa SM-kulttuuriin ja näkee siinä mahdollisuuden uudenlaiseen valtdynamiikkaan: "SM:ssä huomionarvoista on sen eroavuus yhteiskunnallisesta

vallasta” (oma käänös). Valta on valtaa, koska se on jähmettynyt kulttuurin rakenteisiin; sopimuksenvaraisessa alistamisessa valta sen sijaan on liikkeessä. Kokeellisissa ihmissuhteissa, kuten sopimuksenvaraisessa dominoinnissa ja alistumisessa, vallalla on mahdollista leikkiä: kokeilla vaihtoehtoisia hierarkioita ja käyttää valtaa toisin, mennä kohti toisenlaista kehollisuutta ja nautintoa.

Gayle Rubin on puolustanut lesbomasokismia amerikkalaista radikaalifeminismiä vastaan painottaen, että lesbomasokismi murtautuu irti seksuaalisuuden ja vallankäytön konventioista niiden uusintamisen sijaan (2011, 182–188). Foucault ja Rubin näyttävät olevan yhtä mieltä siitä, etteivät BDSM-harjoittajat ole uusintamassa hegemonista valtajärjestelmää vaan luomassa jotain uutta – kuten uudenlaisia kehollisia nautintoja ja kokeellisia ihmissuhteita. Rubin (2011) toteaa, että BDSM-harjoittajat, kuten ihmiset yleensä, toki kuljettavat yhteiskunnassa vallitsevia hierarkioita mukanaan, ja tuovat niiden painolastin myös alakulttuuriin kohtaamisiin. Sosiaaliset valta-asetelmat vaikuttavat osallistujien kykyyn neuvotella alistusessioista ja -suhteista. BDSM-kohtaamisten valtdynamiikka ei kuitenkaan ole yhtä kuin yhteiskunnassa vallitseva valtajärjestelmä. (Em. 187.)

Valtajärjestelmien näkökulmasta femdom on tuomittu epäonnistumaan. Femdomia kuitenkin harjoitetaan; dominoivat naiset ja alistuvat miehet onnistuvat tyydyttämään halunsa, vaikka valtajärjestelmät eivät anna siihen välineitä. On ilmeistä, että valta, jolla dominat operoivat femdom-kohtaamisissa, on jotain muuta kuin sitä institutionalisoitunutta valtaa, joka läpäisee kulttuurimme.

4.2. Butler – sukupuoli ja sen kumouksellisuus

Femdomin keskeisin määrittäjä on ylivaltaa käyttävä nainen. Naisuus ja naiseuden olemus on keskeistä naisten harjoittamassa alistamisessa. Käytän sukupuolen, naisen ja miehen käsitteitä sosiaalisesti konstruoituina termeinä. Haastattelen aineistossani dominoita, jotka identifioituvat naisiksi, jotka alistavat subeja, jotka identifioituvat miehiksi. ”Nainen”, kuten mikään muukaan käsite, ei voi koskaan tyhjentävästi viitata siihen, mihin se viittaa (Butler 2011, 165–168). ”Nainen” viittaa aikaisempiin tapoihin käyttää ”naisen” käsitettä; kaikkiin niihin iteraatioihin, joista se ammentaa merkityksensä ja joiden kautta se konstruoituu. Monet risteävät diskurssit kuljettavat naisen käsitettä mukanaan uusintaen ja uudistaen sitä kukin tavallaan. (Em.) Käytän tarkastelussani

”naista” kokemuksellisenä käsitteenä; haastateltavani kutsuvat itseään naisiksi ja kytkeytyvät näin jollain tavalla niihin toisintoihin, jotka merkityksellistävät ”naista”.

Judith Butler kritisoi sekä essentialistisina esitettyjä sukupuolikategorioita että biologisen ja sosiaalisen sukupuolen erottamista analyttisesti toisistaan. Butlerin teoretisoinnissa biologinen sukupuoli ei implikoi sosiaalista sukupuolta, mutta ne ovat historiallisesti kytköksissä toisiinsa. Biologinen sukupuoli on auttamatta yhtä konstruoitu kuin sosiaalinen sukupuoli, ja niiden konstruktioilla on yhteinen genealogia. (Butler, 2006/1990, 48–92; Butler 2011, 3–6.) Kuten Foucault, myös Butler ymmärtää sosiaalisen todellisuuden ja sitä määrittävät valtarakenteet sekä kielellisesti että materiaalisesti tuotetuiksi. Kokemusmaailmamme jäsentyy paitsi diskursseissa ja kielellisissä käytänteissä, myös teoissa ja siinä, miten konstruimme materiaalista ympäristöämme.

Sosiaalista todellisuutta, materioineen kaikkineen, performoidaan kielellisesti, konkreettisesti, symbolisesti, kaiken inhimillisen toiminnan keinoin. Nimeäminen, erilaisten käsitteiden ja puhetapojen käyttäminen, performoi sosiaalista todellisuutta. Sanallistaminen on sosiaalisen konstruktion iteroimista, merkitysjärjestelmän uusintamista ja uudistamista. (Butler 2011, 164–165.) Performointi on yhtä lailla materian määrittämistä kuin käsitteiden merkityksellistämistä. ”Naisen”, ”ihmisen”, tai ”yksisarvisen” performointi ruumiillistaa sen, mitä näillä merkityksillä tarkoitetaan. (Em. 175–178.) Näin materia, kuten kieli, on alati liikkeessä ja uudelleen järjestäytymässä (Butler 2011), usein huomaamattoman hitaasti, toisinaan huomattavasti hievahtaen.

Sukupuolta, kuin myös biologisen ja sosiaalisen sukupuolen yhteensovittamista, tuotetaan uusintamalla kulttuurisesti opittua tapaa olla jotain sukupuolta. Toisteisuus tuottaa ymmärryksen sukupuolesta ja ohjeistaa subjektit performoimaan sukupuoltaan – ja samalla myös seksuaalisuuttaan – tietyllä tavalla. Toistamisessa kuitenkin piilee myös poikkeamisen mahdollisuus. (Butler 2006/1990, 237–247; 2011, 55–57, 81–84.) Butler näkee performoinnin anomaliaissa mahdollisuuden ”kumota ja syrjäyttää ne luonnollistetut ja jähmetetyt sukupuolikäsitykset, jotka tukevat miehistä hegemoniaa ja heteroseksistä valtaa” (2006/1990, 92; 2011, 55–57). Butler puhuu sukupuolen kumouksellisuudesta: uusilla iteraatioilla on mahdollisuus horjuttaa sukupuolen konstruktioita. Sukupuolen performoinnit – olivat ne sukupuolen esittämistä, tekemistä, tai kielellistä merkityksellistämistä – sekä uusintavat että uudistavat sukupuolta. (2011, 81–84 ja 165–168.) Mikäli sukupuolen kumouksellisuus pitää paikkansa, femdom edustaa sellaista poikkeamaa sukupuolten performoinnissa, jolla on potentiaalia horjuttaa sukupuolten konventioita.

Butler (2011, 181–182) toteaa, että koska heteroseksuaalisella matriisilla on paradigman asema, sukupuolen performointi on pakollista kaikille yksilöille. Jokainen joutuu väistämättä määrittämään suhteensa ”naissukupuoleen” ja ”miessukupuoleen”. Jokainen on pakotettu performoimaan sukupuolta jotenkin – onnistuneesti, puutteellisesti, kapinallisesti, uusintaen ja uudistaen. Sanoillaan, teoillaan, käyttäytymisellään, näyttäytymisellään, ihmissuhteillaan – kaikin monin tavoin, joilla sukupuolta performoidaan – yksilöt iteroivat sukupuolta. Toisin sanoen: vaikka, ja koska, sukupuolien ja normatiivisen heteroseksuaalisuuden asema on yliverainen, ne ovat myös jatkuvasti vaakalaudalla, koska niiden performointi tuottaa loputtomasti anomalioita. Sukupuolen performatiivisuudessa piilee väistämättömästi sen kumouksellisuus.

Seksuaalisuuden performatiolla ja sukupuolen performatiolla on yhteinen historia. Ne eivät ole kytköksissä toisiinsa essentialistisesti. (Butler, 2006/1990, 48–92; Rubin 2011, 422–431.) Seksuaalisuuden ja sukupuolen olisi mahdollista määrittyä myös muuten kuin suhteessa toisiinsa (Rubin 2011, 201–212), joskin historian painolasti – tuntemamme sosiaalinen konstruktio ja aiempien performatioiden velvoittavuus – vääjäämättä suhteuttaa uudenlaiset seksuaalisuuden performatiot aiempiin, sukupuolittuneisiin performatioihin (Butler 2011, 181–185). Rubin ruotii seksuaalisuuden sosiaalista konstruktioita ja esittää, että seksuaalisuus on stratifioitunut siten, että legitiimin seksin määritelmä on hyvin kapea ja kaikki muu seksuaalinen toiminta näyttää huonompana, pahimmillaan jopa irvokkaana. Hierarkian huipulla on parisuhteinen, monogaminen, yhdyntäkeskeinen heteroseksuaali. Seksin satunnaisuus, monisuhteisuus, apuvälineiden käyttäminen, yhdynnän puuttuminen tai muut kuin heteromuodostelmat laskevat seksin arvostusta. Kaupallisuus alentaa seksin arvoa merkittävästi, toisin sanoen seksityötä ei pidetä varsinaisena seksinä. Kaikkein irvokkaimmaksi epäseksiksi asettuu sadomasokismi ja fetisismi, jotka määrittyvät hierarkiassa seksin sijaan perversioiksi. (Rubin 2011, 201–212.)

4.3. Analyysin tasot ja synteettinen valta

Sekä Foucault että Butler ymmärtävät todellisuuden kauttaaltaan konstruoituna. Todellisuuden sosiaalinen konstruktio peittää jälkensä, koska olemme konstruktion subjekteja, eikä meillä niin ollen ole mitään muuta tapaa ymmärtää todellisuutta ja sen konstruktioita kuin konstruktio itse. Konstruktion (määrittely)valta on sen itsestäänselvyydessä, sen triviaalissa luonteessa. (Foucault 2005/1975, 34; Butler 2011, 9–10.) Sekä Foucault että Butler kuitenkin teoretisoivat, että vaikka sosiaalisen todellisuuden luonne on konservatiivinen siinä mielessä, ettei sitä ole helppo

kyseenalaistaa eikä yksittäisillä akteilla tai puheakteilla ohittaa tai uudistaa, se on yhtä kaikki konstruktiona uudelleen rakennettavissa ja muokattavissa.

Butlerin teoria performatiivisuudesta ei ole pelkästään teoria sosiaalisesta konstruktiosta. Pohjimmiltaan se on teoria toimijuudesta (Butler 2006/1990, xxiv). Performatiivisuuden kautta Butler selittää, miten yksilöiden toiminta ja kollektiivinen kulttuuri kytkeytyvät toisiinsa. (Zaharijević 2021, 21–30.) Kulttuuri, sen sosiaalinen järjestys, ehdollistaa yksilöiden toiminnan, muttei määritä sitä deterministisesti. Toimijuus on valtaa; se ei ole sosiaalisen järjestelmän valtaa vaan mikrotason vallankäyttöä, inhimillisestä toiminnasta kumpuavaa valtaa (Zaharijević, 2021, 24). Kuten Anthony Giddens (1976) esittää, yksilötason toimintaa ja yhteiskunnan rakenteita on mahdotonta ymmärtää irrallaan toisistaan. Yhteiskunnan mikro- ja makrotasoja tulisi tarkastella yhteydessä toisiinsa (Heiskala 2000, 5; Giddens 1976, 160–161).

Risto Heiskalan (2000) mukaan konstruktionismi ei sulje pois yksilölähtöistä toimijuutta. Performatiivisuutta voidaan tarkastella niin tilanteisesti kuin konstruktionistisesti. Butlerin (2006/1990; 2011) teoreettisessa kehyksessä näitä yleensä tarkastellaan yhdessä, toisiinsa kytkettyinä. Samoin diskursseja voidaan tarkastella yhtäältä tilanteisina puheenparsina ja toisaalta sosiaalista todellisuutta jäsentävinä puheavaruuksina. Toisin sanoen, on isoja diskursseja, ja on pieniä diskursseja. Edelliset ehdollistavat jälkimmäiset ja jälkimmäiset muovaavat edellisiä. Yhtä lailla vallankäytön dynamiikkaa voidaan tarkastella relationaalisesti sekä makro- että mikrotasolla.

Isaac Ariail Reedin luennassa performatiivinen valta viittaa yksittäisten tekojen ja tilanteisen toiminnan kykyyn muokata todellisuutta ja vaikuttaa muihin toimijoihin (Reed 2013, 198–204). Reed jatkaa butlerilaista ymmärrystä performatiivisuudesta meadiläisellä pragmatismilla. G.H.Mead kuvaa sosiaalisen toiminnan ajallisuutta: teot nykyisyydessä kytkeytyvät menneisiin tekoihin, jotka ovat ehdollistaneet nykyisyyden; nykyiset teot kytkeytyvät tuleviin tekoihin, jotka rakentuvat nykyisyyden varaan. (Mead 1932; 1934 Reedin 2013 mukaan, 202–203.) Toisin sanoen performatiivisella vallankäytöllä on aina merkitystä myös makrotason valtajärjestelmille, kuten Butler toteaa. Tästä huolimatta ja juuri siksi, performatiivista vallankäyttöä on syytä tarkastella myös inhimillisen toiminnan tasolla, vallan tekoina.

Performatiivisuuden käsite on läsnä monissa BDSM:ää käsittelevissä tutkimuksissa. Usein sitä käytetään yleisessä merkityksessä, esimerkiksi BDSM-rooleihin eläytymisenä tai sessioiden toteuttamisena. Samoin goffmanilaiset käsitteet kehystämisestä ja rooleista ovat usein

jäsentämässä kuvauksia siitä, mitä kinkyt tekevät. Toisaalta kinkyt joutuvat toimimaan sosiaalisen konstruktion puitteissa. Samalla he väistämättä vaikuttavat tuon konstruktion muovautumiseen. Havainnoidessani ja tulkittessani aineistoa liikun näiden kahden analyttisen tason välillä. Olen kiinnostunut femdom-vallankäytöstä ”in the making”, vallankäytön implikaatioista, femdom-vallankäytön ehdoista eli sosiaalisesta toimintaympäristöstä ja sen luonteesta. Butleriin viitaten väitän, että näin holistinen lähestymistapa on ainoa analyttisesti hedelmällinen tapa yrittää ymmärtää, miten ja minkälaista valtaa dominat käyttävät.

Erittelen analyysiluvuissa dominoiden vallankäyttöä. Tulemme näkemään, että naisten toimijuus on avain heidän valtaansa. Kyse ei kuitenkaan ole vain tilanteisesta vallankäytöstä. Dominat rakentavat valtaansa ja vallankäytön välineitään systemaattisesti. Käsitteellistän dominoiden käyttämän vallan ”synteettiseksi vallaksi”. Dominoivat naiset, mutta myös alistuvat miehet, ammentavat monista lähteistä ja työstävät valtdynamiikkaa monin keinoin. Femdom on kuin kupla, jonka suojassa rakentuu mesotason valtaa. Mesotasolla tarkoitan analyttistä tasoa mikro- ja makrotasojen välissä: sosiaalisia välitason rakenteita, jotka ylittävät yksilöiden toiminnan, mutta eivät läpäise koko yhteiskuntaa. Femdom on vastakulttuurinen konstruktio laajemman sosiaalisen konstruktion sisällä. Nojaan analyysissäni Heiskalan (2000, 187–196) erittelemään valta-analyysin skaalaan, jossa makrotason valtajärjestelmän lisäksi voidaan tarkastella valtdynamiikkaa esimerkiksi kollektiivisesti tuottavana tai kamppailuna vallasta. Femdomin sisäisessä sosiaalisessa todellisuudessa pyritään tuottamaan ja uusintamaan sosiaalista järjestystä, jonka huipulla on nainen. Synteettinen valta asettuu vastakohtaksi orgaaniselle vallalle, joka ammentaa laajemmasta sosiaalisesta järjestelmästä ja hierarkiasta, joka ylittää yksittäiset toimijat.

Orgaaninen valta saa voimansa monesta ulottuvuudesta: kulttuurisista merkityksistä, institutionaalisista rakenteista, biologisista tekijöistä ym. En käytä analyysini välineenä esimerkiksi ”institutionaalista valtaa”, koska se on liian rajattu käsite siihen tarkoitukseen, jossa käytän ”orgaanista valtaa”. Orgaaninen valta kuvaa laajasti sosiaalisista järjestelmistä ja järjestyksistä kumpuavaa valtaa. Keskeistä on myös orgaanisen vallan luonne valmiina ja helppokäyttöisenä valtana niille, joille se sosiaalisen järjestyksen mukaan lankeaa. Kuten Husso ja Heiskala (2016, 59) toteavat, sukupuolijärjestykseen vaikuttavat mm. kulttuuriset merkitysrakenteet, hyötyrationaalinen toiminta, biologia ja institutionaalinen säätely. Pyrin ”orgaanisella vallalla” tuomaan käsitteellisesti yhteen erilaiset valta-asetelmat siten, että käsitteessä korostuu tällaisen vallan helppous ja luontevuus niille, jotka tällaista valtaa nauttivat. Orgaanisen vallan käyttäjän ei

tarvitse miettiä valtaa – riippumatta siitä, mitkä rakenteet tai järjestelmät sitä kannattelevat. Orgaaninen valta *tarjoutuu* käyttäjälleen. Orgaaninen valta on valmista käytettäväksi, jos vain vallan käyttäjä on sosiaalisen järjestyksen mukainen vallankäyttäjä. Synteettinen valta sen sijaan vaatii työtä. Se on hidasta valtaa.

5. Tutkimusasetelma

Pyrin vastaamaan kysymykseen: Miten sopimuksenvaraisesti dominoivien naisten valta rakentuu ja todellistuu femdom-kohtaamisissa? Lisäksi tarkastelen, mitä merkityksiä tällaisella vallankäytöllä ja vallalla on naisille itselleen. Tutkimusasetelmani perustuu dominoilta kerättyyn haastatteluaineistoon, josta tuotan laadullisen analyysin hyödyntäen sekä aineistolähtöistä että teoriaan tukeutuvaa tulkintaa ja päättelyä. Seuraavassa alaluvussa esittelen aineistonkeruuprosessin ja aineiston. Sen jälkeen pohdin aineistonkeruuseen ja tutkimusraportointiin liittyviä eettisiä vastuita ja aineistonkeruuseen ja analyysiin liittyviä tiedontuotannollisia haasteita. Luvun lopuksi kuvaan analyyttisen lähestymistavan ja menetelmälliset valinnat.

5.1. Aineisto ja aineistonkeruun toteutus

Aineisto koostuu kuudesta sisäpiirihaastattelusta, joista viisi on yksilöhaastatteluja ja yksi ryhmäkeskustelu. Kontaktoin haastateltavat viiteryhmän sisältä käsin, omien verkostojeni kautta. Valikoin otantaan naisia, joilla on kokemusta dominoinnista ja jotka kokevat kuuluvansa tutkittavaan ryhmään. Muut seksuaaliset preferenssit ovat olleet tutkimuksen kannalta toissijaisia. Haastateltujen joukkoon voi kuulua esimerkiksi switchejä, jotka toteuttavat vuoroin dominoivan ja vuoroin alistuvan rooleja, ja bi- tai panseksuaaleja, jotka dominoivat miesten lisäksi muita sukupuolia.

Yksilöhaastattelut toteutin puolistrukturoituina teemahaastatteluina. Haastattelurungossa pyrin lähestymään tutkimusaihetta monesta suunnasta, tarkentaen eksplisiittisesti valtaa ja vallankäyttöä koskeviin kysymyksiin haastattelun loppua kohden (ks. Liite 1). Rungosta huolimatta annoin vastaajille tilaa johdattaa keskustelua itse tärkeiksi kokemiinsa suuntiin. Haastattelurunko oli tarpeellinen, jotta aineistonkeruun kannalta oleelliset kysymykset ja keskustelunaiheet tulivat varmasti puitua mahdollisimman monipuolisesti. Samalla haastattelurunko toimi kuitenkin vain keskustelun raameina. Tutkimuskysymykseen vastaamisen kannalta oli yhtä tärkeää, että

keskeisimmät kysymykset käytiin läpi samoin kaikkien vastaajien kanssa kuin että vastaajat saivat johdattaa keskustelua itse oleellisiksi kokemiinsa suuntiin. Sisäpiirihaastattelu jäsentyy luontevimmin lähentyen syvähaastattelua (Juvonen 2017, 400–401).

Haastattelutilanteessa pyrin seuraamaan haastateltavien vastauksia ja esittämään mahdollisimman paljon jatkokysymyksiä asioista, joita he nostivat esille. Haastattelurungosta kolmekymmentäyksi kysymystä oli nostettu kysyttäväksi jokaisessa haastattelussa. Jatkokysymysten käyttö riippui haastattelun kulusta, joskin miltei kaikki kuusikymmentäyhdeksän kysymystä tuli käytyä läpi jokaisessa yksilöhaastattelussa, tavalla tai toisella. Lisäksi pyrin esittämään runsaasti tarkentavia jatkokysymyksiä liittyen haastateltavien antamiin vastauksiin; nämä kysymykset tulivat haastattelurungon ulkopuolelta.

Ryhmähaastattelun strukturoin löyhästi yksilöhaastatteluista kertyneiden vastausten pohjalta. Ryhmähaastatteluun osallistui kolme yksilöhaastateltua vastaajaa, eli moderaattori mukaan lukien keskustelijoita oli neljä. Yksilöhaastattelujen etuna oli mahdollisuus syventyä kuhunkin asiaan rauhassa kahden kesken. Ryhmähaastattelu puolestaan avasi näkymän siihen, miten dominat puhuvat ryhmänä. Ryhmähaastattelu tarjosi mahdollisuuden jatkaa yksilöhaastatteluissa esiin nousseiden aiheiden käsittelyä. Moniääninen ajatustenvaihto voi kutsua esiin näkökulmia, jotka jäävät löytymättä kahdenkeskeisessä haastattelutilanteessa, ja toisaalta se voi paljastaa vahvoja diskursseja, joita kohti yksittäiset puheenvuorot pyrkivät järjestäytymään.

Toisaalta ryhmähaastattelussa on olemassa riski, että olennaista informaatiota menetetään, koska haastateltavat saattavat mukautua toistensa näkemyksiin tai ryhmädynamiikka saattaa vaientaa keskustelusta joidenkin puheenvuorot (Heikkilä 2008, 301–302). Tämän vuoksi katsoin tärkeäksi uppoutua myös yksilöhaastatteluihin. Poimin ryhmähaastatteluun osallistujat kysymällä yksilöhaastattelujen lopuksi, olisiko vastaajalla kiinnostusta osallistua myös ryhmäkeskusteluun aiheesta. Lopulta aikataulujen yhteensovittamisen haasteista johtuen kaikki yksilöhaastattelut eivät osallistuneet ryhmäkeskusteluun.

Haastatellut vaikuttivat innostuneilta haastateltaviksi. He olivat avuliaita yhteensovittamaan aikatauluja ja haastattelujärjestelyjä, jotta haastattelut saataisiin toteutettua. He tarjoutuivat myös auttamaan muiden haastateltavien kontaktoimisessa, mistä oli paljon apua. Itse haastattelu tuntui helpolta siinä mielessä, että vastaajat vastasivat runsaasti. Haastattelujen ei alun perin ollut tarkoitus olla niin pitkiä kuin ne lopulta olivat. Haastatteluissa vallitsi rento ja välitön tunnelma, ja

dominat olivat innokkaita keskustelemaan, joten haastattelu-aika venyi kaksin tai kolminkertaiseksi alkuperäiseen suunnitelmaan nähden. Tein koehaastattelun ennen varsinaista aineistonkeruuta, joten osasin varautua ajan tarpeeseen. Varmistin sekä ennen haastatteluja että haastattelujen aikana, että ajankäyttö sopi haastateltaville.

Dominat keskustelivat haastatteluissa mutkattomasti jopa hyvin intiimeistä asioista ja tarjosivat runsaasti esimerkkejä omista kokemuksistaan ilman, että olisin niitä erikseen pyytänyt. Haastatteluissa operoitiin kinkykäsittein ja nojattiin jaettuun tietoon esimerkiksi kinkyskenestä. Haastatteluissa myös naurettiin paljon. Jokaisesta haastattelusta jäi vaikutelma, että kokemus oli myös vastaajalle antoisa. Dominat kertovatkin haastatteluaineistossa arvostavansa suuresti verkostoitumista ja ajatustenvaihtoa muiden dominoiden kanssa. Kuhunkin haastatteluun käytettiin aikaa puolestatoista tunnista kahteen. Kinkyskenessä toimijoilla on tyypillisesti käytössä siviilinimen sijaan pseudonyymi, joka mahdollisesti kuvaa jotenkin heidän suuntautumistaan tai mielenkiinnon kohteitaan. Olen nimennyt vastaajani anonymisoituihin litteraatioihin uusin pseudonyymein, joita käytän myös aineistolainauksissa.

5.2. Eettiset ja tiedontuotannolliset haasteet

Kontaktoin haastateltavat omien verkostojeni kautta. Haastateltavat tiesivät väistämättä, että tarkastelen itselleni tuttua aihetta ja jaan heidän näkökulmansa dommena. Haastatteluista tuli sisäpiirihaastatteluja, joten olen joutunut kiinnittämään asemoitumiseeni erityistä huomiota ja pohtimaan sen vaikutuksia haastattelutilanteeseen (Juvonen 2017, 347–350). Haastattelijana minulla on kaksoispositio. Olen paitsi sisäpiiriläinen, myös ulkopuolelta aihetta tarkasteleva tutkija. Tämä ja monet muut asemoitumiset voivat vaikuttaa haastattelun vuorovaikutukseen, joten jouduin refleктоimaan jatkuvasti vaikutustani aineistonkeruuseen. (Em. 347–350.) Sisäpiirihaastattelun etuna on, että jaettu ymmärrys aiheesta saattaa madaltaa haastateltavien kynnystä puhua joistakin aiheista, tai puhe saattaa olla suurempaa. Lisäksi puhun sisäpiiriläisenä ”samaa kieltä” ja pystyn seuraamaan paremmin keskustelun suuntaa ja esittämään relevantteja jatkokysymyksiä (em. 399–402; Pohtinen 2023, 48–50).

Jaber F. Gubrium ja James A. Holstein (2010, 12–16) kritisoivat näkemystä haastattelun osapuolista passiivisina informaation välittäjinä; haastattelun tuottama tieto on joka tapauksessa yhdessä konstruoitua, joten pyrkimykset neutraliteettiin ovat keinotekoisia. Kuten Gubrium ja Holstein toteavat, tämä vain lisää tarvetta tarkkaavaisuudelle haastattelun premisseistä, osallistujien

asemoitumisesta ja analyysin erilaisista tulkintamahdollisuuksista. Gubrium ja Holsteinin teesistä myös seuraa, että pohjimmiltaan yksilöhaastattelukin on aina tavallaan ryhmähaastattelu. Varsinkin yksilöhaastattelun ollessa sisäpiirihaastattelu voidaan ajatella, että kyseessä on itse asiassa kahden osallistujan ryhmähaastattelu, jossa haastattelija ja haastateltava yhdessä konstruoivat viiteryhmänsä tavan puhua tutkittavasta ilmiöstä (vrt. Heikkilä 2008, 293–294; 301–303; Pohtinen 2023, 48–49).

Tieteellistä objektiivisuutta tutkinut Inkeri Koskinen (2020) toteaa, että laadullisessa tutkimuksessa objektiivisuuden kannalta keskeistä on torjua tehokkaasti sellaiset tiedolliset riskit, jotka johtuvat epätäydellisyydestämme tiedollisina subjekteina. Sisäpiiriläisten jaettuun tietoon liittyy mm. kuvitteellisen yhteisymmärryksen riski, jollei tutkija ole tarkkana ja varmista ymmärtäneensä kuulemansa varmasti oikein. Olen yrittänyt torjua tätä riskiä keskittymällä haastateltavan kuuntelemiseen ja kysymällä mahdollisimman paljon tarkentavia jatkokysymyksiä. Toinen potentiaalinen riski on yhteiseen hymistelyyn sortuminen. Olisi helppoa ja kannustavaa tuudittautua keskustelemaan asioista, joista vallitsee ilmeinen yksimielisyys ja jotka ovat ennustettavaa ja turvallista maaperää keskustelulle. Tällöin kaikkein kiinnostavimmat, ennakoimattomat, näkökulmat voivat jäädä löytymättä. Olen yrittänyt välttää tämän sudenkuopan kannustamalla haastateltavia puhumaan nimenomaan omista lähtökohdistaan mutta myös keskusteluttamalla keskenään erilaisia näkökulmia.

Kolmas tiedontuotannollinen riski ovat tutkijan mahdolliset valmiit skeemat tutkittavasta aiheesta. Olen tähännynt mahdollisimman aineistolähtöiseen haastatteluun ja tutkimussuunnitelmavaiheessa myös mahdollisimman aineistolähtöiseen analyttiseen lähestymistapaan. Olen yrittänyt näin torjua tiedollisia vinoumia päätelmistäni (Koskinen 2020). Samalla kun pyrin torjumaan tiedontuotannollisia riskejä, olen tietoinen siitä, että täydellistä objektiivisuutta on mahdotonta saavuttaa. Tuottamamme tieto on aina subjektiivista, ja myös ulkopuolisuudella on haittansa tutkimustyössä. Julie Fennell (2018) on päätenyt esittämään, että sisäpiiriläisyyden edut ylittäisivät sen haitat, varsinkin tutkittaessa poissuljettuja ja suojaan sulkeutuneita ilmiöitä tai yhteisöjä, joiden ulkokohtainen kuvaaminen ei millään pysty tekemään niille oikeutta. Johanna Pohtinen (2023, 49–50) nostaa esiin hiljaisen tiedon merkityksen kinkyjen ilmiöiden ymmärtämisessä ja tutkimisessa. Sisäpiiritutkijan kaksoispositio saattaa tarjota episteemisten vinoumien torjuntaan kattavimman perspektiivin. Tutkijan ja sisäpiiriläisen viiteryhmat tarjoavat keskenään erilaisia ajattelumalleja, mikä pienentää riskiä seurata sokeasti

yhtä. Jokainen mahdollinen tulkinta tulee kyseenalaistettua kahdesta suunnasta. Olen tietoinen valta-asemasta, joka minulla on tutkielman tekijänä ja aineiston tulkitsijana (Pohtinen 2023, 49; Heiskala 2000, 212–216).

Informoin haastateltaviani tutkielmani aiheesta ja haastattelukysymysten aihepiiristä hyvissä ajoin ennen haastattelua. Kannustin heitä esittämään tutkimusta koskevia tarkentavia kysymyksiä, jotta voin kysyä heiltä valistunutta suostumusta haastatteluun. Painotin osallistumisen vapaaehtoisuutta. En halunnut jaetun sisäpiiriläisyyden johtavan siihen, että kontaktoimani henkilöt olisivat kokeneet velvollisuudekseen osallistua aineistonkeruuseen (ks. Juvonen 2017, 400). Korostin toistuvasti haastattelun vapaaehtoisuutta ja alleviivasin, että mieltä sai muuttaa myös haastattelun aikana tai sen jälkeen, mikäli en olisi ehtinyt vielä anonymisoimaan aineistoa. En ole pyytänyt haastateltavilta kirjallisia suostumuksia enkä näin ollen ole taltioinut heidän nimiään tai muita kirjallisia tunnistetietoja. Pidän tätä tärkeänä, koska haastattelun aihepiiri on intiimi ja esille nouseva informaatio saattaa olla luonteeltaan stigmatisoivaa. Varmistin haastateltavilta valistuneen suostumuksen suullisesti siten, että se taltioitui nauhoitteeseen ja siitä eteenpäin litteraatioon. Haastattelunauhoitteet hävitin, kun olin litteroinut ja anonymisoinut aineiston. Anonymisoitujen litteraatioiden säilyttämiseen kysyin haastateltavilta erikseen arkistointilupaa.

5.3. Analyttinen menettely

Olen tuottanut aineistosta laadullisen analyysin, osin aineistolähtöisesti, osin teoriaan tukeutuen. Aineistolähtöisyydellä tarkoitan kahta asiaa. Yhtäältä tarkoitan, että analyttinen viitekehys ja sovellettavat teoriat ovat valikoituneet analyysivaiheessa, aineiston viitoittamana. Tutkimussuunnitelmavaiheessa mahdollisia avainkäsitteitä ja teoreettisia näkökulmia oli esillä huomattavasti enemmän kuin ne, joihin olen aineiston ja analyysin myötä päätenyt. Olen lukenut aineistoa avoimena myös muille, aineistosta mahdollisesti nouseville, relevanteille teemoille, joita en ole vielä tutkimussuunnitelmavaiheessa tunnistanut.

Olen myös harkinnut spesifejä analyttisiä työkaluja, mikäli aineisto antaisi niille aihetta. Aiheen kompleksisuuden vuoksi syväluotaava analyttinen teemaluenta, valikoituvia teorioita ja lähteitä vasten peilaten, on ollut hedelmällisin tapa ymmärtää tutkimusaihetta. Valta ja vallankäyttö sekä naiseus ja toimijuus nousivat keskeisiksi teemoiksi, joita pyrin tunnistamaan ja seuraamaan aineistosta. Näistä valta on ollut siinä mielessä ohjaamassa aineistonkeruun ja analyysin suuntaa, että tutkimuskysymys rakentuu pyrkimykselle ymmärtää dominoiden valtaa. Aineistolähtöisessä

analyysissä tutkimuskysymys saattaa tarkentua tai vaihtua analyysin myötä, mutta analyysin päätteeksi tutkimus on edelleen vastaamassa tutkimussuunnitelmassa muotoilemani tutkimuskysymykseen.

Aloitin aineistosta nousevien teemojen kirjaamisen litteroinnin aikana. Tein tarkemman teemoittelun litteroinnin jälkeen lukemalla litteraatiot läpi ja peilaamalla alustavaa teemoittelua aineistosta muodostuvaan kokonaiskuvaan. Testasin teemoittelun toimivuutta keräämällä litteraatiosta teemojen mukaisia aineistokatkelmia. Aineistokatkelmia peilasin toisiinsa; havainnoin päällekkäisyyksiä eri teemojen välillä ja puhetapojen ja näkökulmien vaihtelua teemojen sisällä. Teemoittelun ja alustavan analyysin myötä teoreettinen viitekehys alkoi tarkentua. Iso osa tutkimussuunnitelmavaiheessa puntaroimistani mahdollisista teoreettisista työkaluista putosi valikoimastani, jota täydensin etsimällä lähteitä, jotka tukivat paremmin aineiston viitoittamaa tulkintaa.

Liikkuessani erilaisten analyttisten näkökulmien välillä, tarkastellen esimerkiksi ensin femdomin performatiivisuutta ja seuraavaksi sen relationaalisuutta, noudatan Husson ja Heiskalan (2016) ajatusta, että erilaisia lähestymistapoja yhdistelemällä voidaan koota mahdollisimman kokonaisvaltainen kuva inhimillisestä käyttäytymisestä. Sukupuolijärjestelmän tarkastelussa eri perspektiivien yhteensovittamisella ”on mahdollista tehdä toisistaan poikkeavia ja tutkimuksen eri vaiheisiin sijoittuvia tutkimusstrategisia valintoja” (Husso & Heiskala 2016, 65). Tutkimusstrategisia valintoja olen analyysivaiheessa tehnyt siten, että ne avaisivat aineiston mahdollisimman tarkkanäköisesti.

Toisaalta viittaan aineistolähtöisyydellä siihen, että olen aineistosta tekemiäni havaintojen pohjalta käsitteellistänyt ”synteettisen vallan” analyttiseksi välineeksi, jolla puran dominoivien naisten vallankäyttöä ja jolla myös osin vastaan tutkimuskysymykseen. ”Synteettisen vallan” vastakohtaksi käsitteellistän ”orgaanisen vallan”, jolla tarkoitan sosiaalisen järjestyksen sisäsyntyistä valtaa. Tällä jäsennyksellä tuotan empiiristen havaintojen pohjalta uutta teoriaa vallasta ja valtasuhteista. Myös orgaanisen vallan käsitteellistämisessä nojaan Husson ja Heiskalan (2016, 63–69) peräänkuuluttamaan erilaisten näkökulmien yhteensovittamiseen ja esitykseen, että sukupuolijärjestelmää tulisi tarkastella kokonaisvaltaisesti ja funktionaalisesti: tutkimusongelma edellä.

Teoriaan tukeutuvalla eli abduktiivisella tulkinnalla tarkoitan sitä, että aineiston viitoittamana olen päätenyt tiettyyn teoreettiseen viitekehykseen, joka tukee analyysiäni ja jota vasten peilaan havaintojani. Kuten olen selittänyt edellisessä luvussa neljä, nojaan analyysissäni Foucault'n ajatteluun vallan ja valtajärjestelmien luonteesta ja Butlerin ajatteluun toimijuudesta, performatiivisuudesta ja sukupuolen ja seksuaalisuuden kumouksellisuudesta. Olen myös päätenyt tukeutumaan Foucault'n ja Rubinin näkemyksiin SM-alakulttuurien luonteesta. Ne ovat yhteneväiset omien havaintojeni kanssa. Foucault'n ja Rubinin näkemykset tukevat löydöksiäni ja toisin päin, löydökseni tukevat Foucault'n ja Rubinin näkemyksiä SM-yhteisöjen vastakulttuurisesta potentiaalista, kuten osoitan analyysissäni.

Ensimmäinen analyysiluku, eli luku kuusi, käsittelee dominoiden käyttämän vallan luonnetta. Esitän, että dominat syntetisoivat valtaa monista lähteistä ja että käsityönä tuotettu synteettinen valta on "hidasta" verrattuna valmiiseen orgaaniseen valtaan. Toinen analyysiluku, eli luku seitsemän, kuvaa femdomia sosiaalisena toimintana. Puhun relationaalisesta performatiivisuudesta liittyen vallankäytön yhteispeliin. Havainnoin femdomia omana mesotason konstruktioon, jonka osapuolet pyrkivät ylläpitämään konstruktionsa järjestystä. Viimeinen analyysiluku, eli luku kahdeksan, tarkastelee femdom-vallankäytön laajempia sosiaalisia vaikutuksia, jotka ulottuvat femdom-konstruktion ulkopuolelle.

6. Synteettinen valta

BDSM:ää käsittelevissä teksteissä valta tavataan ymmärtää triviaalina resurssina. Sekä BDSM:n kritisoijat että usein myös sen puolustajat olettavat, että BDSM-harjoittajat operoivat valmiiksi olemassa olevalla vallalla. Puolustajat erottavat BDSM:ssä käytetyn vallan muusta vallasta sopimuksellisuudella ja turvakäytännöillä. Oletus on, ettei BDSM-kontekstissa käytetty valta lähtökohtaisesti eroa muusta vallasta kuin eksplisiittisyydellään (esim. Goerlich 2021, 91). Naisten alistaessa miehiä vallankäyttö ei ole näin yksinkertaista. Dominoilla tuskin on valmiina hyppysissään sellaisia vallankahvoja, jotka otetaan käyttöön kuin apteekin hyllyltä, puhumalla ne auki. Foucault (1997) näkee BDSM:n mahdollisuutena uudenlaiseen valtdynamiikkaan. Foucault kiinnittää huomionsa sadomasokismin valtaan ja siihen, miten se eroaa vallasta yleensä. Valta on valtaa, koska se on jähmettynyt kulttuurin rakenteisiin; sopimuksenvaraisessa alistamisessa valta sen sijaan on liikkeessä (em.).

Foucault (em.) näyttää yhtyvän Rubinin näkemykseen, etteivät BDSM-harjoittajat ole niinkään uusintamassa patriarkaalista vallankäyttöä vaan itse asiassa luomassa jotain uutta – kuten uudenlaisia kehollisia nautintoja ja kokeellisia ihmissuhteita. Lienee huomionarvoista, että sekä Rubinin että Foucault'n ikkuna SM:ään aukeaa samansukupuolisten sadomasokismin kautta. Voidaan ajatella, että niin lesbosadomasokismi, homomiesten SM, kuin femdom erkanevat niin merkittävästi heteronormatiivisista seksuaalisuuden ja vallan dispositiiveista, että ne tarjoavat hedelmällisen mahdollisuuden kokeelliselle vallankäytölle.

6.1. Itseoppinut vallankäyttäjä

Haastatellut dominat kertovat, miten dominoiva nainen joutuu etsimään itse oman dominointitapansa. Valmiita malleja ei ole tarjolla. Ei ole ilmeistä, minkälaista valtaa dominalla on käytettävissään tai mikä toimii. Siinä missä dominoivat miehet nojaavat valmiisiin narratiiveihin seksuaalisesta alistamisesta (ks. esim. Harviainen 2015a), domina joutuu rakentamaan tarinansa itse.

Niin, siis kyllä mä ehkä ajattelen, että ehkä tää (dominoivien) miesten stereotyyppinen käsikirjoitus on, että piiskaa ja panemista. Mm, niin. Se on vähän tylsä käsikirjoitus. Että ehkä sille on olemassa tää vaniljavastine³, että sisään ja ulos ja se siitä. Niin kyllä mä ehkä ajattelen, että se on sillä lailla erilaista (kuin femdom). (Cat o'Nine)

Haastatellut kuvaavat miesten ja naisten harjoittaman dominoinnin eroja. Dominoivilla miehillä on yhtäältä käytettävissään valmis käsikirjoitus, miten alistamissessio karkeasti menee. Tästä on toki erilaisia variaatioita, mutta jo pelkkä miehen fyysinen ylivoima ja heteronormatiivisen seksin konventiot asettavat ilmeisiä askelmerkkejä session kululle. Toisaalta haastatellut arvioivat, että D-miesten vallankäyttö sessioissa tähtää melko suoraviivaisesti fyysiseen tyydytykseen ja alistuvan naisen ”käyttöön”. Tämä ei tarkoita hyväksikäyttöä, vaan tarkoitus on tyydyttää molemmat osapuolet, myös D-miesten ja sub-naisten kohtaamisissa. Dominoivien miesten ja alistuvien naisten välinen valtdynamiikka vain vaikuttaa yksinkertaisemmalta ja suoraviivaisemmalta kuin dominoivien naisten ja alistuvien miesten.

³ Kinky-skenen ulkopuolisiin ihmisiin ja nk. tavalliseen seksiin viitataan skenessä usein ”vaniljana”.

Noo, totta kai, miehellä on penis. No on mulla sträppi⁴. Ja naista voi käyttää, eri tavalla kun miestä. Koska mulla ei oo sitä omaa penistä. Jos mä nyt sträppään suuhun niin ei se varmaan anna mulle sitä samaa ku sille D-miehelle, niin mä luulen että se aika monella D-miehellä, se on ehkä enemmän sellasta oman tyydytyksen hakemista. Aika moni (dominoiva mies), kun sä tuut ovesta sisään subina, sut laitetaan polvilleen ja ottaa suihin. Esimerkiks näin. Ja tulee siin siis muutakin mut niinku että heti mennään siihen. Mut sit taas naisena – tai mä ainakin dommena – en mä sitä tee, että mä laitan sen, ja että sen pitää heti nuolla mua tossa ovella. Että kyllä siinä tulee ensin kaikenlaista, lämmittelyä ja kaikkee. (Trix)

Harviainen (2015a) kuvaa sadomasokististen kohtaamisten rakentumista puoliksi käsikirjoitettujen narratiivien varaan. Osallistujilla on toimintamalleja ja narratiivisia odotuksia, jotka edesauttavat yksittäisen tilanteisen sessionarratiivin rakentumista. Jokainen sessio on ainutkertainen ja muodostaa oman kertomuksensa jättäen tilaa improvisaatiolle, mutta osallistujat tukeutuvat puoliksi käsikirjoitettuihin narratiiveihin ja narratiivisiin identiteetteihinsä rakentaessaan oman ainutkertaisen sessionsa draaman kaarta. (Em.) Myös femdom-sessiointiin liittyy narratiivisia odotuksia – varsinkin alistujilla – mutta ei ole olemassa sellaista valmista tarinavarantoa, joka tarjoaisi dominalle karkean käsikirjoituksen, jota soveltaa sessiosta toiseen. Aineistoni perusteella väitän, että dominoiva nainen ei voi valita puoliksi käsikirjoitettua skenaariota, kuin kaupan hyllyltä, ja olettaa, että sitä soveltamalla sekä hän itse että alistuja tulevat tyydytetyiksi.

On pitänyt niinku ottaa aikaa sille fantasioinnille, siis ihan kunnolla aikaa. Että okei, "mitä mun mielessä liikkuu; mitä, jos tätä lähtee tutkimaan, niin mitä sieltä löytyy?" Ja se on pitänyt tehdä sillee aikaa vieden, ja laiskasti. Että tavallaan pitää kertoa itselleen, että "nyt ajattelen näitä asioita", mutta ei sillee, että "nyt kirjoitan käsikirjoituksen". Vaan sillee, että "hetkonen, mikäs mielikuva mun mieleen tulee? No täähän on aika kiva." Ja sitten sitä voi fiilistellä viikon, ja sitten siihen tulee joku yks uus juttu lisää, sitä voi taas fiilistellä, ja vasta tosi paljon myöhemmin – siis viikkoja ja kuukausia myöhemmin – siitä tulee sellanen pidempi setti, että mitä kaikkia asioita halua tehdä. (Cat o'Nine)

⁴ Sträppi eli strap-on-dildo: valjailla lantiolle kiinnitettävä hieromasauva tai tekopenis, jota käytetään elimellisen peniksen tavoin, esim. penetroidmiseen.

Dominat kertovat mallien puutteesta. Valmiin käsikirjoituksen puute on dominoivalle naiselle sekä haaste että mahdollisuus. Haastatellut naiset ovat itseoppineita alistajia. Oma dominointitapa on täytynyt löytää ja rakentaa itse. Dominat osaavat kertoa eri dominoiden vaihtelevista tavoista harjoittaa femdomia. Toisin sanoen, ei ole valmiita vahvoja narratiiveja ohjaamassa, miten dominan tulisi järjestää sessionsa tai valtasuhteensa. Valmiin skriptin tai reseptin puuttuminen antaa naisille tilaa löytää oma tapansa käyttää valtaa ja itselle luontevimmat tekniikat. Dominoiden on pakko tehdä perusteellinen selvitystyö seksuaalisesta alistamisesta ja sen omakohtaisesta soveltamisesta. Pakollinen pohjatyö ja perusteellinen perehtyminen syventää dominoivien naisten ymmärrystä vallasta ja vallankäytöstä.

Dominoivien miesten ja alistuvien naisten valta-asetelma sen sijaan vaikuttaa tutkimuksen valossa konventionaaliselta (ks. esim. Carlström 2017). Carlströmin (2017, 273–275) haastattelemat dominoivat miehet ja alistuvat naiset kokevat, ettei heidän valta-asetelmansa poikkea patriarkaalisisista valta-asetelmista muuten kuin sopimuksellisuudellaan. Aineistoni perusteella dominoivien naisten tilanne on toisenlainen. Vallitseva sosiaalinen järjestys varaa miehille monenlaista valtaa, joka ei ole samalla lailla naisten käytettävissä. Husso ja Heiskala (2016, 63–67) luettelevat mm. biologiset taipumukset, kulttuuriset konventiot, diskursiivisen säätelyn ja normatiiviset odotukset järjestyksinä, jotka kukin osaltaan vaikuttavat jollain lailla sukupuolten välisiin asemiin. Sosiaalista järjestystä koostavat ulottuvuudet lomittuvat ja kytkeytyvät toisiinsa, ja empirian tasolla on vaikea analyttisesti eritellä ja rajata niitä toisistaan (Husso & Heiskala 63–67). Kutsun sosiaalisen järjestyksen tuottamaa valtaa *orgaaniseksi vallaksi* ja väitän, että sukupuolten sosiaalisesta järjestyksestä johtuen miehet voivat ammentaa dominoinnissaan orgaanista valtaa, kun taas naisten täytyy keksiä valtansa jostain muualta. Dominoivat naiset paikkaavat vallan vajetta koostamalla valtaa erilaisista lähteistä, esimerkiksi luoden uudenlaisia itselleen räätälöityjä skriptejä, kuten Cat o'Nine kuvaa. Dominoiden itselleen kehittämää valtaa kutsun *synteettiseksi*.

Sosiaalisen järjestyksen tuottama orgaaninen valta on luonteeltaan helppoa – kuin toinen luonto. Synteettinen valta vaatii tekemistä. Toisaalta dominat näyttävät myös tarkoituksellisesti vastustavan helppoja ratkaisuja. Femdom-pornon jäljittely näyttäytyy dominoiden puheessa dominoinnin pikaruokana: sisällöltään laihana, geneerisenä, pelkkänä kuorrutuksena.

Jotkut on päättäneet, että kun on nimike valtiatar tai kun on nimike domina, pelkästään sille nimelle, kuka sitä edustaa, pitää kumartaa – ja silloin sillä ei oo merkitystä, kuka mun tilalla on. Mä voin olla kuka tahansa, mutta jos mun nimessä

lukee valtiatar tai dominoiva, niin ne kumartaa sitä. ... Mä en hirveesti tykkää tosta luonnehdinnasta, koska mä en ole pelkkä – mä olen persoona, enkä jonkun nimikkeen edustaja, mutta jos joku haluaa kumartaa sitä, niin okei. Se on niiden asia; mä ymmärrän sitä. Mutta sitten nää toiset, esimerkiks mulla on asiakkaita sellasia, jotka on käyny kymmenen vuotta mun luona. ... Mä kunnioitan ihmisiä; ne luottaa mun, ja se kunnioitus tekee sen, että antautuu hiljalleen, avautuu pikkuhiljaa enemmän ja enemmän. Ja tota, on sellasia, jotka on alussa ihan sulkeutuneita. Mitä pidemmälle aikaa menee, kuukausi, kaks, vuosi, ne avautuu ihan eri tavalla, koska se luottamus. Ja sillan mä saan niin kun enemmän kiinni heistä. Mä pystyn niinku tekemään myös erilaisia asioita, koska niiden rajat – luottamuksen kautta niiden rajat – laajenee.

(Dame Leveller)

Puhuttaessa naisten ja miesten dominointityylien mahdollisista eroista D-miesten vallankäyttö näyttäytyy enemmän seksuaalisina akteina – konventionaalisisessa mielessä – kun taas femdomissa vallankäyttö itsessään on seksuaalista. Toki femdomin kirjoon kuuluu myös dominointitapoja, jossa seksuaaliset aktit ovat keskiössä. Esimerkkejä näistä ovat siveysvöin tai muuten toteutettu pakotettu selibaatti, ”tease and denial”, rikutut orgasmit, anaaliseksi monissa eri muodoissaan, tai aisurin⁵ alistamiseen liittyvät exhibitionistiset ja voyeristiset aktit. Nämä muodostavat kuitenkin vain osan dominoiden käyttämistä tekniikoista, eivätkä ne ole kaikkien dominoiden käytössä. ”Kertakäyttöinen”, ”lihatiski” ja ”liukuhihna” ovat ilmauksia, jotka nousevat esiin, kun haastateltavat miettivät, minkälaisia joidenkin – muttei suinkaan kaikkien – D-miesten pintapuolinen vallankäyttö saattaa heidän mielestään heikoimmillaan olla. Tällaiseen dominointiin naiset tekevät pesäeroa. Heidän puheessaan dominan vallankäyttö on ”slow foodia”. Kaikki haastatellut sanovat suosivansa pitkiä D/s-suhteita, oli kyseessä sessiosuhde tai varsinainen valtasuhde⁶. Alistuvan tunteminen ja toimivan valtdynamiikan rakentaminen vaatii aikaa.

Mul on se mielikuva, ainakin siitä, että miespuolisessa D:ssä on tosi paljon sitä, että haetaan koko ajan uusia kumppaneita. Että tavallaan, se ei välttämättä oo sitä, että haluaa niinku tutkia sitä asiaa yhen kumppanin kanssa monelta kantilta, ja niinku

⁵Aisurilla eli cuckoldilla tarkoitetaan femdomissa aisankannattajaa, jonka seksuaalisuutta rajoitetaan samalla, kun nainen itse harrastaa seksiä muiden kumppaneiden kanssa, mahdollisesti aisurin seurattuna pakotettuna vierestä.

⁶ Ihmissuhde, joka rakentuu D/s-asetelmalle: sovittu valtdynamiikka yhdistää kumppaneita ja läpäisee suhteen joko kokonaan tai osittain

kehittää itteensä, vaan jotenkin niin, että siin on se sellanen vallottamiskulma.

(Hekabe)

On tärkeää huomata, että haastateltavat puhuvat dominoivien miesten ja dominoivien naisten alistamistyylien eroista; heidän tarkoituksensa ei ole esittää moraalisia arvostelmia erilaisista dominointityyleistä. Kinkyilyn kirjossa esimerkiksi ”gang bang”, jossa monta miestä ”nai” yhtä naista – mahdollisesti kuin liukuhihnalla – on täysin legitiimi tapa harrastaa seksiä. Samoin erilaiset raiskaussessiot ovat sopimuksenvaraisesti toteutettuina nekin validia kinky/BDSM-seksiä.

6.2. Vallankäytön käsityöläisyys

Dominat hakevat sekä inspiraatiota että oppia moninaisista lähteistä. Sadoomasokisteja tutkiessaan Harviainen (2015b) on päätenyt esittämään, että sadoomasokistit harjaannuttavat informaationlukutaitoaan, koska he etsivät tietoa monenkirjavista lähteistä ja tieto on usein sellaista, että sen paikkansapitävyys ja sovellettavuus on kriittisen tärkeää esimerkiksi turvallisuuden kannalta. Myös dominat joutuvat haalimaan tietoa mahdollisista dominointitavoista ja erilaisista menetelmistä. Löydettyä informaatiota punnitaan ja testataan sekä teoriassa että käytännössä. Lisäksi opitut asiat täytyy jalostaa itselle käytettävään muotoon.

Nyt kun tuli nää neulajutut ... esimerkiksi nyt kun olen lävistänyt penistä ja kiveksiä, niin joo, mun on pakko opetella. Enimmäkseen, aikaisemmin tein sillee, että kaikki semmoset jutut, mitä mä vaan voin tehdä ensin itselle, myös niinku kaikki lyömiset ja sellaset, niin mä niinku kaikilla välineillä itseäni löin ennen kuin ikinä käytin sitä kehenkään toiseen. ... Miesten kanssa se ei ole ihan... kun ei ole sitä penistä, niin ei vaan saa sitä samaa kokemusta. Niin sillan vaan pitää tosi paljon lukea, ja katsoa kuvia ja videoita, ja vähän käydä keskustelua... Itse asiassa Fetissä (kinkyfoorumi FetLife) mulla on ollut ehkä parhaat keskustelut ...koska löytyy maailmalta kaikenlaisia ihmisiä. Että aina jos löydät kuvan jostain ihmisestä, joka on tehnyt jotain, niin mä oon usein laittanut viestiä, että "hei, sulla oli tällain juttu, voitko kertoa enemmän?" Ja kaikki aina tykkää puhua omista kinkeistään. (Kiirastuli)

Yhtä tärkeää kuin oppia tuntemaan valitsemansa välineet ja tekniikat on oppia tuntemaan itsensä dominana, oppia lukemaan alistujaa ja osata huolehtia riittävästä kommunikaatiosta osapuolien välillä. Itsensä tunteminen on edellytys sille, että pystyy valitsemaan käyttöönsä sopivat välineet. Domina saattaa esimerkiksi kertoa pitävänsä köysistä mutta tiedostavansa, ettei sidonta ole hänelle

sopiva tekniikka, koska tarkkuutta vaativa käsillä tekeminen ei ole hänen juttunsa. Jollekin miehen alistaminen "aisurina" ei tule kysymykseen, koska kokee olevansa niin monogaaminen, että tämä aiheuttaisi liian isoja psyykkisiä ja parisuhderiskejä.

No onko jotain välineitä, mistä sä et tykkää?

No, varmaan joku, mikä vaatis niinku ihan hirveetä tekniikkatreenausta, koska siitä tulis vaan epävarma olo, että "en mä mitään muista, enkä jaksa". Ja siis hirveet valmistelut.

No vaikka tyyliin neulat on sellanen, mitä en jaksa opetella. Ja joku viiltely. Vaikka sitten tääkin on vähän rajoilla, että kuitenkin voin pienesti viiltää vampyyrihanskoilla ja sitten stressata desinfiointista ja muusta. (Cat o'Nine)

Siinä missä yksi domina harjaannuttaa fyysisesti vaativia tekniikoita, toinen hioo työkalupakkiinsa suggestiivisia alistamistapoja. Jollekin kokonaisvaltainen alistuvan arjen hallintaan tähtäävä dominointi tuntuu liian raskaalta; toisesta taas caregiver-tyylinen kokonaisvaltainen alistujan hallinnointi tuntuu palkitsevalta. Yksi sanoo olevansa kömpelö sanoissa, toinen on parhaimmillaan verbaalisessa alistamisessa.

Siis esimerkiks fistaaminenhan⁷ on aika... että se on kuitenkin potentiaalisesti ihan vaarallista. Että just se, että millä lailla saa käden just sillai tarpeeks pieneks, ja käyttääkö sitten jotain hanskaa vai laittaako käden kondomiin... Ja joskus nuorempana mä olin hirveen laiska niinku minkään välineiden kanssa. Mut että nykyään, mä kyllä tykkään, mut joo, se kyllä aina niinku vie oman aikansa. Että en mä sillä lailla välineurheilija varsinaisesti oo, täytyy sanoo. ... No, (alistuvan päälle) pissaaminen, se on aika helppoo (molempia naurattaa). Ja mä tykkään tosi paljon verbaalisesti alistaa. Että sanat on tosi tärkeitä. (Hekabe)

Aineistolainauksessa nauretaan itseironisesti, miten alas riman voi laskea alistamistekniikoita valitessaan pissaamalla alistettavan päälle. Femdomista kertovissa elokuvissa kuitenkin kuvataan, ettei virtsaaminen välttämättä ole välineenä aina helppo. Elokuviissa *The Duke of Burgundy* (Strickland 2014) ja *Koirat eivät käytä housuja* (Valkeapää 2019) on molemmissa elokuvan alkupäässä kohtaus, jossa dominoiva nainen alistaa subia virtsaamalla tämän päälle. Myöhemmin päälle virtsaamisen koettelevuus käännetään toisin päin näyttämällä kohtaus, jossa domina juo isoja

⁷ fistaus eli penetraatio nyrkillä

määriä vettä valmistautuakseen sessioon. Tämäkään ei kuitenkaan auta dominaa, jonka keskittyminen pettää, eikä domina täydestä rakosta ja kovasta yrityksestä huolimatta onnistukaan pissaamaan alistujan päälle. Dominoivien naisten vallankäytössä edes virtsaaminen ei aina ole orgaanisen helppoa.

Dominat kertovat myös esimerkkejä epäonnistumisistaan ja virhearvioistaan. Pieleen menneen session antina on aina jonkinlainen opetus; kertomusten päätteeksi naiset kertovat, miten he viisastuivat kokemuksesta. Dominointi ylipäätään muodostaa jatkuvan oppimisen syklin. Niin hyvät kuin huonotkin alistamiskokemukset hyödynnetään kartoittamaan, mihin suuntaan dominointia voisi viedä, mitkä rajat ovat vielä venytettävissä, mitä asioita pitää varoa.

Mä olen vuosia sanonut, että se on mulle empiirinen tutkimusmatka ihmisen kehon ja mielen alueelle – mulle se on sitä. Mä pääsen niinkun ihmiseen sisälle dominoinnin kautta. ...Dominoinnin kautta mä siirryn erilaiseen tunnetilaan. Ja sitä kautta mä pääsen kiinni ihmiseen, ja ymmärrän niiden maailmankuvaa. Kun mä teen, he reagoivat. Se on niinkun sellanen kiertokulku, ja se samalla kasvattaa mua ihmisenä, koska mä opin tuntemaan toisen ihmisen kautta myös itseäni. Että se on pidemmälle vietyä tolla tavalla. Mutta samalla mun omat rajat; mua kiinnostaa se, mihin mä pystyn; missä mun rajat kulkee; mitä mä en voi tehdä; mitä mä en uskalla tehdä. Niin se dominointi merkitsee myös kasvua. (Dame Leveller)

Dominoiden vallankäyttöön ja taitojen harjaannuttamiseen liittyy käsityöläisyyden piirteitä. Erilaisten tekniikoiden ja välineiden tuntemus sekä herkkyyks materiaalille – eli erilaisille alistujille – muistuttaa artesaanin työskentelytapaa. Dominat kartuttavat osaamistaan, jotta he osaisivat valita kuhunkin tilanteeseen parhaiten sopivat menetelmät ja soveltaa niitä oikeanlaisen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Viimesin mitä mä oon opetellu, on kivespussin suolaliuostäyttö. Niin mulla oli sairaanhoitaja täällä, joka seurasi vierestä, miten se teknisesti tehdään oikein, ja henkilö, jolle mä tein tätä juttua, neuvoi välineet samalla. Ja siinä kun ollaan neuvojen kanssa tekemisissä, niin pitää olla ihan tietty tekniikka. Sitten on terskan lävistäminen: pitää tietää, millä tavalla tehdään; mistä painetaan. Sitten neuvoilla ylipäätään, jos mennään anaalin alueelle, eturauhasen alueelle. Sitten sitomisessa, niin siinä pitää tietää, missä hermot kulkee, ettei tuu hermopinteitä. Ja sitten tää ihmisen

mentaalipuolen alue on myös arvaamaton, ja vaikea sillä tavalla, kun jokainen ihminen on erilainen. Että siinähan mä joudun tarkkailemaan, kestääkö se ihminen sitä, mitä mä annan: että tuleeeko pakokauhua, ja antaako sitoa, ja kuinka paljon pelkää... ja ne on vaikeita, koska niitä ei voi etukäteen ennustaa. (Dame Leveller)

Kunnon käsityöläisen tapaan jokaisella dominalla on myös oma tyyhinsä, oma kädenjälki. Jokainen haastatelluista osaa kertoa, miten heidän dominointitapansa eroaa muista. Dominointi tarjoaa naisille myös mahdollisuuden luovaan ilmaisuun. Cat o'Nine kertoo olevansa kekseliäs käyttämään erilaisia välineitä ja luettelee osana välinerepertuaariaan kahvakuulan, keittiölastat, piikkimaton, pesäpallomailan, tapettiipiikkisian ja balettitosset.

Mm. Miten sä käytät balettitossetta?

Lyömävälineenä. (Haastattelija ja haastateltava nauravat.) Siis otan kunnon otteen, ja lyön. (Kaksiäänistä hykertelyä ja tirsuntaa.) Ne on tosi kovat, ja niistä kuuluu hyvä ääni, ja ne sattuu. (Cat o'Nine)

Moniin dominoinnissa käytettäviin välineisiin liittyy myös konkreettista räätälöintiä, nikkarointia tai tuunausta. Juuri oikeita välineitä voi olla vaikea löytää valmiina. Valmiitkin välineet tyypillisesti säädetään tai muokataan käyttäjänsä tarpeiden mukaisesti.

Piiskat oli mulle ihan valtavan iso juttu yhdessä vaiheessa. Ihan siis hulluna tykkään piiskoista. Leveistä, kapeista, terävistä, ja sitten mä olen jonkun verran tehnyt itse. Esimerkiksi tein sellasen, missä on sellasta niinku naulauslevyä, jossa on ihan tihussa pientä naulaa, ja sitten siitä tein sellasen lyöntivälineen, ja sillä olen tätä rakastani lyönyt. Se oli tosi kivaa; veri roiskui joka paikkaan ... tykättiin molemmat siitä. Köysiä mulla on varmaan joku kolmesataa metriä, ja kettinkiä, ja... Sitten kun mä olen sellanen kotinikkari, mä nikkaroin itselleni sellasen riiputustelineen, kun en halunnut ripustaa kattoon juttuja. Mun olohuoneessa on nyt sellanen ... riiputusteline, jossa pystyy riiputtamaan. ... Mun (läheiset) - no ne tietää tästä mun kinkyilystä - ne oli vaan sillee, että "kato, oot tehny pergolan tänne". (Kiirastuli)

Lindemann (2010), tutkiessaan ammattidominoita, käsitteellistää femdomin Bourdieuta mukailien taitolajina tai taidemuotona (art). Kuten millä tahansa kentällä – bourdieulaisittain ajateltuna – myös femdomin parissa käydään määrittelykamppailua autenttisuudesta, eli taiteellisesta

puhtaudesta. Keskeinen distinktio tuotetaan jakamalla dominoiden tarkoitusperät joko taloudellisiksi tai aidoiksi – aidon tarkoittaessa uppoutumista dominan elämäntapaan. Tällä Lindemann tarkoittaa BDSM-kulttuuria ja sen toimintaperiaatteiden sisäistämistä. (Em. 2010.) Lindemannin havaintojen suuntaisesti haastattelemani dominat tekevät selvän eron palkallisen ja itsenäisen dominoinnin välille. Haastatelluista Dame Leveller tekee dominointia sekä vapaa-aikanaan että työnä. Hän kuvaa palkallista dominointia asiakaspalveluksi eikä pidä sitä varsinaisena dominointina. Todelliseen dominointiin hän uppoutuu vapaa-aikanaan. Trix kertoo, että toisenlaisessa elämäntilanteessa hän saattaisi olla kiinnostunut tekemään palkallista dominointia, mutta hänkään ei pidä maksullista dominointia alistamisena vaan palveluna.

Miten pitkälle se on samanlaista se prona (ammattilaisena) dominointi, vai eroaako (itsenäisestä dominoinnista)?

Hyvänen aika, no silloinhan sä teet mitä asiakas toivoo. ...Se on palvelu mistä maksetaan. (Trix)

Kaupallisuus näyttää vaikeasti yhdistettävältä itsensä toteuttamisen ajatukseen. Lindemannin (2010) esityksestä poiketen haastattelemani dominat eivät kuitenkaan puhu dominoinnista elämäntapana, saati kaiken lävistävänä kulttuurina. Dominat puhuvat dominointityylien vaihtelevuudesta rikkautena. Satunnainen sessiointi nähdään yhtä aitona alistamisena kuin 24/7-valtasuhteet. Vastaajat osaavat kertoa, minkälaiset dominointitavat eivät kiinnosta heitä, mutta pystyvät samaan aikaan arvostamaan ja ihailemaan muiden dominoiden erityisosaamista.

Dommeja on tosi erilaisia, niil on niinku hirveen eri tyyppisiä tyylejä, ja joku on esimerkiks tosi hyvä piiskaamaan; ja sit – sitomistahan mä en, mä haluaisin oppia, mut mul ei riitä kärsivällisyys – ja sitte taas, jollain on ihan sellanen tosi lempee dominointitapa. Et must se on, se on kiinnostavaa. Mut mä näen sen ite myös vähän sellasena, et mä opin siinä, ja saan niinku ideoita. (Hekabe)

Kunhan turvallisuudesta huolehditaan, domina saa vapaasti luoda oman tyyhinsä. Dominoinnissa käytettävien tekniikoiden kirjo on loputon. Puhetavat, välineet, käyttäytymissäännöt, resurssien hallinta, fyysiset ärsykkeet (kipu, kiihottuminen, ym.) ja tunteet (häpeä, ihailu, kaipaus ym.) ovat kaikki tuottamassa dominan hallinnoimaa valtaa. Yksi olennainen osa vallan syntetisoinnissa on vallankäytön performointi.

6.3. Dominanssin performointi

Performatiivinen valta viittaa yksittäisten tekojen ja tilanteisen toiminnan kykyyn muokata todellisuutta ja vaikuttaa muihin toimijoihin (Butler 2006/1990, 151–236; Reed 2013, 198–204). Cat o'Nine pohtii suunnittelun ja improvisaation välistä suhdetta dominoinnissa ja päättyy kuvaamaan, miten alistamisen aktissa äänensävy ja olemus ovat keskeisessä osassa.

Jos mä lähden jostain välineurheiluinpiraatiosta, niin kyllä mä tietysti sen verran suunnittelen, että mulla pitää olla kassi pakattuna. Kun menee bileisiin, kaikki välineet pitää olla messissä. Ja kyllä mä ehkä nykyään suunnittelen vähän sillä lailla kohtauksittain, että millanen juttu, ja missä tilassa. Aika paljon on just bileet tossa mielessä, että se on ollut sellasta pidempää sessioo. Mutta toisaalta pidemmässä suhteessa on ollut myös ihan suunnittelematonta; että yht'äkkiä tulee vaan fiilis, jota haluaa lähteä seuraamaan. Sitten toiselta alkaa viedä keskustelua, vaikka muuttamalla omaa äänensävyä. Että hetkonen, nyt rooli muuttuu – vähän niinku testaa, lähteekö toinen siihen mukaan vai ei. ...Että yrittää vain merkata sen kohdan, että nyt tapahtuu joku roolisiirtymä, että ei ollakaan enää perusasetelmassa, vaan nyt tapahtuu jotain, ja yrittää ottaa valtaa, ja sitten se on vähän, että antaako toinen. Että sanooko se vähän niinku "joo" siihen, että muuttaako hänkin vähän äänensävyä ja olemusta. (Cat o'Nine)

Dominointi näyttää rakentuvan niin välineurheilusta kuin eleillä ja äänenpainoilla tuotetusta tunnelmasta. Pelkkä tekninen osaaminen yksinään ei riitä tuottamaan synteettistä valtaa. Valtaa pitää myös performoida. Cat o'Nine puhuu rooliin siirtymisestä, Dame Leveller tunnetilaan uppoutumisesta ja toisenlaiseksi persoonaksi muuttumisesta.

Panostan hyvin paljon tekniikkaan, koska jos tekniikka on kunnossa, niin silloin pystyy keskittymään siihen tunnelmaan, ja kaikkeen muuhun. Ei tarvi niinku miettiä, että miten mä nyt tänkin tekisin. Mut se on tota, se on vaan joku sellanen, että mä meen siihen omaan kuplaan. Se alkaa mulle siitä, että mulle esileikki on se, kun mä pukeudun. (Ennen subin saapumista paikalle) mä käytän aikaa pukeutumiseen. Mä meikkaan jonkin verran. Sit mä katon välineet, et ne on desinfioituja. Eli se on mentaalitasolla niinku pikkuhiljaa siirtymistä tiettyyn tunnetilaan. Sitten kun se sessio alkaa, mä olen niinku toisenlainen persoona siinä. Sellanen toisenlainen ihminen. (Dame Leveller)

Tekninen osaaminen ja vallankäytön performointi kulkevat käsi kädessä. Tekniikoiden hallinta on tärkeää, paitsi turvallisuuden takia myös siksi, että se tekee dominoinnista sujuvaa. Toisaalta tekninen valmistautuminen virittää tunnelmaa ja toimii reittinä dominoinnin performointiin. Selkeimmin vallankäytön performatiivisuus ilmenee dominoinnissa, joka nojaa vahvasti verbaaliseen vallankäyttöön tai jonkinlaiseen suggestioon.

Mulla on paljon sellasta, että mä ikään kuin kiihotan sitä toista sillä mun puheella. Että mä tavallaan kerron jotain sellasia skenaarioita, tavallaan niinku sijoitan sen ihmisen johonkin tilanteeseen, vaikka joksiki vessalutkaksi jonnekin ja kerron, mitä kaikkee siinä tapahtuu, ja mitä mä sit teen, ku se jää kiinni siitä, ja näin. ... Se on nimenomaan sellasta, että se liittyy niinku siihen, että se toinen on niinku tuhma, ja se on lutka.
(Hekabe)

Verbaalisen dominoinnin toteutustapoja on monia, kevyistä raskaisiin. Mitä kokonaisvaltaisemmista menetelmistä on kyse, sitä tärkeämpää on menetelmien syvälinen tuntemus ja varovaisuus sessioissa. Suggestiivisia menetelmiä käyttävä domina esimerkiksi kertoo, ettei turvallisuussyistä käytä hypnoosia kuin tarkoin punnituissa tilanteissa, vaikka se on menetelmänä hänelle tuttu.

Siihen ehkä liittyy vähän sellanen... manipuloiva ote, siinä keskustelussa. Mutta että se on mun mielestä aika selkeesti erotettavissa, että se ei ole tavallinen keskustelu, vaan että se on niinku sessiomanipulaatiokeskustelu. Aika usein mä haluan tuottaa sellasia nolostumishäpeän tunteita. Ja juuri sellaisia vähän ujoja ... yleensä sellasta punastumisnolostumista, "voi ei, ei voi katsoa silmiin", eli melko kevyttä. (Cat o'Nine)

Valmistautuminen ja vallankäytön menetelmien harjaannuttaminen mahdollistavat myös improvisoinnin. Dominat kuvaavatkin, että asioita pitää miettiä tarkkaan etukäteen, mutta että kaikkein mehukkainta vallankäyttöä on yllättäminen. Yllätyksellisyys vaatii kykyä lukea alistuvaa ja hyvää ymmärrystä tämän rajoista.

Minkälaisista jutuista mä tykkään dominoinnissa, niin just yllätykset. Kun toinen on – vähän aikaa niinku huojuu sillee (pitää kauhistuneen äänen) että "mitä tapahtuu?". Ja sit niinku, pystyy yllättää. (Trix)

Trix kuvaa yllättämistä kuin se olisi alistujan viemistä salaa rotkon partaalle. Trix kuvaa alistujan henkistä ja/tai fyysistä "huojumista". Reunalle vieminen saa alistujan hukkaamaan itsensä, siksi

kysymys ”mitä tapahtuu?” Yllättäminen toimii totaalisen vallankäytön performointina, koska se luo vaikutelman vallan tahosta, joka ohjailee tapahtumien kulkua ylhäältä päin ja pystyy halutessaan vetämään maton alistujan jalkojen alta.

Millanen sun mielestä on hyvä sessio?

No sellanen, että siinä on hyvä flow. Ja siis sillee, että siihen heittäytyy, ja keskittyy, ja silti pystyy tekemään yht'äkkiä spontaaneja asioita, mutta sit kuitenkin siinä on sellanen riittävä, niinku, mielen välineistö olemassa, mistä voi sitten kaivella kivoja juttuja – niin ku seuraavaksi. (Cat o'Nine)

Ihanteellisinta on, jos yllättäminen ei ole työlästä. Cat o'Nine puhuu ”mielen välineistöstä”, joka mahdollistaa vaivattoman mutta tehokkaan vallankäytön. Tämän ”mielen välineistön” voisi ajatella olevan synteettistä valtaa itseään. Taiten syntetisoitu valta on valtaa, jonka tekijänsä tuntee hyvin. Onhan se käsityönä veistetty tekijäänsä varten. Hekabe kuvaa tilannetta, jossa ”tilaisuus tekee varkaan” ja synteettinen valta manifestoituu spontaanisti.

Mulle saattaa tulla sellanen jossain tilanteessa, saattaa niinku napsahtaa päälle. Mä muistan esimerkiks: me oltiin (sukulaisen) ylioppilasjuhlissa viime kesänä. Ja ne asuu sellasessa isossa omakotitalossa. Ja mä muistan, että siellä oli ihan sellasta normaali. Ja sit jostain syystä – siinä oli sellaset isot saunatilat kellarissa – ja jostain syystä sitte – ja siin ei ollu sellasta mitään, että mä olin vihanen tai mitään – mutta joku siinä herätti mussa sellasen. Mä olin yht'äkkiä niinku, että: "Nyt sinne suihkuun!!" Ja sit mä niinku pissasin sen päälle, ja: "Kuka on tuhma poika?!" (Imitoi subia ulisten:) "Minä olen tuhma poika!" Että sit se tuli ihan sellasessa... Ja sit mä huomasin, et se oli hänelle jotenkin kauheen kiihottavaa, kun se tapahtu niin jotenkin oudossa kontekstissa, että se ei ollut missään (kinky)bileissä tai missään. Ja tietenkään sitä ei nähnyt kukaan... Mut että mä tykkään niinku sellasesta yllätyksellisyydestä, ja sellasesta. Se oli mun mielestä jotenkin tosi, tosi hauskaa. (Hekabe)

Dominat puhuvat paljon rajoista ja niiden venyttämisestä. Newmahr (2011) esittää, että rajankäynti tai reunalle vieminen on keskeinen keino tuottaa autenttisesti mukaansatempaava kokemus vallankäytöstä ja sille antautumisesta.

Toisaalta tykkään myös venyttää rajoja; saada subin kehittymään. Aina sillä tavalla, tunnettujen rajojen puitteissa – kun mä tiedän ne – että voitaisko mennä pidemmälle.

...Toisaalta haluaa laajentaa sitä omaa. Just rajojen venyttäminen on tosi tosi kiinnostavaa, kun siihen liittyy paljon luottamusta. Niin se, että voi vähän koittaa.
(Kiirastuli)

Reunalle viemisessä enemmän on enemmän. Fennell esittää, että D/s-asetelmassa vain subeilta odotetaan venymistä (2022, 175), mutta aineistoni valossa ainakin femdomista piirtyy toisenlainen kuva. Dominat puhuvat paljon myös omien rajojensa venyttämisestä ja itsensä haastamisesta, ei pelkästään subin rajojen koettelemisesta. Kuten Kiirastuli sanoo, halu laajentaa omaa liikkumatilaa ja osaamista motivoi dominoita. Myös Trixin kuvauksessa uuden alistamistavan kokeilu on selvästi outoudessaan kutkuttavaa molemmille osapuolille:

Kun me oltiin siellä (toisessa kaupungissa) niin hän joutu pitää vaippoja koko ajan, ja se oli siis aivan nöyryyttävää hänelle, ja se oli hyvä. Toimiva juttu ... se oli ihanan kamalaa. Ja hän ei oo yhtään näihin vauvajuttuihin kallellaan, mutta niinku, mä tiesin sen, niin just sen takia mä tiesin, että se toimii hänelle ku hän joutuu pitää sitä. Eikä saanut käydä koko aikana vessassa. (Trix)

Dominat tiedostavat rajojen tavoittamattomuuden, ja tämä tekee reunalla operoimisesta kiinnostavaa. Kukaan ei puhu rajojen "löytämisestä" tai "tavoittamisesta"; rajoista puhuttaessa puhutaan "venyttämisestä". Dominat puskevat kohti rajoja tietäen, että pysytellessään oikealla puolella rajaa raja antaa myöden ja palkitsee paitsi yllätyksellisyydellään, myös kasvattamalla dominan liikkumatilaa seuraavia kertoja varten. Rajoista voidaan toki mennä yli, jolloin siirrytään äkillisesti erinomaisesta dominoinnista epäonnistumisen puolelle. Tämän vuoksi femdomissa, kuten kaikessa alistamisessa, vuorovaikutus ja luottamus ovat keskeisen tärkeässä asemassa. Tähän pureudun seuraavassa luvussa seitsemän.

Kyllä sitten kuitenkin subilta mä haluan että on siinä sessiotilanteessa kiinnostunut ja avoin kokeilemaan uutta, ja myös siihen rajojen venyttämiseen. Että jos on tosi strict, että "tästä ei niinku mihinkään", niin sitten mä en ehkä näe siinä sitä kehittymisen mahdollisuutta, ja se on mulle kuitenkin olennaisen tärkeää. (Kiirastuli)

Reunalle vieminen on niin keskeisellä sijalla alistamisen performoinnissa, että subin haluttomuus kokeilla rajoja näyttäytyy esteenä dominoinnille. Seuraavassa luvussa tarkastelen enemmän myös tätä: mitä alistujalta odotetaan.

Olen tässä luvussa havainnoinut, että valmiin orgaanisen vallan uupuessa dominat syntetisoivat itselleen valtaa. Vastaan näin kysymykseen, miten dominoivien naisten valta rakentuu. Käsitteellistän dominoivien naisten vallan luonteeltaan synteettiseksi, erotuksena orgaaniseen valtaan, jolla taas tarkoitan sosiaalisen järjestyksen sisäsyntyistä valtaa – valtaa, joka syntyy järjestyksestä. Sosiaaliseen järjestykseen on sisäänrakennettu erilaisia hierarkioita, ja nämä hierarkiat tarjoavat orgaanista valtaa joillekin, muttei kaikille. Dominoiden käyttämä synteettinen valta edellyttää vallan käsityöläisyyttä. Alistavat naiset keräävät tietoa erilaisista alistamisen tekniikoista ja harjaannuttavat itseään valitsemiensa tekniikoiden soveltamisessa. Vallankäyttö räätälöidään myös alistujan mukaan, ei pelkästään dominalle itselleen. Synteettinen valta todellistuu performatiivisesti, tilanteisena vallankäyttönä, jolle on leimallista rajojen koettelu, liioittelu ja turvallisuuden tunteella leikkittely.

7. Fetisistinen sosiaalinen järjestys

Miten dominoiden syntetisoima valta sitten todellistuu vuorovaikutuksessa alistujan kanssa? Edellisessä alaluvussa havainnoin dominoiden vallankäytön performatiivisuutta, seuraavaksi pureudun paremmin sen relationaalisuuteen. Vuorovaikutus on teema, joka nousee dominoiden puheessa jatkuvasti esiin. Tämä kertoo, että dominointi on keskeisesti suhteissa tapahtuvaa sosiaalista toimintaa. Vuorovaikutuksella on ratkaiseva merkitys sekä neuvoteltaessa valtasessioista ja -suhteista että itse alistamisessa. Paneudun alistamisen ja alistumisen väliseen suhteeseen, ja femdomin ja ympäröivän sosiaalisen todellisuuden suhteeseen. Ensin tarkastelen performoinnin vuorovaikutuksellisuutta ja käsittelen metakeskustelua. Sen jälkeen käsittelen valtasuhteen intimitteettiä ja käyn läpi dominoiden ajatuksia luottamuksesta. Lopuksi, ennen siirtymistä viimeiseen analyysilukuun, käyn läpi vallankäytön yhteispeliä. Kuvaan femdomia omana sosiaalisena järjestyksenään, jossa alistajalla ja alistujalla on yhteinen päämäärä.

7.1. Performoinnin relationaalisuus ja metakeskustelu

Alistamisen ja alistumisen performointi on lähtökohtaisesti vuorovaikutuksellista. Julie Fennell (2022) ymmärtää D/s-identiteetit relationaalisesti performoiduiksi. Dominointi tapahtuu suhteessa jonkun alistumiseen ja toisinpäin. On mahdotonta olla itsessään dominoiva ilman vastinparia, joka alistuu. (Em. 112–113.) Kun Trixiltä kysytään, minkälaisista subeista hän pitää, hän päätyy kuvaamaan negatiota: minkälaisista subeista hän ei pidä. On ilmeistä, että alistujan suoriutuminen

omasta osastaan vaikuttaa dominan mahdollisuuksiin performoida valtaansa. Domina ei pysty yksin kannattelemaan D/s-dynamiikkaa.

Minkälaisista subeista sä tykkäät?

Noh, on helppo sanoa mistä ei tykkää. En tykkää bräteistä⁸; se on rasittavaa, ajatus katkeaa, ei pysy langat käsissä. Ja sit sellaiset, jotka ei ilmaise mitään, ne ovat hirveän vaikeita, ei voi tietää mitä siellä pään sisässä tapahtuu. (Trix)

Dominointi on kahden kauppa. Ei ole alistamista ilman alistumista. Näin ollen ei ole yhdentekevää, ketä alistetaan. Dominat paneutuvat perusteellisesti vallankäyttönsä hiomiseen mutta valikoivat myös tarkoin alistujansa. Jos dominointi on taitolaji, niin on myös alistuminen. BDSM:ää etnografisesti tutkinut Newmahr esittää, että valtasessioiden autenttisuus tuotetaan yhdessä. Sekä dominoiva että alistuva tarvitsevat toisiltaan vastavuoroista luottamusta ja heittäytymistä, jotta valta-asetelma todellistuu. (Newmahr 2011, 163–181.) Toimivan vuorovaikutuksen tärkeys toistuu dominoivien naisten puheessa uudelleen ja uudelleen.

Liittyykö dominointiin jotain haasteita?

Silloin liittyy, jos se vastapuoli ei ilmaise mitään. Tässäkin, niin kuin työelämässä, on esimiestaidot ja työntekijätaidot, ja velvollisuudet, niin tässä on myös mun mielestä sillä tavalla, että kyllä sen subinkin, tai orjan, pitää ilmaista, jos on joku vialla tai näin. Ei pidä miellyttää liikaa, koska silloin voidaan mennä yli. Se on riskikohta. (Trix)

Vaikka alistujan oletetaan olevan D/s-asetelmassa vastaanottava osapuoli, Trixin kertomasta käy ilmi, ettei alistujan sovi heittäytyä liian passiiviseksi. Dominat kaipaavat alistujiltaan reaktioita ja säättävät toimiaan niiden mukaisesti. Itse dominoinnin vuorovaikutuksellisuuden lisäksi asioista on kommunikoidava metakeskustelun tasolla. On keskusteltava molempien rajoista, jotta turvallisuuteen liittyvät riskit voidaan minimoida. Naiset vaativat metakeskustelulta myös syvyyttä. Alistujien pitäisi pystyä käsittelemään tunteitaan ja puntaroimaan mielihalujensa vaikuttimia. Asioista täytyy pystyä puhumaan niiden oikeilla nimillä, avoimesti. Alistujan kyvyttömyys sanallistaa halujaan on este toimivalle dominoinnille. Naisista on turhauttavaa, jos he eivät tiedä, mitkä vivut heillä on käytettävissään ja kuinka ne kulloisenkin alistujan tapauksessa toimivat.

⁸ Brätti tulee englannin kielen kakaraa tarkoittavasta sanasta brat ja tarkoittaa alistujaa, joka käytöksellään haastaa vallankäytön, esim. kiertämällä sääntöjä, sanallisella uhmakkuudella tai fyysisellä vastaanhangottelulla.

Se oli aika vaikeeta, koska alistuva tilasi, että hän haluaa, että hänellä on tietynlaista, mutta ei niinku riittävää... ei mitään vinkkejä siihen, että miten sellasen saa aikaan, ja miten sitä tehdään. Vähän niinku "että sun pitää nyt lukea mun mieli täysin, ja toteuttaa se täysin oikein". Ja se ei ole kauheen inspiroivaa, tai motivoivaa. (Cat o'Nine)

Ei ole yhdentekevää, miten asioista keskustellaan. Alistujilla saattaa olla pitkä lista mielitekoja tai pitkälle mietittyjä fantasioita. Näiden vastaanottaminen sellaisenaan ei innosta haastateltavia. Osa kertoo kokevansa tällaiset lähestymiset alistujan "runkkumatskuksi". Kinkysanastossa "tilailulla" tarkoitetaan tilannetta, jossa alistujan koetaan esittävän liian suorasukaisia toiveita, mitä hän haluaisi itselleen tehtävän. "Karkkikauppailu" on toinen ilmaus sille, että subi toivoo saavansa haluamiaan alistussessioita kuin kaupan hyllyltä. On ilmeistä, etteivät dominat halua toteuttaa submiesten toiveita sellaisinaan. Mikäli keskustelu muistuttaa dominan mielestä enemmän sanelua, se pilaa kokemuksen vallankäytöstä. Yksi haastatelluista käyttää termiä "fetissiautomaatti" viitatessaan kinkyskenestä tuttuun puheenparteen, mitä dominat eivät halua olla.

Se päätty sitten siihen, että hän alkoi niin kuin toppeilemaan sieltä bottomista. Mä olin jo pitkään ollu sillee, että mikä mua ärsyttää tässä. Kun meillä oli semmonen yhteistyö että, okei me niinku sessioitiin ja silloin hän oli näin (alistui), mut sitte session jälkeen me ei enää oltu siinä asetelmassa, ja me käytiin vaikka kahvilla ja käytiin läpi sitä silleen kahvikupposen äärellä. Ja sit kun se alko menee siihen, että hän niinku sano, että "mikset sä tehny siinä tällai ja tällai" ja että "mä oisin kyl enemmän halunnu sitä ja tätä ja tota". Ja alkuun se vielä meni... Mut sitten se tosiaan päättyi siihen, että mä laitoin sen poikki, koska mä totesin että ei. Että tämä ollaan nyt nähty. (Trix)

Topping from bottom viittaa tilanteeseen, jossa alistuja pyrkii ohjailemaan dominoivan osapuolen vallankäyttöä. Trixin kuvaus hänen mielestään epätydyttävästä metakeskustelusta osoittaa, ettei riitä, että metakeskustelu on erotettu session tai valtasuhteen vuorovaikutuksesta omaksi vuorovaikutustasokseen. Alistujan liian hallitseva ote metakeskustelusta heikentää dominan otetta vallankahvasta. Synteettinen valta menee herkästi pilalle; sitä täytyy suojella femdom-laboratorion ulkopuolisilta saasteilta.

Rubin huomauttaa, että vaikka alistussessioiden valta-asetelmat poikkeavat yhteiskunnallisista valta-asetelmista, osallistujien sosiaalinen valta-asema on läsnä metakeskustelun tasolla. Se

vaikuttaa heidän kykyynsä neuvotella alistussessioista ja -suhteista. (Rubin 2011, 187.) On ilmeistä, että dominat joutuvat käyttämään valtaa vastakarvaan. Heidän alistamansa miehet saattavat olla monin tavoin heitä itseään etuoikeutetumpia. Alistuja saattaa olla esimerkiksi, paitsi mies, myös arvostetummassa asemassa, parempituloinen ja fyysisesti vahvempi. Metakeskustelun ja varsinaisen dominoinnin välillä on siis usein valta-asetelmien epäsuhta, jota joudutaan sovittamaan metakeskustelun tasolla. Dominan on pystyttävä varmistamaan metakeskustelussa, että neuvoteltavissa oleva alistussessio tai alistussuhde tulee tyydyttämään ensisijaisesti hänet itsensä ja vasta toissijaisesti alistujan. Dommen näkökulmasta ”miesselittämiseksi” ei ole sijaa femdom-session metakeskustelussa.

Sessioinnin ja valtasuhteiden toimeenpanevina osapuolina dominat kantavat vastuuta kommunikaation toimimisesta molempien osapuolien edestä. Haastatellut kertovat valitsevansa alistujansa tarkoin ja haluavansa subin, jonka kanssa vuorovaikutus toimii. Vaikka dominat edellyttävät alistujalta vastuunkantoa yhteisestä kommunikaatiosta, he kantavat itse isompaa vastuuta vuorovaikutuksen mahdollistajina, sääntöjen asettajina, sessiokumppaninsa valitsijoina ja viimekätisinä vastuunkantajina.

Mulle voidaan laittaa vaikka minkälaista listaa, mutta minä viimekädessä mietin, että millä tavalla pystyy jonkun asian toteuttamaan; missä järjestyksessä; mitä välineitä käyttäen. Eli mä joudun tavallaan järjestämään subin pään sisässä ne ajatukset uudestaan. Ja se on myös osittain mun tehtävä... Kyllä mä joudun niinku sanomaan, että ”et sä voi pyytää tommosta, koska se ei oo realistista.” (Dame Leveller)

Dominat kertovat suhtautuvansa varauksella sellaisiin sub-miesten mielitekoihin, joista nämä eivät osaa käydä keskustelua. Kertomukset pieleen menneistä sessiokokemuksista ovat useimmin sellaisia, joissa domina kertoo lähteneensä dominoimaan ilman perusteellista metakeskustelua ennen toimeen ryhtymistä tai joissa he ovat jälkepäin tajunneet, ettei alistuja ole osannut kommunikoida kaikkia oleellisia taustatekijöitä. Iso huolen aihe ja turhauma on myös, jos alistuja ei osaa käsitellä jälkikäteen sessiokokemustaan ja antaa rakentavaa palautetta, mikäli siihen on tarvetta. Kokemuksistaan viisastuneina dominat kertovat suosivansa verbaalisesti kyvykkäitä alistujia.

Mä luulen, että näis tapauksissa – esimerkiks täs yhdessäkin – on kyse siitä, että ihminen on tunnistanut itsessään asioita, jotka on hänelle tärkeitä, joista hän nauttii, mut joita

hän ei pysty hyväksyy. Että siinä tulee varmaan joku sellanen kognitiivinen dissonanssi sitten, tai joku, että tavallaan se kokemus, vaikka se silloin ois ollu hyvä, niin sitten se aiheuttaa niinku jälkikäteen morkkiksia. Ja sen takia just noi on kauheen vaikeita asioita. (Hekabe)

Alistuvien miesten marginalisaatio tuo lisähaasteen dominan ja sub-miehen väliseen vuorovaikutukseen. Osapuolet saattavat tulla keskusteluun hyvin erilaisista lähtökohdista, mikä osaltaan vaikuttaa alistamisen toteutettavuuteen ja sisältöön. Tämä on aihe, johon palaan tarkemmin alaluvussa 8.2. Wijsmeier ja Assen (2013) ovat esittäneet, että BDSM-harjoittajien verrokkiryhmiä vahvempi hyvinvoinnin kokemus (Richters ym. 2008; Connolly ym. 2006; Wijsmeier & Assen 2013) selittyisi osin sillä, että BDSM:n harjoittaminen edellyttää aktiivista keskustelua seksuaalisista haluista ja seksin harrastamisesta. Tämä on linjassa sen kanssa, että seksuaalisen itsetiedostamisen ja seksiin liittyvien asioiden sanallistaminen kumppaneille lisää yksilön henkistä hyvinvointia (Byers 2005). Aineistoni perusteella femdomissa keskustelun tarve on ainakin naisten näkökulmasta korostuneen tärkeä, vaikka keskustelu vaatiikin osapuolilta erityistä tasapainoilua. Fennell (2023, 173–174) on nostanut esiin, että vaikka sopimuksellisuus ja turvamekanismit esitetään kinkypuheessa tinkimättöminä normeina, käytännössä niistä neuvottelemisen ei aina ole oppikirjamaisen selkeää. Haastattelemieni naisten kuvauksista käy ilmi, että femdomissa puhumisesta ei voi laistaa, mutta toisaalta puhuminen vaatii luovimista.

Oli metakeskustelu miten haasteellista tahansa, se näyttäytyy ehtona, josta dominant eivät ole valmiita tinkimään. Fennellin (2022, 136) mielestä D/s-suhteet eroavat merkittävästi muista suhteista siinä, että kumppanit avoimesti neuvottelevat (epätasa-arvoisista) valta-asemistaan. Valta-asetelmat ovat läsnä kaikissa ihmissuhteissa, tavalla tai toisella. Niistä ei vain tavata puhua ”tavallisissa” suhteissa; vallan annetaan asettua orgaanisesti, kuin itsestäänselvyytenä, jota ei sovi pöyhä.

7.2. Luottamus ja alistussuhteen intimitetti

Toimiva vuorovaikutus rakentaa osapuolten välistä luottamusta. Luottamus on välttämätöntä, jotta alistuja voi heittäytyä alistettavaksi ja jotta domina saa vapaat kädet käyttää valtaansa. Kuten olen havainnollistanut alaluvussa 6.3. dominanssin performoinnista, rajojen koettelu ja yllättäminen ovat keskeinen osa dominoinnin performointia. Tuntemattomille vesille uskaltautuminen vaatii dominalta ja alistujalta keskinäistä luottamusta. Fennell (2022, 137) menee niin pitkälle, että kuvaa

BDSM:ää luottamusharjoitteeksi: "BDSM is just a very powerful, very stigmatized trust-building exercise, and it's incredibly effective for building trust and intimacy in relationships." Kiirastulen kuvaus D/s-suhteestaan, jota hän nimittää myös rakkaussuhteeksi, on linjassa Fennellin väitteen kanssa.

Mä sanoisin, että meillä tässä se kaikkein merkittävin asia sen välittämisen lisäksi on ehdoton luottamus. Se on kyllä se, joka edesauttaa, että voi ehdoitta alistua, kun tietää aina, että toi toinen haluaa myös mun parasta – ei vain siksi, että mä tyydytän sitä omaa, vaan se, että mä myös haluan sille toiselle. Ja yhtä lailla mä tiedän, että mun tyydytys on hänelle tosi tärkeää. (Kiirastuli)

Sopimuksenvarainen alistaminen on äärimmäisen intiimiä sosiaalista toimintaa. Giddensin mukaan intimitietin tavoittelu edellyttää tasapainoilua yksityisyyden ja avoimuuden välillä (Giddens 2008, 94). Toisin sanoen, intimitietti edellyttää sensitiivisyyttä toisen rajoille. Henkilökohtaisten rajojen lähimaasto on aluetta, jonne tavataan päästää vain ne ihmiset, jotka ansaitsevat ehdottoman luottamuksen. Alistussuhde asettaa rajat tavallistakin alttiimmiksi, koska äärimmäinen nautinto – ehdottoman vallankäytön ja alistumisen kokemus – on herutettavissa rajoille menemisestä ja niiden ylittämistä (Newmahr 2011).

Mä tykkään, että mulla on aika paljon vapauksia. Mm, mutta se liittyy kanssa siihen, että mä haluan sitten dominoida sellasta ihmistä, jonka mä tunnen riittävän hyvin. Että ei mulle oo kiinnostavaa sellanen – niinku yleensä ei ole kiinnostavaa sellanen uusi random tyyppi, joka sanoo, että "ei mulla oo mitään rajoja". Koska, ei se vaan ... se ei oo siis aitoa. Vaan enemmän (kiinnostaa), jos on joku kaveri, joka sanoo, että "luotan, ettet riko luita, ja jätät mut henkiin, niin saat vapaat kädet". Ja sitten siinä on kuitenkin sellanen ihmisen tunteminen, missä niinku molemmin puolin ehkä luotetaan, että ei nyt olla tekemässä ihan mitä vaan. Mutta että kuitenkin ne vapausasteet on aika isot, niin se on kiinnostavaa. (Cat o'Nine)

On ilmeistä, että femdom on luonteeltaan äärimmäisen intiimiä, mutta toisin kuin konventionaalisessa yhdyntäkeskeisessä seksissä, se ei koettele ensisijaisesti kehollisia rajoja – toki toissijaisesti myös niitä – vaan turvallisuudentunteen ja uskalluksen rajoja. Haastatteleman dominat kokevat, että dominointi on seksuaalista ja tarjoaa heille seksuaalista tyydytystä. Oleellinen ero konventionaaliseen seksiin on se, että vallankäyttö itsessään on femdomissa seksuaalista.

Nautinto tulee vallalla operoimisesta ja riskien hallinnasta. Newmahr (2011, 174–180) painottaa, että luottamus on elimellisen tärkeä osa sopimuksenvaraisesta alistamista, koska nautinto haetaan rajoilta, turvallisuudentunnetta uhmaten.

Esimerkiks kun mä lähden sitomaan jonkun ihmisen, mä kysyn ekana: ”Luotaksä muhun niin paljon, että mä voin sitoa? Koska nyt kun mä laitan sut kiinni, sä et voi tehdä käsillä mitään, sä et pääse tästä yhtään mihkään.” Niin mä aina kysyn, ihan joka kerta, että ”luotaksä muhun?” Ja se, millä tavalla se sanotaan: jos siinä on epäröintiä, niin mä en sido. Vaikka hän antaa kyllä-vastauksen, mut jos se on epäröivä, niin sillon mä en sido. (Dame Leveller)

Luottamuksen vaade koskee alistussuhteen molempia osapuolia. Dominat kuvaavat, miten he ansaitsevat alistujan luottamuksen: ”Mun maine on hyvä, koska mä en oo pilannu sitä millään perseilyllä.” Alistamistekniikoiden hiominen, metakeskustelu ja ”aftercare”, eli huolehtiminen sessiionin jälkeen, ovat osaltaan rakentamassa alistujan luottamusta alistajaansa. Naiset kertovat suosivansa pitkiä D/s-suhteita, oli kyse sessiosuhteista tai varsinaisesta D/s-dynamiikalla kehystetystä valtasuhteesta. On ilmiselvää, että satunnaisessa sessiokohtaamisessa on vaikea yltää samalle luottamuksen tasolle kuin pitkäkestoisessa alistussuhteessa. Naisten on puolestaan voitava luottaa, että alistuja kantaa vastuunsa esimerkiksi rajojensa kommunikoinnista.

Sen toisen kanssa täytyy olla niinku luottamus. ...Heidän pitää esimerkiks luottaa muhun, koska he lähettää mulle kuvia ja videoita, joita ei oo tarkotettu mihinkään yleiseen jakeluun. Ja sitten toinen se, että jos mä käsken jotain, ni he noudattaa sitä. (Kiirastuli)

E erityisen tärkeää näyttää myös olevan, että dominat voivat luottaa subinsa alistumiseen. Tässä lienee ero miesten harjoittamaan dominointiin. Dominat kertovat esimerkiks pitävänsä ”brättäilyä” vastenmielisenä. Brättäily on kuitenkin kinkyskenessä tunnettu ilmiö, ja naispuoliset subit saattavat myös ilmoittautua bräteiksi; toisin sanoen vastaan paneminen on osa heidän alistumistaan. On hyvin mahdollista, että tällainen vastahankainen alistuminen sopii dominoivien miesten ja alistuvien naisten hyödyntämään sessionarratiiviin. Tämä antaisi syytä olettaa, että D-miehet operoivat enemmän orgaanisella vallalla, oli se sitten kulttuurisiin käytänteisiin nojaavaa valtaa tai silkkaa fyysistä ylivoimaa. Jos session kulku noudattaa karkeasti raiskauksen käsikirjoitusta, ei liene kriittistä, kuinka myötä- tai vastakarvaisesti alistuja alistuu. Brättäily saattaa tällaisessa sessiossa

parhaimmillaan korostaa dominoivan miehen ylivaltaa ja tehdä D/s-kokemuksesta autenttisemman tuntuisen molemmille osapuolille. Aineistoni dominat sen sijaan karsastavat brättäilyä. Heille on tärkeää voida luottaa, että alistuja alistuu oikealla tavalla ja oikeista motiiveista.

Mulla on joku sellanen tosi hyvä intuitio siitä, että jos mua yritetään... Jos mä vaikka käsken, että nyt kun lähet töihin, niin siveysvyö ja pitsiset punaset pikkuhousut, stringit. Niin se, että jos mulla on sellanen fiilis, että okei, toinen kiittää ja näin, mutta mulla on sellanen fiilis, että tää ei oo niinku toteutunu, ja näin ei oo tehty, ja sitten pyydän siitä kuvaa työpaikan vessasta. Ja tästä mulle kävi sellanen, että hän oli valmistautunu siihen, että mä pyydän. Hänellä oli sellanen kuva olemassa, aikaisempi. Ja sitten mulle tuli sellanen fiilis, vaikka mä olin ensin tyytyväinen, mutta sitte mulle tuli sellanen, että vitsi, ihan kun mä olisin nähny tän kuvan aikasemmin. Ja sitten mä selasin historiaa, että kyllä, nämä samat housut, kengät ja ihan sama kuva. Ja mä laitoin, että tää tehään mulle ihan tasan kerran. Että tää ei oo vaan sun mieliksi tää leikki. ... Mä ihan tosissaan loukkaannuin siitä, et hän tavallaan käytti minua siihen oman mielihyvänsä toteuttamiseen ilman, että mä sain siitä sen – tai tavallaan mä sain, mutta mä en saanu sitä aidosti. Sillä on mulle tosi paljon merkitystä. Ja se oli sitte niinku selvää, että ei, ei muakaan kiinnosta sitte. (Kiirastuli)

Kiirastuli kertoo hyllyttäneensä kyseisen subin tämän jäätyä kiinni feikkaamisesta. Tämä oli hyvin pahoillaan ja pyysi anteeksi virhettään ansaiten lopulta toisen mahdollisuuden. Kiirastuli alleviivaa teroittaneensa subille, että tällaiseen virheeseen on varaa ”ihan tasan kerran”. Luottamus särkyy helposti, eivätkä dominat ole valmiita tinkimään siitä. Voidaan olettaa, että femdomissa tärkeiksi koetut arvot risteävät muiden arvojen kanssa, kulttuurisesta kontekstista riippuen. Suomalaisessa kulttuurissa luotettavuus on keskeinen arvo (Helkama 2015; Andersson 2023, 184–185, 193–194). Tämä vahvistanee entisestään otantani dominoiden kokemusta luottamuksen tärkeydestä.

Mä tykkään, että jos mä dominoin, niin sitä mun käskyn, tai tehtävän, tai minkä hyvänsä, ideaa noudatetaan. Ja mun mielestä pitää olla riittävän älykäs, että noudattaa sitä ideaa. Ja sitten taas brättäily on eri asia. Että mun mielestä fuskaaminen on sellanen todella epäkihottava asia. Ja samoin se, ettei ole riittävän fiksu noudattamaan sitä ideaa, niin se on kanssa sellanen, että "okei, mua sitten hirveesti kiinnosta". (Cat o'Nine)

Cat o’Ninen mielestä fuskaaminen itsessään on ”epäkiihottavaa”. Ei niin, että luottamus olisi vain väline intiimiin vallankäyttöön, vaan sääntöjen noudattaminen ”riittävän älykkäästi” on hänen mielestään stimuloivaa tai seksikästä. Kuvatessaan, miten hän reagoi alistujan tilailuun, hän näyttää noudattavan samaa logiikkaa myös itse.

Yleensä mä jännästi sanon "kyllä", mutta sitten mä lisään siihen jonkun sairaan twistin, että sitten se on mulle mielekästä. ... Että tavallaan, toinen voi saada mitä tilaa, mutta tulee huomanneeksi, että ei tehnyt riittävän tarkkaa tilausta. (Cat o’Nine)

Cat o’Nine taiteilee ylläpitääkseen keskinäistä luottamusta, toisin sanoen pysyäkseen niissä rajoissa, joista on yhdessä sovittu. Samalla hän pyrkii maksimoimaan oman valtansa ottamalla kaiken irti liikkumatilastaan ja koettelemalla yhteisesti sovittuja rajoja. Kuten Kiirastuli, Cat o’Nine sanoo huijaamisen pilaavan mielenkiintonsa, mutta hänelle alistujan älykkyys näyttää painavan luottamustakin enemmän vaakakupissa, kun hän punnitsee alistussuhteen henkilökemioita. Seuraavassa alaluvussa tarkastelen dominan ja subin yhteispeliä laajemmin kuin vain luottamuksen rakentamisena ja pohdin femdomin sosiaalista järjestystä.

7.3. Vallankäytön yhteispeli

Vallan koostaminen synteettisesti vaatii panostusta paitsi dominalta, myös alistujalta. Alistuminenkin on taitolaji, kun operoidaan synteettisellä vallalla. Dominat puhuvat paljon henkilökemioista. Yhteensopivuus on ilmeisen tärkeää.

Mä itse tykkään niistä, ketkä on alistuvia, eli vapaaehtosesti haluaa alistua ja nimenomaan juuri mulle – ei dominoivalle, eikä valtiattarelle, vaan nimenomaan mulle. Mä tykkään semmosista. Koska niillä on sisällä jotain hyvin kaunista. Mutta sitten alistettavat, ne on niitä, joita pitää väkisin, tai johdattelemalla, viedä eteenpäin, ja se vaatii hirveen paljon energiaa, henkistä energiaa multa, ja mä en haluu lähteä siihen mukaan. Et mä haluan säästää mun energiaa myös muihin asioihin kuin jonkun alistettavan kouluttamiseen. (Dame Leveller)

”Nimenomaan juuri mulle” – tämä on se tapa, jolla dominat haluavat saada subinsa alistumaan. Dominoiden vallankäyttö on räätälöityä. Se istuu parhaiten heille, joiden mittaan se on työstetty. Dominat mittailevat tarkkaan alistujia, koska haluavat löytää sopivan vastinkappaleen itselleen ja työstää valtdynamiikan, joka istuu molemmille. Vallankäytön tulee olla toimivaa, muttei ilmaista.

Mä en tykkää sellasesta joka paikassa alistuvasta. En pystyisi olemaan sellaisen ihmisen kanssa. Pitää olla hyvä itsetunto... jos se ihminen on niinku sellanen lapatossu, niin enhän mä saa siitä sitten enää mitään, jos se on niinku jo valmiiksi alistunut. Mä en saa siitä tavallaan mitään, kun mä tarvitsen jonkun sellasen voittajafiiloksen. (Kiirastuli)

Synteettinen valta tarvitsee vastuksen todentuakseen. Orgaaninen valta voidaan olettaa, silloinkin kun se vain on, näkymättä tai kuulumatta. Kuten Foucault (1997, 169) kuvaa, institutionalisoitunut valta on jähmettynyt sijoilleen vaatimaan kunnioitusta silloinkin, kun kukaan ei ole aktiivisesti toimeenpanemassa kyseistä valtaa. Synteettinen valta sen sijaan on kaikkea muuta kuin itsestään selvää. Vallan syntetisointi vaatii tasapainoilua. Siksi on tärkeää, että myös alistujalla on herkkyyttä vallalle ja sen liikkeille. Alistujan tulee osata alistua muttei olla valmiiksi alistunut.

Jos se on liian sellasta palveluskoirameininkiä, että kaikki tapahtuu juuri niin kuin haluaa, ja juuri niin kuin käskee, ja se on vähän sellasta palikkamaista, niin mulle se on tosi mekaanista. Että mulle se on ehkä jotenkin inspiroivampaa ja stimuloivampaa, jos siinä tapahtuu välillä jotain, mitä mä en ihan odota, mutta se voi olla myös odotusteni ylittämistä, tai sitten jokin sellanen asia, joka mun pitäisi huomata, nostetaankin mun tietoisuuteen, jotenkin kunnioittavalla tavalla. (Cat o'Nine)

Haastatellut sanovat pitävänsä haastetuksi tulemisesta, jos se tapahtuu "kunnioittavalla tavalla". Toisin sanoen hierarkiaa ei saa kyseenalaistaa. Toisaalta alistujasta pitää olla vastukseksi, jotta valta olisi todellista.

No kyl mä tykkään tosi kuuliaisista (subeista). (Haastateltavaa ja haastattelijaa naurattaa.) Sellasista. Että missään nimessä mitkään brätit ei oo mun juttu. ...Mua niinku kiihottaa se ajatus siitä, että se ihminen haluaa aidosti miellyttää mua, mut myöskin se, et se haluaa niinku oppia. Et se on sellanen utelias, ja myöskin niinku mielikuvitusrikas. Mä arvostan hirveesti sitä, että myös mä saan siltä jotain, niinku siltä toiselta. ... Että ei niin, että se aina menis jonkun saman kaavan mukaan. (Hekabe)

Kuten Hekabe sanoittaa, dominat haluavat vastinpariltaan nöyryyttä, mutta tällä pitäisi olla jotain muutakin annettavaa kuin alistumisensa.

Sessiossa mua herkistää tavattoman paljon, jos subi osaa painaa päänsä niinkun oikeella tavalla alas, tai katsoo oikeella tavalla; et se nöyryys tulee täältä sisältä. Eli ne

kokee itse siinä jotain. Ja ne haluaa tietosesti alistua, mikä on mulle tärkeä asia. Ja silloin ne myös haluaa vastaanottaa. Koska se on tärkeää, et jos mä annan jotain... jos ne ei pysty vastaanottamaan, niin silloin ne ei saa multa mitään. Se ei vaan toimi heidän kohdalla. (Dame Leveller)

Dame Levellerin kertomassa ”oikeanlainen” alistumisen performaatio on edellytys vastavuoroisuudelle. Hän haluaa nähdä alistujan painavan päänsä ”oikealla tavalla” ja katsovan ”oikealla tavalla” nöyrästi, jotta voi antaa näille vastineeksi jotain. Vallankäyttö ei näyttäydy femdomissa nollasummapelinä, jossa yhden valta olisi toiselta pois. Valta on ennemminkin resurssi, jota kasvatetaan ja josta ammennetaan, yhdessä, silloin kun valtasuhteen yhteistyö toimii. Foucault ymmärtää vallan *tuottavaksi*, ei pelkästään rajoittavaksi. Tämä selvästi pitää paikkansa myös femdomin kohdalla mutta *ei* siten, että sosiaalinen kuri tuottaisi ”säyseitä subjekteja” (Foucault 2005/1975), *eikä* siten, että valta synnyttäisi vääjäämättä vastarintaa ja vastarinnan kautta jotain uutta (Foucault 1998/1976). Femdomissa ei rajoituta orgaanisen vallan tuottamiksi subjekteiksi eikä liioin valtaa vastaan pyristelemällä tuoteta uutta, vaan otetaan valta haltuun. Dominat syntetisoivat oman valtansa, ja vallankäytön kohteet alistuvat dominoiden vallankäytölle, ja tämä hyödyttää molempia osapuolia.

Talcott Parsonsin (1960, 219–222) ajatteluun tukeutuen Mann (1986, 6) erottelee toisistaan vallan distributiivisen ja kollektiivisen ulottuvuuden, joista jälkimmäisessä osapuolet kasvattavat yhteistoiminnallaan valtaansa suhteessa muihin toimijoihin. Heiskala (2000) jatkaa erittelyä esittämällä valta-analyysin tasojen skaalan. Yleisen valta-analyysin alla on dispositiivien tarkastelu, toisin sanoen sosiaalisen järjestyksen tai toimijaverkon tarkastelu. Seuraavaksi spesifimpi taso on sellainen tarkastelu, jossa valtdynamiikkaa voidaan havainnoida esimerkiksi kollektiivisesti tuottavana tai kamppailuna vallasta. (Heiskala 2000, 187–196.) Femdomin valtdynamiikassa distributiivinen eli rajoittava vallankäyttö on fetissi, jonka tyydyttäminen nojaa kollektiivisesti tuottavaan valtaan.

Mä toivon sille toiselle sellasta alistumisen euforiaa. Että saa sen, koska sehän on se syy, miksi alistuu. Että saa sen tunteen, että sä voit antaa itsesi kokonaan toiselle. Niin että saa siitä sen sellasen alistumisen euforisen tunteen, että sä voit vaan heittäytyä siihen. Ja silloin tavallaan, se on ehkä se vastakohta sille mun vallan tunteelle. Että tavallaan se ilo ja onni, ja kaikki sellanen, se on yhteistä. Mutta ne vastakohtat siitä

mun vallan tunteesta ja sitten siitä sen alistumisen euforiasta, että kun ne kohtaa, niin joo. (Kiirastuli)

Deleuzen (1997) mukaan masokisti tarvitsee valtiattaren toteuttamaan fantasiansa. Siinä mielessä alistuja on riippuvainen dominasta, jolla sitä myöden on todellista valtaa alistujaan. Riippuvuutta kärjistää kysynnän ja tarjonnan epäsuhta sub-miesten ja D-naisten välillä. Kinky-yhteisöissä ei tyypillisesti ole pulaa alistuvista miehistä, alistuvista naisista, eikä dominoivista miehistä. Dominoivia naisia on hyvin vähän suhteessa edellä mainittuihin (Wismeijer & Assen 2013, 1947; Fennell 2021, 793). Alistumiseen innokkaita, sekä miehiä että naisia, on BDSM-foorumeilla runsaasti, mutta sille, joka haluaa alistua naiselle, on haasteellista löytää dommea vastinpariksi.

Femdom palkitsee subjektinsa valtdynamiikalla ja sosiaalisella järjestyksellä, jota he janoavat. Se vaatii heiltä vuorovaikutustaitojensa hiomista ja performointiensa yhteensovittamista. Erityisesti siirtymät metakeskustelusta D/s-asetelmaan ja takaisin ovat haavoittuvuuden paikkoja femdom-dynamiikalle. Meta-keskustelu on välttämätöntä, koska intiimin valtasuhteen kokemus rakentuu luottamuksen varaan. Toisaalta valta-asetelma täytyy performoida toteen, eikä performaatio saa vuotaa. Mitä saumattomammin osallistujat performoivat yhteen, sitä todellisempaa on naisen ylivalta. Aiemmin sessiosubeja alistanut Trix kertoo nykyisestä subistaan, joka on orja⁹. Trix kuvailee orjansa alistumistapaa vanhanaikaisen (vanhan englantilaisen luokkayhteiskunnan) hovimestarin käyttäytymiseksi. Aiemmistä kokemuksistaan viisastuneena Trix on päättänyt edellyttää orjaltaan alistumista kaiken aikaa.

Hänen kanssa meillä on sillä tavalla että me ollaan koko ajan täs valtasuhteessa. Et vaik me mentäs, no, me käytiin nyt (toisen kaupungin) miitissä esimerkiks vähän aikaa sitten, niin hän kysyi etukäteen että ”Madame, miten on, että ollaanko sitten koko ajan vai näin?” Hän halus niinku selkiyttää sen. Ni mä sanoin, et ”ei ku entiseen malliin koko ajan”. Ja niin se toimi sitten. Koska oppineena tästä aikaisemmasta, niin jotenkin jos menee sellaselle kaveri-zonelle, niin sit siinä niinku – se on vaan helpompaa pitää se sillä tavalla koko ajan. (Trix)

Jos alistujan ja alistajan keskinäinen asemoituminen liukuu D/s-asetelmasta ”kaveri-zonelle”, se altistaa suhteen ulkoiselle sosiaaliselle järjestykselle. Ystävyyden ideaaleihin kuuluu vahvasti

⁹ Kinkysanastossa orjalla tarkoitetaan yleensä TPE-kehyksessä (total power exchange) tapahtuvaa 24/7-alistumista, eli täysipäiväistä ehdotonta alistumista.

tasavertaisuus, joten jo kavereiden performointi itsessään asettaa yhteiselle tekemiselle normatiivisia odotuksia, jotka ovat jännitteisessä suhteessa femdomin logiikalle. Lisäksi kavereiden performointi puhkaisee femdom-tilan ja laskee sisään ympäröivää sosiaalista järjestystä, kuten selkäyttimeen asti performoituja malleja, miten miehen tai naisen tulisi käyttäytyä vuorovaikutustilanteessa.

Epäonnistuminen femdomin performoinnissa uhkaa siis sen olemassaoloa. Lindemann (2010) havaitsee etnografiassaan ammattidominoiden puheenparret epäaidoista dominoista ja teennäisistä alistujista. Lindemannin aineiston dominat jakavat subit aitoihin ja teennäisiin subeihin, joista jälkimmäiset eivät alistu riittävän kokonaisvaltaisesti. Toisin sanoen ”todellinen domina” ei palvele alistujaa vaan vain ja ainoastaan itseään. Dominoivat naiset ja alistuvat miehet vartioivat oman instituutiossa sosiaalista järjestystä säätelemällä omaa käyttäytymistään ja keskinäistä vuorovaikutustaan sekä uusintamalla valtaa käyttävän naisen ja alistuvan miehen ideaaleja. Myös aineistoni valossa naisen ylivalta näyttäytyy femdomia ylläpitävänä normina.

Esitän, että femdom on oma mesotason sosiaalinen järjestyksensä, jota dominat ja alistajat performoivat yhteistyössä. Alistamistilanteen vuorovaikutus on se polttokoe, jossa naisten syntetisoima valta todellistuu. Kuten olen tässä luvussa todennut, vallankäyttö on väistämättä relationaalista; vuorovaikutuksellisuutta on mahdotonta paeta. Naisten totaalinen vallankäyttö on dominan ja alistujan jaettu fetisistinen tavoite, joka motivoi alistamisen ja alistumisen performointia. Viimeisessä analyysiluvussa erittelen tarkemmin, millä tavoin femdomin sosiaalinen järjestys eroaa ympäröivästä laajemmasta sosiaalisesta järjestyksestä. Tarkastelen, minkälaista vastakulttuurista merkitystä naisten harjoittamalla dominoinnilla on ja minkälaista merkitystä synteettisellä vallalla on orgaanisen vallan järjestykselle.

8. Synteettinen valta haastamassa orgaanista valtaa

Foucault jos kuka ymmärsi, ettei kulttuuristen rakenteiden ulkopuolelle voi astua. Se ei kuitenkaan tarkoita, että yksilöt olisivat tuomittuja sosiaalisen järjestyksen ajopuiksi. Se, mitä on tehtävissä, on käyttää kulttuurin aineksia uudella tavalla. Foucault (1997) näkee esimerkiksi, että SM-kohtaamisissa valta laitetaan liikkeeseen ja näin luodaan jotain uutta – kuten uudenlaisia kehollisia nautintoja ja kokeellisia ihmissuhteita. Heiskalan (2000) tulkinnan mukaan konstruktionistinen

lähestymistapa ei sulje pois yksilölähtöistä toimijuutta. Butlerin ajattelussa toimijuuden ja sosiaalisen konstruktion välisessä suhteessa kulttuuri juurikin rakentuu (1990/2006; 2011).

Dominoiden itse itselleen rakentama valta ei jää vain femdom-sessioihin tai valtasuhteen kehyksiin. Kuten edellisessä luvussa kävi ilmi, dominan ja alistujan täytyy pystyä performoimaan valta-asetelmaansa myös metakeskustelun tasolla, autentikoidakseen valta-asetelman. Tämä on yksi paikka, jossa synteettinen valta tihkuu femdom-kuplan ulkopuolelle. Onnistunut femdom edellyttää osapuolilta kykyä performoida vallankäyttöä ja alistumista myös varsinaisen session tai D/s-suhteen ulkopuolella. Siirryn nyt tarkastelemaan femdomin yhteiskunnallista merkitystä, nojaten Butlerin ajatteluun sukupuolen ja seksuaalisuuden kumouksellisuudesta. Aluksi tarkastelen, miten naiset ammentavat dominoinnista voimaa ja tekemisen tapoja, jotka kulkeutuvat myös muille elämäntilanteille. Tämän jälkeen kuvaan, minkälainen merkitys femdomilla on miehyydelle ja miehen seksuaalisuudelle. Lopuksi pohdin, miten dominoivat naiset uudistavat seksuaalisuuden merkitystä.

8.1. Naiseuden uudistaminen ja uusintaminen

Butler (1990) näkee sukupuoliperformaation anomaliaissa mahdollisuuden ”kumota ja syrjäyttää ne luonnollistetut ja jähmetetyt sukupuolikäsitykset, jotka tukevat miehistä hegemoniaa ja heteroseksistä valtaa” (em. 92). Butlerilaisittain tarkasteltuna femdom näyttäytyy sellaisena poikkeamana sukupuolten performoinnissa, jolla on potentiaalia horjuttaa sukupuolten konventioita.

Kun on aina ollut sellanen kiltti, ja auttavainen, ja semmonen perustyttö, ja sitten -äiti ja -nainen ja niinku tällai näin, niin musta on aivan mahtavaa kun löytää sitä voimaa.
(Trix)

Siitä huolimatta, että haastatellut kertovat olleensa aina vahvoja ja pystyviä naisia, he myös tunnistavat konventionaalisen naisen tapaisuuden (ks. esim. Husso 2016; Lammi-Taskula & Salmi 2016). Naiset kertovat kantavansa määrätietoisen naisen mallia; osalla vahvan naisen identiteetti on kirjoitettu sisään suvun tarinaan. Kuitenkin samat naiset osaavat myös kertoa naisen paikasta rakenteiden paineessa. Äidin, tyttären ja vaimon rooli on ahdas eikä jätä paljoa tilaa kapinoinnille. Femdom on kuin kupla valtajärjestelmän sisällä; se pakottaa rakenteet väistymään. Kuplan suojassa tehtaillaan synteettistä valtaa. Husson (2016, 91) mukaan sukupuolijärjestelmän muutokset edellyttävät ”tietoisia päätöksiä, uudenlaisia diskursseja ja ruumiillisten tapaisuuksien muovaamista

eletyissä suhteissa”. Sopimuksellisuudessaan ja toiminnallisuudessaan naisten harjoittama dominointi on ruumiillisten tapaisuuksien uudistamista.

Pro-dominoinnissa mun itsetunto naisena on kasvanut aivan, aivan mielettömästi. Siitä ihmisestä, joka myötäilis kaikkea. Mulla on sellanen tunne, että mä voin sanoa ei; voin käskää; voin tehdä. Olen vapauttanut sisäisen varmuuden siitä, että mun ei tarvi, jos mä en halua. (Dame Leveller)

Husso (2016) käsittelee sukupuolta tapaisuutena ja elettyinä suhteena, jotka ovat muovattavissa, mutta muutos vaatii tietoista vaivannäköä, koska tottumus on toinen luonto. Dame Levellerin kokemuksissa femdomin muutosvoima on vahva. Katkelmassa naisen tapaisuudeksi tunnustetaan myötäily ja myöntyminen. Dominoinnilla Dame Leveller on muovannut uuden, myötäilystä irtisanoutuvan, toimintatavan. Kysyttäessä, onko femdom on muuttanut häntä, myös Cat o’Nine vastaa kertomalla, miten se on muuttanut hänen tapansa toimia.

Mun mielestä mä olen rennompi. Ja jotenkin sillee, en ole mielestäni muuten mitenkään heittäytyvä, mutta tossa dominointiroolissa, siinä mä olen oppinut heittäytymään. Ja se on ollut aika keskeistä. Ja se mun mielestä myös liittyy siihen, että ei mun mielestä service-topatessa¹⁰ voisi heittäytyä samalla tavalla, kun siinä mä noudatan toisen käsikirjoitusta. Mutta mä haluan luoda oman käsikirjoituksen, niin se vaatii just itsen varaan heittäytymistä. (Cat o’Nine)

Femdom on kokeellinen tila. Naisille se on varsinkin itsensä toteuttamisen tila. Cat o’Nine puhuu ”oman käsikirjoituksen luomisesta”. Femdom vallan tekemisen tilana vaatii naisilta luovuutta, koska valta ei tule ilmaiseksi tai valmiina, koska ei ole instituutioita ja rakenteita, jotka toimisivat vallan linnakkeina. Naisille on sukupuolittuneissa seksuaalisuuden konventioissa perinteisesti varattu paikka passiivisena objektina ja välineellisenä mielihyvän lähteenä (Haataja 2019, 44–45, 51–52). Jopa naisten seksuaalista emansipaatiota ajettaessa jälkipatriarkalaisuus jarruttaa naisten toimijuutta. Naisia kehoitetaan tunnistamaan oma yksilöllinen tapansa olla seksikäs eli kääntämään seksistinen katse itse itseensä. (Em. 51–52, 59–60; Haataja & Juvonen 2019.) Dominat sen sijaan

¹⁰ Service top on toppina toimiva osapuoli, joka toteuttaa toisten toiveita tai käskyjä, esimerkiksi tuottaa masokistille kipua tämän toiveiden mukaisesti tai tekeytyy dominoivaksi ohjeistettuna ja/tai käsketysti.

aktiivisesti kieltäytyvät jättäytymästä seksuaalisiksi kohteiksi tai välineiksi. Haastattelemani naiset nauttivat toimijuudestaan.

Kyllä se voimaannuttaa mua. Ja kyllä se mun mielestä on myös sellanen tasa-arvokysymys. Et mulle on niinku naisena tärkeätä se, et nainen voi olla seksissä myös sellanen, ja ottaa ohjat. (Hekabe)

Kuten Hekaben kokemuksesta ja näkemyksestä käy ilmi, ei ole itsestään selvää, että nainen asemoituu vuorovaikutuksessa aktiiviseksi toimijaksi. Toimijuuteen kohdistuu sukupuolittuneita odotuksia (Husso 2016, 81). Dominoidessaan naiset voivat käyttäytyä tavoilla, joita ei yleensä pidetä naisille soveliaina tai ihanteellisina. Femdom-kehyksessä määrätietoisuudesta ja ylemmydestä tulee naisen hyveitä. Naisihanteiden rikkomisesta ei seuraa sosiaalisia sanktioita kuten usein muualla yhteiskunnassa. Siitä jopa palkitaan.

Onhan se sellanen mahdollisuus olla vahva, ja olla – meinasin sanoa ilkee – en mä oo ilkee, mut mä oon vähän sellanen wannabe-ilkee. (nauraen) Koska en mä oikeesti oo. Mut sillai, hyvällä tavalla. Ja ku se menee siinä just, että jos tiedän et se toinen tykkää jostain, niin kyllähän mä nyt sitä annan sitte, ja vähän jotain muutakin siihen lisäksi. (Trix)

Husso (2016, 91) näkee tietoisien päätöksen edellytyksenä sukupuolten totunnaisuuksien uudelleen muovaamiselle. Trixin puheessa tietoinen valinta näkyy nauruna ja itsereflektiona. Hän valitsee joissain tilanteissa olla ”vähän ilkee”, vaikkei ”oikeesti oo”. Alistaminen ei pelkäästään mahdollista naisten toimijuutta vaan kannustaa maksimoimaan toimijuuden äärimilleen. Dominoinnin performointi rajojen venyttämisenä johtaa vallan alleviivaamiseen – vallankäytön liioitteluun ja ylivaltaan – ja näin tehdessään domina on onnistunut tehtävässään. Femdomin ulkopuolella näin ei ole; dominat tunnistavat ulkopuolelta tulevan paineen performoida sukupuoltaan tietyllä tavalla.

Ja ihan päätellen siitäkin, kuinka paljon mulle ehdotetaan sitä, et "no kyllä sä voisit kokeilla alistua". Et se jotenkin nähdään jo itsessään miehisyyttä uhkaavana, tai miehelle niinku haasteena, et joku on niin dominoiva. (Hekabe)

Cat o'Nine kuvaa kinkyskenen sisäisiä sukupuolittuneita odotuksia toteamalla, että kaksikymppinen nainen tavataan olettaa alistuvaksi, keski-ikäinen taas dominoivaksi. Yhtäältä tämä voi kuvastaa halua tukea D/s-asetelman vallanjakoa kokemuksella ja ikähierarkialla; kokemattoman naisen

alistaminen voi tuntua helpommalta kuin kokeneen, ja toisaalta kokeneelle naiselle alistuminen voi tuntua uskottavammalta kuin nuorelle. Toisaalta tällaiseen rooliodotukseen kiteytynee yleisiä kulttuurisia merkityksiä: nuoren naisen keho nähdään lihallisen halun kohteena, vanhempi nainen enemmän huolen- tai kurinpitäjänä. Samaan aikaan kulttuurisessa tietoisuudessa saattaa väikkyä Hekaben kuvaama oletus, että viime kädessä kaikkien naisten tulisi alistua miehille, ikään tai kinkkeihin katsomatta. Dame Levellerin kertomana dominoivien naisten eksplisiittinen vallankäyttö nähdään valtakulttuurissa mahdollisesti vielä irvokkaampana.

Mä oon melko tarkka, että kenen kanssa mä sit juttelen näistä asioista. Että (en) täysin vaniljoiden kanssa. Koska mä en halua, et mua katsotaan halventavasti, et "hei toi on dominoiva nainen; mikä se luulee olevansa; onks se uhka mulle? (Dame Leveller)

Dame Levellerin kokemus on, että "vaniljoille" dominoivat naiset uhkaavat luonnollista järjestystä. Femdom-kuplan sisällä naisen ylivalta on toivottua. Laajemmassa kinkyskenessä se on jossain määrin outoa mutta legitiimiä. Valtavirran stereotyyppisessä ajattelussa se on irvokasta. Valta ja voima on varattu miehiseksi määreiksi (Husso 2016, 81). Haastatelluista Hekabe ei peittele dominoivaa puoltaan skenen ulkopuolella. Hän haluaa tarjota naisille esimerkin ja mallin naisen vallankäytöstä. Hänkin on törmännyt siihen, että jotkut eivät halua kuulla kinkyilystä tai dominoinnista mitään, mitä hän sanoo kunnioittavansa. Toisaalta hänellä on ystäviä, jotka kertovat ammentavansa voimaa hänen esimerkistään.

Mä tavallaan niinku näen, että olemalla dominoiva nainen mä jotenkin myös pyrin voimaannuttamaan muita naisia. Siis et se on mulle ihan selkeesti niinku sellanen tavallaan osa, osa sitä mun dominoivuutta, että koska mä oon niin... Niin se on mulle tavallaan myös sitä. Et mä senkin takia ihan puhun siitä, koska mä haluan myös näyttää sen, että voi ja saa olla sellanen. (Hekabe)

Vaikka dominat kokevat olevansa lähtökohtaisesti vahvoja naisia, he kertovat silti dominoinnin voimaannuttavasta vaikutuksesta. Kuvauksista välittyä kotiin tulemisen tuntu. Vahvat naiset ovat päässeet tekemään jotain, mikä luonnistuu heiltä hyvin; he saavat ilmaista vallankäyttöään vapaasti; he saavat tutkia omia mahdollisuuksiaan ja rajojaan; heidän vallankäyttönsä palkitaan monin tavoin.

Dommeiluun liittyy mun mielestä, tai mä oon ainakin itte, ite liitän siihen niinku sellasen soturiuden. (Kertoo anekdootin, miten on omassa vastoinkäymisessään hyödyntänyt dominoinnissa oppimaansa asennetta.) Kyllä mä niinku, mä tunnistan,

että dominoissa on sellasta – naisdominoissa varsinkin – sellasta rohkeeta soturia, ja sellasta joka niinku ottaa ja tekee ja menee. Näin. Vaik eihän sitä aina pidä, eikä tarvikaan, olla mitään vastoinkäymisiä, mut silti. Mulla ainakin, mä ainakin miellän tähän dominapuoleen itsessäni sen sellasen soturipuolen myös. (Trix)

Haastatelluista Kiirastuli ja Hekabe, joilla on ammatin vuoksi kokemusta auditorioesiintymisistä, kokevat dominoivina naisina olevansa työtovereitaan taitavampia ottamaan esitystilanteissa tilaa itselleen ja naulitsemaan yleisön huomion.

Tosta mä oon ihan samaa mieltä. Mä oon tehnyt tuon saman, että olen hiljaa kunnes muut vaikenee Kiinassa, missä ihmisillä on tapana auditoriossakin, nehän puhuu puhelimesta siellä ihan pokkana. Sitten mä vaan seison aivan hiljaa siellä edessä ja odotan että kaikki. Mulle sanottiinkin jälkepäin että "oli ihan hirveän julmaa" että sä teit sen tolla tavalla. (Kiirastuli)

Dominat kuvaavat, miten dominointi on avannut heille olemisen ja tekemisen tapoja, joista he ammentavat myös muilla elämänalueilla. He kokevat, että dominointi on vaikuttanut merkittävästi heidän tapaansa olla nainen ja että parhaassa tapauksessa siitä hyötyvät myös muut naiset heidän lähipiirissään.

Mä sanon monille ihan suoraan nuorille naisille senkin, että yks iso syy miks mä oon näin tyytyväinen ryppyihini ja kiloihini ja vuosiini ja kaikkiin on niinku tavallaan se mun identiteetti dominoivana naisena. (Hekabe)

Hekabe ja Kiirastuli kertovat, että heidän ystävänsä tapaavat käyttää heitä äänitorvena tai kilpenä haastavissa sosiaalisissa tilanteissa. Hekabea selvästi ilahduttaa, että hänen ystävänsä pyrkivät ottamaan hänestä mallia tilanteissa, joissa vaaditaan itsevarmuutta.

Femdom on määritelmällisesti naisen ylivaltaa. Jos dominat ovatkin vallankäytössään sukupuolen kumouksellisia, heidän täytyy uudistamisen lisäksi myös uusintaa naissukupuolta. Femdom lähtökohtaisesti edellyttää naiseuden performointia. Haastateltavat kertovat, että naiseus on tärkeä osa heidän dominointiaan, mikä ei ole yllättävää, onhan kyse femdomista. Dominat näyttävät performoivan erityisesti esteettistä naisellisuutta. Joillekin korkosaappaat ja korsetit, toisille pitsi ja mekot, ovat mieluisia asusteita. Kaikilla haastatelluilla sattuu olemaan pitkät hiukset.

Korkkarit tuo mulle sen naisellisen olon, ja sen tietyn ryhdin. Mutta se myös hämmentää joitakin subeja, koska ne odottaa kovaa armottomuutta. Ja sitten kun mä olenkin jakkupuvussa, tai pitsissä, ja sitten se, että mitä mä teen – esimerkiksi kova CBT-sessio¹¹, missä on niinku todella paljon kipua – ja jos mulla on joku naisellinen vaate päällä, niin se hämmentää sitä subia. Se ei tiedä, miten se pystyy vastaanottamaan, että tollanen nainen, ton näkönen, pystyy tekemään tällasia asioita. Niin mä nautin siitä hämmennyksestä. (Dame Leveller)

Naiset ovat laittautumisessaan tinkimättömän omaehtoisia ja painottavat, ettei alistuja voi tilata heiltä fetissipukeutumista. Cat o’Nine kertoo olevansa ”nahkafettari” mutta kieltäytyvänsä pukeutumasta nahkaan, mikäli alistuja sellaista haluaa; dominointi onnistuu myös verkkareissa.

Esteettisen naisellisuuden lisäksi dominat näyttävät permoivan hoivaa ja huolenpitoa. Nekin haastatellut, jotka eivät pidä itseään caregiver-dommeina¹², kantavat vastuuta alistujiensa henkisestä ja fyysisestä hyvinvoinnista. Naisilta tavataan odottaa hoivarationaalisuutta ja hyviä tunteita (Husso 2016, 89), mihin odotuksiin dommetkin vastaavat. Kiirastuli, jonka dominointityyli on sadistinen, kertoo pitävänsä huolellisesta aftercaresta¹³ ja pitävänsä alistujaa mielellään sylissä palautumassa session jälkeen. Dame Leveller sanoo tarkkailevansa alati alistujan henkisiä ja fyysisiä reaktioita ja kokee tärkeäksi tarjota alistujalle riittävästi kosketusta. Trix haluaa edistää systemaattisesti alistujiensa hyvinvointia, minkä vuoksi hän selvittää tutustumisvaiheessa, minkälaisia lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita näillä on elämässä. Hekabe identifioituu haastatelluista selkeimmin huolenpitäjäksi, eli caregiver-dommeksi, ja sanoo mielellään ottavansa vastuuta alistujansa asioista mm. hallinnoimalla tämän arkea.

Dominat sekä uusintavat sukupuolensa permoatiota, toistamalla joitain naiseuden konventioita, että uudistavat sitä. Anomalia syntyy juuri permoation rikkomisesta ja uudelleen järjestämisestä. Naiseuden permoatiota ei voi kumota ilman, että samalla permoi naiseutta. Mikäli dominat toimisivat kaikilta osin toisin kuin naisilta odotetaan, he eivät vallitsevan sosiaalisen konstruktion puitteissa olisi enää naisia eikä heidän käyttäytymisellään olisi merkitystä naiseuden permoation

¹¹ ”Cock and Ball Torture” tarkoittaa kivun tuottamista penikselle ja kiveksille.

¹² Caregiver tarkoittaa huolenpitäjää tai hoivaajaa. Caregiver voi olla esim. äitimäinen ”mommy”. Mommy Dom dominoi subia kuin pikkulasta.

¹³ Aftercarella viitataan session jälkeiseen aktiiviseen palautumiseen, johon saattaa liittyä sessiokokemuksen reflektointia, tunteiden sanallistamista ja hellittelyä.

kannalta. Performoidessaan osin kuin nainen mutta käyttäen valtaa toisin kuin naiselta odotetaan dominat muokkaavat naiseutta. Butlerilaisittain femdom on sukupuolen kumouksellisuutta.

8.2. Tila miehelle alistumiselle

Performoidessaan uusiksi omaa sukupuoltaan dominoivat naiset mahdollistavat sen samalla myös alistamilleen miehille. Dominoiden kokemuksissa tällä näyttäisi olevan vielä isompi voimaannuttava ja vapauttava merkitys sub-miehille.

Mun mielestä se alistuvan miehen stigma on todella paljon kovempi. Että, kun mä mietin ...niin jotenkin se on ihailtuakin, että nainen dominoi, mutta ei se ole ihailtua, että mies alistuu. (Cat o'Nine)

Kuten Haataja (2019) kuvaa, myös Luce Irigarayn (1984) argumentointiin viitaten, seksuaalista tasa-arvoa ajavissa keskusteluissa tasa-arvon toteutuminen tavataan ymmärtää yksipuolisesti siten, että naisten on tultava miesten kaltaisiksi seksuaalisiksi toimijoiksi vapautuakseen seksuaalisesti. Heteroseksuaalisuuden konventioihin lukeutuu miehen asemoituminen aktiiviseksi subjektiksi ja naisen asemoituminen passiiviseksi objektiksi. Ajatus, että seksuaalisen tasa-arvon toteutumiseksi miehille pitäisi mahdollistaa naisille varattu rooli seksuaalisen tekemisen kohteena, on ilmeisen vieras vallitsevalle sosiaaliselle järjestykselle ja jopa tasa-arvokeskustelulle. Seksuaalista emansipaatiota ei ymmärretä päämääräksi, jota miesten tulisi tavoitella. Toisin sanoen joidenkin miesten seksuaalinen marginalisaatio on niin syvää, ettei sitä edes tunnisteta. Kuten Cat o'Nine toteaa, dominoiva nainen voi joskus herättää ihailua mutta alistuva mies ei.

Vaikka dominat kertovat olevansa marginaalissa, he kokevat liikkumatilansa ja arvostuksensa silti merkittävästi isommaksi kuin alistuvien miesten. Siinä missä dominat jakavat kokemuksiaan ystäviensä kanssa – usein myös kinky-yhteisön ulkopuolella – dominoiden mukaan alistuvat miehet eivät avaudu kinkyilystään.

En tiedä missä määrin se on totta, mutta kai vähemmän miehet ylipäätään puhuvat keskenään – ehkä seksistä jonkun verran, mutta vähemmän mistään syvällisemmistä – ja sitten jos on vielä alistuva mies, sit on varmaan todella suuri kynnyks tavallaan mennä väliin, jos se yleinen agenda niissä miesten jutuissa on sitä sellasta ”mennään panee” - tyyppistä... Musta tuntuu ihan kauheelta, että on niin paljon ihmisiä, joilla voi olla

siihen seksiin ja seksuaalisuuteen liittyviä isoja kysymyksiä ja tunteita, ja niillä ei oo ketään, kenen kanssa puhua. (Hekabe)

Haastatteluista piirtyy kuva alistuvista miehistä, jotka tapaavat pitää alistumisensa visusti kaapissa. Esimerkiksi ryhmähaastattelussa nousee keskustelun aiheeksi tapaus, jossa sub-miehen seksuaaliset preferenssit olivat vahingossa paljastuneet työtovereille, ja mies oli lopulta joutunut irtisanoutumaan, koska koki paljastumisesta seuranneen kiusaamisen liian raskaaksi.

Haastatellut tunnistavat alistuvien miesten marginalisaation sekä yleisesti että kinky-yhteisössä. Kinkyt eivät pakota sub-miehiä kaappiin, mutta skenen sisälläkin alistuviin miehiin kohdistuu ennakkoluuloja (Shahbaz & Chirinos 2016, 10). Fennell (2022) tulee pohjoisamerikkalaista kinkyskeneä havainnoidessaan jopa siihen tulokseen, ettei kinkyjen kanssa sosialisointi tee hyvää alistuvien miesten itsetunnolle. Amerikkalaisessa skenessä alistuvat miehet päätyvät usein switchaamaan tai dominoimaan, vaikkei se ole heidän omien preferenssiensä mukaista. (Em. 2022, 116–121.) Myös Newmahrilla (2011) on samansuuntaisia havaintoja pohjoisamerikkalaisista kinkypiireistä. Joillekin hänen aineistonsa dominoiville miehille on ylitsepääsemättömän vaikeaa ymmärtää miehen alistumista. Yksi alistuviin liitetty harhaluulo on, että sopimuksenvaraisesti alistuvat olisivat *luonteeltaan* alistuvia ja sitä myöden alistuvia aina ja kaikkialla (Shahbaz & Chirinos 2016, 10). Kuitenkin, kuten olen havainnoinut alaluvussa 7.3., dominat näyttävät nauttivan erityisesti sellaisten subien alistamisesta, joiden oletetaan olevan suvereenija muilla elämänalueilla ja/tai suhteessa muihin ihmisiin.

Miehen alistuminen on haastateltujen mielestä niin stigmatisoitua, että se saattaa tarjota naisille mahdollisuuden jopa vallan väärinkäyttöön. Sub-miehet eivät esimerkiksi verkostoidu kuten alistuvat naiset, jotka vahtivat pelisääntöjä ja toistensa selustaa kinky-yhteisöissä. Alistuvat naiset mm. jakavat keskenään tietoa sellaisista D-miehistä, joiden toiminta ei täytä kinkyilyn periaatteita (SSC, RACK). Verkostoitumisen puute lisää alistuvien miesten haavoittuvuutta. Nöyryytyksestä nauttiminen koetaan niin häpeälliseksi, että siitä puhuminen vaikuttaa ylitsepääsemättömän vaikealta. Varsinkin aloittelevat dominat saattavat erehtyä käyttämään hyväksi valta-asemaansa.

Siinä nopeasti otetaan sellanen, että "olen ylempiarvoinen" ja käyttäydytään halventavasti toista kohtaan, vaikka ollaan vasta tutustumassa. Se on ehkä yleisempää, kuin mitä toisinpäin sallitaan mun mielestä miesdominoivilta. Siis sitä ei katsota hyvällä, että (dominoiva mies) sillä lailla käyttäytyy, ja se sama ei tunnu pätevän

naisdominoivien kohdalla. Mietin, että ehkä tässä voi olla kyse myös heteronormeihin liittyen, että alistuvat miehet on jotenkin... että se on jotenkin vähän väärin, että mies alistuu – että ei siitä saa oikein puhua; niin silloin ei voi myöskään puhua siitä, mitä paskaa tulee niskaan niiltä naisdominoivilta. (Cat o'Nine)

Ummni Khan (2017) on populaarikulttuurin BDSM-hahmoja tarkastellessaan todennut, että elokuvissa alistuva mies esitetään usein joko koomisessa tai pateettisessa valossa. Vastinparina tällä on seksikäs ja vaarallinen dominoiva nainen, joka virittää viettelyllään miehelle kohtalokkaan ansan. Miehen antautuminen näyttäytyy virheenä, jolla on kova hinta. Toinen tyypillinen tapa kuvata miehen alistumista on esittää se masokismina (ks. esim. Baron 2006). Alistuminen ja masokismi eivät kuitenkaan palaudu toisiinsa; kaikki alistujat eivät ole masokisteja eivätkä kaikki masokistit ole alistujia. Deleuze (1997) kritisoi miehisen alistumisen luokittelua masokismiksi ja sadismille vastakohtaiseksi mielihaluksi. Femdom-sessio esitetään helposti katarttiseksi miehuuskokeeksi, jossa ei säästetä verta, hikeä ja kyyneleitä. Haastatellut dominat ovat kuitenkin sitä mieltä, että usein alistuvat miehet haluavat jotain ihan muuta, ja näiden halujen paikka on kaapissa.

Eli esimerkiksi se, että joitain asioita jotkut ei halua tehdä bileissä ollenkaan, koska se on niinku liian intiimiä, ja liian henkilökohtaista. Ja sitten myös se, että vaikka muuten saa puhua joillekin kavereille joistain kinkysessiojutuista, mutta sitten kun tehdään joitain tiettyjä asioita, niin niihin liittyy niin paljon sitä stigmaa, että sitä ei saa kertoa eteenpäin – vaikka muuten saakin jutella vapaasti. Niin se on mun mielestä aika kiinnostavaa, ja mä tietenkin haluaisin rikkoa sen kulttuurisesti, mutta en mä tietenkään sitä näiden yksilöiden kohdalla halua rikkoa, koska se satuttaisi heitä. (Cat o'Nine)

Dominat kuvaavat alistuvien miesten sisäistettyä häpeää. Puhumattomuus saattaa jättää mieliteot jäsentymättömiksi ihmiselle itselleen, mikä saattaa jättää sub-miehen sanavalmiimpien ihmisten armoille. Vaikka mies olisi tunnistanut itsessään alistumiseen liittyviä haluja, niiden sanallistaminen voi tuntua ylitsepääsemättömän vaikealta, mikä hankaloittaa sessioseuran löytämistä ja yhteisen sessiionnin toteutumista. Mitä stigmatoidummista mieliteoista on kyse, sitä vaikeampaa on niiden tunnistaminen ja toteuttaminen.

Jos on joku asia, ettei voida... että anaalipenetraatiosta ei voida *puhua*, niin silloin sitä ei voi *tehdä*. ... Monet sanoo, että "mä en ole ikinä edes puhunut tällasesta asiasta", että niinku "kiinnostaisi koettaa, mutta onko ihan pakko puhua ensin?" (Kiirastuli)

Foucault (1975) puhuisi sisäistetystä kontrollista, Ahmed (2004) tunteiden kulttuuripolitiikasta jäsentäessään, miten ja miksi ihminen ottaa tehtäväkseen itsensä vahtimisen ja pyrkii näin täyttämään yhteisön asettamat normit. Foucault'n mukaan sosiaalisen kontrollin päämäärä on siirtyä yksilön itsensä kannettavaksi. Siksi valta on "kaikkialla". Tarkkailun ja rankaisemisen myötä valvonnan kohde ehdollistuu valvomaan itse itseään. (Em. 1975.) Ahmed esittää, että häpeä on tunne, jonka langettaminen toimii tehokkaana sosiaalisena sanktiona (2004). Dominat kertovat törmäävänsä alistuvien miesten kipuiluun, miten sovittaa yhteen omien halujen ja ympäröivien normien välistä ristiriitaa. Ei ole tavatonta, että fantasioiden toteutuminen – tai pelkästään sen mahdollisuus – aiheuttaa hämmennystä.

On ilmeistä, että alistuvien miesten seksuaaliset halut eivät sovi valtavirtaisiin maskuliinisuuden malleihin eivätkä heteronormatiivisen seksin konventioihin, kuten yhdyntäkeskeisyyteen. "Normaali seksuaalisuus" on miehille hyvin rajattua. Lääketieteellisissä asiantuntijateksteissä miehen seksuaalisuus ymmärretään hyvin kapeasti viriiliydeksi ja elimelliseksi suorituskyvyksi (Haataja 2016). Seksuaalisuutta monipuolisemmin käsittelevät seksologiset tekstit kannustavat yksilöllisten halujen tunnistamiseen ja toisinaan jopa toteavat, että miehen seksuaalisuus voi olla muutakin kuin mitä lääketieteellisesti tavataan ymmärtää (em.). Ne eivät kuitenkaan kuvaa, mitä miesten toisenlainen seksuaalisuus voisi olla, eivätkä niin ollen tee näkyväksi ja siten validoi miesten muunlaista seksuaalisuutta. Haastatellut kuvaavat kannattelevansa monin tavoin alistamiaan miehiä. Dominat validoivat, mahdollistavat ja tukevat sub-miesten seksuaalisuutta.

(Alistuva kumppani, nimi poistettu) ei ollut käynyt (kinky)bileissä tai missään ikinä, eikä uskaltanu lähtee niinku mihinkään (kinkytapaamisiin). ... Ja se sanoo, et ei hän yksin ikinä lähtis. Mun kanssa se uskaltaa, mikä on tosi hölmöö, kun se on tosi pitkä ja niin iso mies. Mut että: "sun kanssa mä uskallan lähtee mihin vaan", ja kaikki käy. Ja tottakai siihen liittyy tosi paljon sitä, just semmosta niinku rohkasua, ja sellasta et "I'm there for you" (painokkaasti). Ja se on tosi hölmöä, kun jos me mennään vaikka jonkun baarin ohi; esimerkiks kun menee (kinkybilepaikalle), kun siinä joutuu kulkee sen ravintolan ohi, niin se, että mä oon paljon pienempi ja silti mä oon niinku, mä pidän

sitä kädestä, et se tietää, et mä oon sen turva. Niin se on jotenkin... joo, se on tosi olennainen osa sitä. Ja sit se, et mä sanon sen ääneen, et mä hyväksyn sen. (Kiirastuli)

Dominan silmin antautuva mies tulee nähdyksi seksuaalisesti sellaisena kuin hän haluaa tulla nähdyksi. Femdom-sessiot tarjoavat tilan sellaiselle maskuliinisuudelle, jolle ei ole toistaiseksi sijaa muualla. Asettumalla alistuvan miehen vastinpariksi dominoivat naiset legitimoivat tämän seksuaalisuuden. Vastuullisen, kinkykehyksessä tapahtuvan, D/s-kohtaamisen myötä miehille tarjoutuu mahdollisuus sanallistaa haluun ja tutkia niitä turvallisessa ympäristössä.

Mullakin kun on paljon etätyyppejä, ja sellasia, joiden kanssa mä niinku juttelen, niin monelle se, että ne saa edes puhua; et ne saa niinku puhua asioista niiden oikeilla nimillä – ja sitten vähän jotain sellasta virtuaaliseksiasiaa – niin tavallaan sekin on hirmu vapauttavaa. Vaikka ois tosi ihana saada joskus joku ihan elävä kokemus, mutta se, että saa edes puhua siitä, niin tuntuu hyvälle. (Kiirastuli)

Fennell (2022, 136) esittää, että sosiologisesti tarkasteltuna on kaksi asiaa, joissa kinkyt parisuhteet eroavat merkittävästi muista parisuhteista, ja toinen näistä on se, että naiset voivat johtaa niitä. Fennell havainnoi yhdysvaltalaisesta kinkyskeneestä. Pohjoismaalaisessa kontekstissa sukupuolten valta-asemien ero kinkyjen ja valtaväestön välillä tuskin lienee yhtä räikeä. Yhtä kaikki, Fennellin havainto osoittaa, kuinka epätyypillisesti dominoivat naiset ja alistuvat miehet järjestävät suhteensa hallinnoinnin. Toisin kuin ympäröivässä yhteiskunnassa, femdom-suhteessa mies saa luopua vetovastuusta.

8.3. Seksuaalisuuden kumouksellisuus

Dominoivat naiset ja alistuvat miehet performoivat uusiksi paitsi sukupuoliaan, myös seksuaalista kanssakäymistä. Väitän, että femdomissa seksi on paljon enemmän kuin elimellisiä, orgasmiin tähtääviä toimintoja. Se saattaa olla myös sitä, mutta lähtökohtaisesti se on jotain aivan muuta. Dominoille dominointi itsessään on seksuaalista. Seksuaalisuuden historiassaan Foucault peräänkuuluttaa uudenlaista kehollisen nautinnon logiikkaa (1998, 113). Foucault'n mielestä on kyseenalaista, että kehollinen nautinto ja seksuaalinen nautinto ymmärretään vain toinen toistensa kautta ja hyvin kapeasti. Ilmeisesti Foucault tunnistaa BDSM:ssä potentiaalinen toimia tällaisena seksuaalisuuden konventioista irtautuvana nautinnon mekaniikkana puhuessaan sadomasokismista kokeellisena ja uutta luovana nautinnon menetelmänä. (Foucault 1997.) On ilmeistä, että femdom on luonteeltaan äärimmäisen intiimiä, mutta toisin kuin konventionaalisisessa yhdyntäkeskeisessä

seksissä, se ei tähtää ensisijaisesti kehollisten rajojen raottamiseen – joskin toissijaisesti myös siihen. Femdomissa intiimin nautinnon kokemus haetaan turvallisuudentunteen ja uskalluksen rajoja koetellen.

Giddens puhuu ”plastisesta seksuaalisuudesta” argumentoidessaan, että seksuaalinen emansipaatio olisi vapauttanut intiimit suhteet yksilöiden itsensä määriteltäviksi (2008, 194–195). Toisaalta, kuten olen esittänyt esimerkiksi alistuvien miesten marginalisaatiosta, seksuaalisuus ei suinkaan ole vapautunut sosiaalisesta säätelystä, kuten Giddens väittää. Rubinin kuvaama seksuaalisuuden hierarkia (2011, 202–212) hallitsee edelleen pitkälti seksuaalisuuden sosiaalista järjestystä (ks. esim. Haataja 2019a; Haataja 2016; Kontula 2008). Seksuaalisuuden merkitys monipuolistuu ja intiimit suhteet järjestyvät vapaammin vain, kun niitä performoidaan uusiksi (Butler, 2006/1990, 48–92; ks. myös Heiskala 2000, 195–196).

Marika Haataja havainnoi seksuaalisuutta käsitteleviä asiantuntijatekstejä, kuten seksioppaita, ja toteaa, että seksuaalisuus tavataan edelleen esittää hyvin sukupuolittuneesti, keskittyen elimelliseen kiihottamiseen ja kiihottumiseen (2019). Haastatteluista käy kuitenkin ilmi, että dominat tarkoittavat ”seksillä” tai ”seksuaalisuudella” jotain muuta kuin totunnaisesti tavataan ajatella. Yhtäältä seksiin liitetty intiimiys kiinnittyy dominoinnissa yhteiseen riskinottoon ja alistussuhteen synnyttämään haavoittuvuuteen ja vastuunkantoon. Toisaalta elimellinen nautinto voi liittyä aivan muihin elimiin kuin konventionaalisessa seksissä. Molemmat ulottuvuudet ovat läsnä, kun Trix kuvaa dominointia ja alistumista seksuaaliseksi kokemukseksi.

On tyyppisiä, jotka hakee jotain jalkadominaa¹⁴, ja niille riittää et ne niinku näin. Mut sekin on kyl, sekin on tosi kiihottavaa. Koska siinä tulee ne tuntemukset. Ja onhan se, kun toinen on siinä alistuneena, ja haluaa palvella. (Trix)

Haastatelluille dominointi on seksuaalista toimintaa. Viidestä haastatellusta neljä sanoo, että dominointi on osa heidän seksuaalisuuttaan. Butler ymmärtää tällaiset merkityksellistämisen taitekohdat mahdollisuutena horjuttaa ja uudelleen organisoida sosiaalisen todellisuuden semanttista järjestystä (2011, 81–84). Dominat ottavat tekemisillään ja sanomisillaan haltuun ”seksin” ja ”seksuaalisuuden” merkitykset. He pitävät itsepintaisesti kiinni näistä sanoista, mutta kieltäytyvät käyttämästä niitä yhtä kapeasti kuin on totuttu. BDSM:stä käyty merkityskamppailu on tuottanut monenlaisia tapoja selittää sopimuksenvaraista alistamista. BDSM:ää on pidetty

¹⁴ Jalkadomina alistaa subeja, jotka saavat fetisististä nautintoa jaloista ja/tai jalkoihin liittyvistä asusteista.

väkivaltana, leikkinä, perversiona, terapiana, vakavana ajanvietteenä, elämäntapana, taiteena, ynnä muuna. Dominat sanovat, että dominointi on seksuaalista toimintaa. Tällä yhteen naittamisella he merkityksellistävät sekä seksiä että dominointia.

Haastatelluille sessiokumppanin sukupuoli ei vaikuta olevan kriittinen määrittäjä heidän seksuaalisen toimintansa kannalta. Osalla on jonkinlaisia preferenssejä sukupuolien suhteen tai sessiokumppanin sukupuoli saattaa vaikuttaa siihen, minkälaista alistamistapaa he soveltavat, mutta sukupuoli ei näytä olevan poissulkeva tai toimintaa määrittävä tekijä. Siinä missä seksuaalisuuden konventiot olettavat seksin olevan sukupuolten motivoimaa (ks. esim. Haataja 2019, 59–61) – kaikkein perinteisimmin vastakkaisten sukupuolten motivoimaa, mutta myöhemmin myös homo- tai biseksuaalisesti motivoitua – femdom on valtdynamiikan motivoimaa seksuaalisuutta. Kun Kiirastuli kuvailee, minkälaisia sub-naisia ja sub-miehiä hän valitsee sessiokumppaneikseen, perustelut mieltymyksille liittyvät valtdynamiikkaan.

Minkälaisia subeja mä valitsen miehistä ja naisista? Naisista ne on aina itseäni pienempiä, aika siroja, mielellään brättejä, ja sellasia, joita voi vähän retuuttaa. Kun mä olen, vaikka mä en ole kovin iso, mutta mä olen aika vahva. Niin mä mielelläni jotenkin retuutan naisia. Miehistä taas, sen vallan takia, mä haluan, että se mies on mua isompi, niinku selkeesti pidempi, ja painavampi, koska siitä syntyy mulle toisaalta fyysistä haastetta, ja sitten mä saan siitä sitä ultimaattista vallan tunnetta. Niin siinä mielessä mun nais- ja miessubit on olleet keskenään tosi erilaisia. (Kiirastuli)

Haastatelluista Cat o’Nine identifioituu biseksuaaliksi. Trix sanoo miettineensä, onko hän panseksuaali. Kiirastuli kertoo olleensa aiemmin vaniljasuhteessa miehen kanssa ja harjoittaneensa suhteen ulkopuolella sadomasokismia alistuvien naisten kanssa. Hänelle sadomasokismi sub-naisten kanssa osoittautui tyydyttävämmäksi kuin konventionaalinen seksi heterosuhteessa. Hekabe, joka on Kiirastulen tapaan suhteessa alistuvan miehen kanssa, tyttöilyttää miespuolista kumppaniaan ja alistaa tämän lisäksi satunnaisesti myös muita sissyjä¹⁵. Dame Leveller alistaa sujuvasti kaikkia sukupuolia, joskin hän huomauttaa, että sukupuolen korjaamiseen liittyvä lääkehoito saattaa toisinaan tehdä transsukupuolisista alistujista mielialan vaihtelun vuoksi haastavia alistettavia. Kaikki haastatellut sanovat, että heidän naiseutensa on tärkeä osa heidän

¹⁵ Kinkyilyssä ”sissy” tarkoittaa miestä, joka ristiinpukeutuu tai ristiinpuetaan alistuvaksi naiseksi tai tytöksi.

dominointiaan, mutta samaan aikaan on ilmeistä, että alistujan sukupuoli ei ole samalla lailla rajattu ja merkityksellinen.

Kiirastuli kertoo aiemmasta vaniljaisesta parisuhteestaan kinkyskenen ulkopuolella. Hänen kokemuksensa vastaa Rubinin kuvausta seksuaalisuuden hierarkiasta, jossa vain kapeasti rajattu, yhdyntään keskittyvä heteroseksii on legitiimiä seksiä (Rubin 2011, 201–212).

Mä olin (monta, anonymisoitu) vuotta parisuhteessa, jossa mun kinkyys oli ällöttävää.

Ja tota, tosi sillee, ei ollut sopivaa sen läsnäolo. (Kiirastuli)

Femdom uudelleenmerkityksellistää, mitä seksi on. Mikä tahansa käsite voidaan performoida uusiksi – jopa sellaiset, jotka pitkän historiansa ja sukupuolijärjestelmään institutionalisoidun asemansa vuoksi vaativat lukuisia toistoja hellittääkseen (Butler 2011, 54–57). Seksualisoidessaan vallankäytön dominat irrottavat sijoiltaan ne kytkökset, jotka seksin konstruktiossa kytkevät seksin yksinomaan erogeisten kehonosien stimulointiin, elimelliseen kanssakäymiseen, erilaisiin penetraatioihin ja yhdyntään. Fetisoidessaan alistetuksi tulemisen kokemuksen sub-miehet irrottavat kiihottumisen konstruktion paisuvista kudoksista, heruvista ruumiinnesteistä, halusta päästä fyysisesti käsiksi johonkin. Foucault peräänkuuluttaa seksuaalisuuden uudelleenkonstruointia, uudenlaista kehollisuuden ja nautinnon logiikkaa. Femdom tekee juuri tätä: performoi seksiä tavalla, joka monipuolistaa ymmärrystämme siitä, mitä seksi on.

Mulle siin (dominoinnissa) on myös sellanen ohjaava ja opettava rooli. Se on mulle antoisa. Musta on hienoo nähdä, kun toinen ihminen kehittyy, ja oppii itsestään jotain. ...huomaa et sellanen niinku tietynlainen seksuaalinen älykkyys myös niinku siinä kehittyy. (Hekabe)

Kun Hekabe kuvaa dominointitapaansa ohjaavana ja opettavana, hän samalla kytkee seksuaalisen alistamisen vastuulliseen seksiin ja valistuksen eetokseen. Dominoiden puheenparsi saa dominoinnin kuulostamaan paradoksaalisesti turvaseksiltä. Turvaseksidiskurssi ei ole pelkkää lumetta; kuten olen kuvannut kuudennessa luvussa, dominoivat naiset pyrkivät aktiivisesti minimoimaan alistamiseen liittyviä riskejä. Turvallisen kinkyilyn periaatteet, kuten SSC (safe, sane and consensual) ja RACK (risk aware consensual kink) koetaan ohjenuoriksi, joista ei ole varaa tinkiä. Hekabe puhuu ”seksuaalisen älykkyden” kehittämisestä. Seksuaalisen älykkyden käsitettä (Milburn & Conrad 2001) on käytetty mm. seksioppaissa kuvaamaan seksuaalista osaamista kyknä, joka edellyttää tiedollista, emotionaalista ja sosiaalista osaamista. Kun dominoivat naiset puhuvat

tekemisestään seksinä, he eivät puhu siitä ”seksielämän mausteena” tai ”villinä kokeiluna” vaan kokonaisvaltaisena seksuaalisuutena, johon he suhtautuvat miltei oppikirjamaisella vakavuudella.

Olen tässä luvussa osoittanut, että dominat kyseenalaistavat tekemisellään ja itseymmärryksellään vallitsevaa sosiaalista konstruktia, kuten sukupuolijärjestelmän. Naiset performoivat dominoidessaan uusiksi omaa sukupuoltaan, monipuolistavat miessukupuolen performaatiota ja uudistavat seksuaalisuuden merkitystä. Dominat generoivat synteettistä valtaa, ja näin tehdessään haastavat orgaanisen vallan järjestystä.

9. Viimeinen sana

Tässä luvussa kokoan tutkimukseni tulokset ja kytken löydökseni tutkimuskeskusteluun. Käyn ensin tiivistetysti läpi keskeiset havainnot ja päätelmät ja peilaan niitä aiempaan tutkimukseen. Lopuksi punnitsen tutkielman vahvuuksia ja heikkouksia. Esitän myös jatkotutkimustarpeita ja avaan keskustelua aiheista, joiden kannalta tutkimustulokseni ovat olennaisia.

9.1. Yhteenveto: keskeiset havainnot ja päätelmät

Tutkimukseni tarkoitus on ollut selvittää, miten sopimuksenvaraisesti dominoivien naisten valta rakentuu ja todellistuu femdom-kohtaamisissa sekä mitä merkityksiä tällaisella vallankäytöllä ja vallalla on naisille itselleen. Olen nojannut analyysissäni Foucault’n käsitykseen vallan ja valtajärjestelmien luonteesta. Lisäksi olen nojannut Butlerin käsitykseen toimijuudesta, performatiivisuudesta sekä sukupuolen ja seksuaalisuuden kumouksellisuudesta. Olen seurannut Foucault’n ja Rubinin osoittamaan suuntaan tarkastellessani sopimuksenvaraista alistamista vastakulttuurina, joka mahdollistaa kokeelliset ihmissuhteet, uudenlaisen valtdynamiikan ja kehollisten nautintojen uudelleen järjestymisen. Olen käsitteellistänyt dominoiden käyttämän vallan synteettiseksi vallaksi erotuksena orgaanisesta vallasta, joka nojaa institutionalisoituneeseen valtajärjestelmään.

Kuten Foucault (1997, 163–173) esittää homomiesten SM-kulttuurista ja Rubin lesbosomasokismista (2011, 182–188), olen analyysissäni osoittanut, että myös femdom on vastakulttuurinen toisin ajattelemisen ja toisin tekemisen tapa. Siinä missä edellä mainituissa vastakulttuureissa sosiaalinen uudelleenjärjestymisen mahdollistuu siten, että populaatiosta puuttuvat heteromiehet (ks. esim. Bauer 2008), femdomissa uudelleenjärjestymisen lähtee miesten

asemoimisesta hierarkian pohjalle. Vaikka Bauer (2008) pitää BDSM:ää itsessään luovana ja sosiaalisia suhteita uudistavana toimintana, hänen havaintonsa lesbojen BDSM-yhteisöistä osoittavat, että kun yhteisöstä puuttuvat miehet, jotka tavallisesti asettuvat sosiaalisen hierarkian huipulle, yhteisön jäsenten identiteetit ja sosiaaliset suhteet merkityksellistyvät ja järjestyvät uusin tavoin. Femdomissa sosiaalinen uudelleenjärjestyminen perustuu sukupuolihierarkian kääntämiseen. Femdom on oma mesotason valtajärjestelmänsä, jossa ”female domination”, naisen ylivalta, on ylläpitävä normi. Femdom on kuin kupla, jonka suojassa rakentuu mesotason valtaa.

Newmahr (2011) ja Simula (2015) ovat esittäneet, että BDSM:ssä top/bottom-akseli on keskeisempi määrittäjä kuin sukupuoli. Yhtäältä tämä näyttääkin pitävän paikkansa myös femdomissa. Aineistoni valossa dominat toteuttavat seksuaalisuuttaan valtasuhteen kautta. Valtaposition on heille vähintään yhtä tärkeä määrittäjä kuin sukupuoli. Toisaalta sukupuolella on femdomissa keskeinen merkitys: sukupuolihierarkian kääntäminen on perusta, joka mahdollistaa sosiaalisen uudelleenjärjestymisen. Alistajan sukupuolella on jopa fetisististä merkitystä. Dominoille naiseus on keskeinen osa vallankäyttäjän identiteettiään, ja alistujille nimenomaan nainen ylivallan käyttäjänä on femdomin perimmäinen ehto. Liioin Lindemannin (2012, 153–174) kuvaus sukupuolen käyttämisestä karnevalistisesti ei riitä kuvaamaan sukupuolen merkitystä naisten harjoittamassa alistamisessa. Femdomissa valta ja sukupuoli kytkeytyvät uudelleen, ja niiden kytkös – naissukupuolen ja ylivallan kytkös – on fetisistinen periaate, josta ei tingitä.

Valtaa ei voi toteuttaa yksin. Valta on aina relationaalista, myös D/s-suhteissa; totaalinen vallankäyttö on D/s-suhteiden fetisistinen päämäärä, yhteinen tavoite, joka motivoi osapuolia. Sitä ei voi koskaan täysin tavoittaa – onhan kyse sopimuksenvaraisesta dynamiikasta – mutta jaettu pyrkimys aidolta tuntuvaan totaaliseen yksisuuntaiseen vallankäyttöön merkityksellistää yhteisen toiminnan. Onnistunut D/s-dynamiikka on yhteistyön tulos. Femdomin osapuolet, niin alistavat naiset kuin alistuvat miehet, kannattelevat kuplansa sosiaalista järjestystä. Naisen absoluuttisen vallankäytön performointi ja miehisen alistumisen performointi uusintavat femdomin normatiivista järjestystä. Femdom on konstruktio konstruktion sisällä. Kuplan sisäisessä sosiaalisessa todellisuudessa kaikki tähtää tuottamaan ja uusintamaan sosiaalista järjestystä, jonka huipulla on nainen. Heiskalan (2000, 194–195) erittelemällä valta-analyysin skaalalla femdom asettuu sellaiseksi sosiaaliseksi toiminnaksi, jossa distributiivista vallankäyttöä performoiden luodaan kollektiivisesti tuottava valtdynamiikka, joka mesotason sosiaalisena järjestyksenä haastaa vallitsevan sosiaalisen järjestyksen – eli dispositiivin.

Omana konstruktionaan femdomin voi myös ymmärtää Heiskalan (2000) termein tapana, jonka kautta yksilöiden toiminta välittyy laajempiin yhteiskunnallisiin rakenteisiin. Naisten toimijuus on avain heidän valtaansa. Kyse ei kuitenkaan ole vain tilanteisesta vallankäytöstä. Dominat rakentavat valtaansa ja vallankäytön välineitään systemaattisesti. Kuten olen analyysissäni esittänyt, valta, jolla dominat operoivat, on luonteeltaan synteettistä. Dominat ammentavat monista lähteistä ja työstävät valtdynamiikkaa monin keinoin. Alistavilla naisilla ei ole käytettävissään valmiita narratiiveja, eivätkä he voi operoida valmiilla vallalla. Synteettinen valta on hidasta valtaa. Sen rakentaminen on käsityötä, räätälöintiä. Orgaaninen valta sen sijaan on valmista; se on helppo ottaa käyttöön, jos vain vallan käyttäjä on sosiaalisen järjestyksen mukainen vallankäyttäjä.

Orgaaninen valta voi nojata instituutioihin, biologiaan, merkitysjärjestelmiin, kaikkeen, mikä järjestää toimijoiden suhteita. Husso ja Heiskala (2016, 64–65) erittelevät sukupuolijärjestelmän tarkastelussa kuusi erilaista lähestymistapaa ja samalla peräänkuuluttavat erilaisten näkökulmien yhteensovittamista; tutkimuksen keskiössä tulisi olla sukupuolittuneen toimijuuden, käytäntöjen ja järjestyksen tarkastelu, teoreettisen hiusten halkomisen sijaan (Husso & Heiskala 2016, 65). ”Orgaaninen valta” tuo käsitteellisesti yhteen kaiken sen, joka järjestää ihmisiä, sukupuolia ja heidän toimintaansa. Orgaaninen valta on sosiaalisen järjestyksen sisäsyntyistä valtaa. Se ammentaa voimansa vallitsevasta järjestyksestä ja se ylläpitää vallitsevaa järjestystä. Siten sosiaalinen järjestys uusintaa itseään orgaanisesti. Toisin kuin elinvoimainen orgaaninen valta, jota laajempi sosiaalinen järjestelmä ruokkii, synteettinen valta vaatii oikeat olosuhteet kukoistaakseen. Vastakulttuurisen ekolokeronsa ulkopuolella femdomin synteettinen valta on altis häiriötekijöille. Epäonnistuneet alistumisen performoinnit, kuten miehen brättäily tai topping from bottom, uhkaavat femdomin järjestystä.

Havaintoni osoittavat, että femdom poikkeaa miesten harjoittamasta dominoinnista tai alistussuhteista yleisesti. Carlström (2017, 274) havainnoi, etteivät 24/7-suhteet eroa ”perinteisistä patriarkaalista suhteista” muuten kuin suostumuksellisuudellaan. Tämä ei päde naisten harjoittamaan dominointiin, kuten olen analyysissäni osoittanut. Toisaalta Carlströmin havainto tukee tulkintaani dominoivien miesten käyttämästä orgaanisesta vallasta. ”Perinteiset patriarkaaliset suhteet”, joihin Carlström (em.) viittaa, järjestyvät hyvin orgaanisesti, vallitsevan sosiaalisen järjestyksen mukaisesti. Koska suurin osa kinkyistä alistussuhteista on dominoivien miesten ja alistuvien naisten välisiä (ks. esim. Fennell 2022, 116–120; Wismeijer & Assen 2013, 1947), ne valitettavasti usein edustavat kaikkia kinkyjä valtasuhteita, vaikka näin ei tosiasiallisesti

ole. Tutkimuksessa olisi syytä eritellä tarkkaan, tarkastellaanko esimerkiksi vain miesvetoisia heterosuhteita, koska ne eivät voi edustaa esimerkiksi homo- tai lesbosadomasokismia tai femdom-suhteita.

Luottamus on kriittisen tärkeää, jotta alistaminen toimii ja jotta alistuja voi heittäytyä alistajansa vietäväksi. Reunalle vieminen ja rajojen koettelu tekee alistamisesta äärikokemuksen. Tämä on keskeinen osa dominoiden performatiivista vallankäyttöä. Havainto on yhteneväinen Newmahrin (2011) tulkinnan kanssa SM-kokemusten rakentumisesta rajankäynnin ja riskinoton ympärille. Fennell väittää, että rajojen haastaminen koskee vain bottomeita (2022, 175), mutta aineistoni valossa tämä ei pidä paikkaansa ainakaan dominoivien naisten tapauksessa. Dominat haastavat myös omia rajojaan ja pitävät subeista, jotka tarjoavat heille siihen mahdollisuuden. Yhdessä alati uusiin äärikokemuksiin hyppääminen ja siihen liittyvä luottamus tekevät alistamisesta hyvin intiimiä toimintaa. Luottamus edellyttää metakeskustelua, mutta metakeskustelu on myös tila, jossa femdomin sosiaalinen järjestys ja ulkoinen sosiaalinen järjestys kohtaavat, ja koska nämä kaksi järjestystä ovat hyvin erilaisia keskenään, metakeskustelu vaatii erityistä tasapainottelua.

Vallan käsityöläisyys mahdollistaa naisille butlerilaisittain uudenlaisen sukupuolen performaation. Fennell (2022, 136) esittää, että yksi poikkeavimmista piirteistä kinkyissä valtasuhteissa on se, että naiset voivat johtaa niitä. Tämä kuvaa sitä, miten epätyypillisesti dominoivat naiset performativisesti sukupuoltaan. Femdomin harjoittamisella on voimaannuttava vaikutus naisille, vaikka he kokisivat dominoidessaan toteuttavansa itseään. Synteettinen valta vuotaa femdom-konstruktion ulkopuolelle mm. vahvistamalla heidän minäkuvaansa vallankäyttäjinä ja harjaannuttamalla heitä operoimaan synteettisellä vallalla. Samalla dominoivat naiset mahdollistavat uudenlaisen sukupuolen performaation myös alistamilleen miehille. Miehen alistuminen on huomattavasti stigmatisoidumpaa ja vaietumpaa kuin naisen harjoittama ylivalta (ks. myös Fennell 2022, 116–121). Dominat legitimoivat miehisen halun jättäytyä vietäväksi ja asemoitua pelkääjän paikalle. Femdom tarjoaa antautumisesta kiinnostuneille miehille mahdollisuuden tutustua seksuaalisuuteensa ja toteuttaa sitä.

Dominoille kinkykehyksessä tapahtuva alistaminen on seksuaalista. Valtasuhteen intimitteetti vastaa dominoiden kuvauksissa seksisuhteen intimitteettiä. Femdom horjuttaa heteronormatiivisen seksuaalisuuden konventioita, kuten sukupuoli- ja penetraatiokeskeisyyttä. Femdom edustaa uudenlaista kehollisuuden ja nautinnon logiikkaa. Dominat performativisesti seksiä tavalla, joka monipuolistaa ymmärrystämme seksistä (vrt. esim. Rubin 2011, 202–212). Niin asiantuntijatekstit

kuin kulttuuri ylipäättään tapaavat ymmärtää seksuaalisuuden sukupuolittuneesti. Biologiseen diskurssiin nojaava sukupuolittunut ymmärrys seksuaalisuudesta jättää naisille alistaisen ja välineellisen roolin seksuaalisessa kanssakäymisessä. (Haataja 2019, 20.) Dominoivat naiset kääntävät tämän asetelman pääläelleen. Dominat paitsi uudelleenmerkityksellistävät, mitä seksi ylipäättään voi olla, he ottavat seksuaalisessa kanssakäymisessä vallan ja päämäärän itselleen.

9.2. Keskustelu: tutkielman paikantuminen

Tutkielma linkittyy sukupuolittuneen vallan analyysiin: yhtäältä seksuaalisuuden sosiaalitieteelliseen tutkimukseen ja toisaalta vallan ja vallankäytön tutkimukseen. Foucault ymmärtää vallan jaettuna ja tuottavana. Tuottavana myös siten, että kaikkialle valtansa ulottava sosiaalinen järjestys synnyttää vastarintaa ja versoo siten uutta sosiaalista järjestystä. Foucault (1997) tunnistaa kokeellisten ihmissuhteiden mahdollisuuden laittaa valta liikkeeseen, mutta ei erittele, mitä vallalle tarkkaan ottaen tapahtuu kokeellisissa valtasuhteissa. Seksuaalisuuden historia (1998/1976–1984) jäi teoksena Foucaulta kesken, emmekä tiedä, mitä sen seuraavat osat olisivat saattaneet sisältää.

Rakentamalla sosiologisen perspektiivin dominoivien naisten vallankäyttöön olen antanut panoksen kokeellisten valtasuhteiden teoretisointiin. Olen kaivertanut esiin vallan ulottuvuuden, joka yleensä uupuu vallan analyyseistä. Samalla avautuu näkymä, miten erilaiset vallat vertautuvat toisiinsa. Käsitteellistämäni synteettinen valta on haurasta, mutta sillä on potentiaalia haastaa orgaanista valtaa. Butler (2006/1990, 92, 237–247; 2011) toteaa, että muutokset sukupuolen performoinnissa mahdollistavat sukupuoli-identiteettien rakentumisen uudelleen. Olen aineistollani kuvannut yhden reitin sukupuolittuneen vallan uusjaolle.

Sukupuolittuneen vallan tutkimuksessa tutkielma asettuu yhtäältä äärimmäisen konstruktionismin edustajaksi butlerilaisella tulkinnalla. Toisaalta orgaanisen vallan käsite kattaa moninaiset vallan lähteet, kuten fysiologiset, kulttuuriset tai taloudelliset tekijät, vaikka ne ymmärrettäisiin butlerilaisittain performoituina – eli viimekädessä sosiaalisesti konstruoituina. ”Orgaaninen valta” tuo käsitteellisesti yhteen, tämä tutkimuksen tarkoituksiin, kaikkea sitä, joka järjestää ihmisiä, sukupuolia ja heidän toimintaansa. Näin tutkielma nivoo yhteen erilaisia lähestymistapoja ja tarkastelee sukupuoli-kysymystä Husson ja Heiskalan (2016, 63–67) ehdottamalla tavalla, yhteensovittaen. Käsitteenä orgaaninen valta on äärimmäisen holistinen, jopa yksinkertaistava, eikä

siis sovellu sellaisenaan mihin tahansa sukupuolijärjestelmän tutkimukseen. Tämän tutkielman tarpeisiin se on ollut käyttökelpoinen työkalu.

Olen rajannut aineistoni vain dominoilta kerättyihin haastatteluihin, minkä vuoksi alistuvien miesten ääni pääsee aineistossa kuuluviin vain välillisesti. On mahdollista, että sub-miesten kuvaukset femdomista monipuolistaisivat ja problematisoisivat femdomia tavoilla, jotka eivät nouse esiin dominoivien naisten haastatteluista. Aineistostani käy ilmi, että alistuvat miehet ovat haavoittuvassa asemassa. Vallankäytön ja suoranaisen alistamisen kohteina sub-miehet ovat alttiita vallan väärinkäytölle. Marginalisaatio ja stigma lisäävät alistuvien miesten vaikeaa asemaa. Olisi äärimmäisen tärkeää tarkastella femdomia myös alistuvien miesten näkökulmasta.

Aivan kuten dominat ovat olleet tutkimuskohteena katve katveen sisällä, alistuvat miehet ovat ryhmä, joista ei ole juuri tuotettu sosiaalitieteellistä ymmärrystä. Alistuvat miehet ovat monilukuisempi – todennäköisesti huomattavasti isompi ryhmä – kuin dominoivat naiset. Wismeijerin ja Assenin otannassa alankomaalaisesta kinkypopulaatiosta peräti kolmannes miehistä identifioitui alistuviksi; naisista vain kahdeksan prosenttia identifioitui dominoiviksi (2013, 1947). Toisin sanoen antautuvat miehet ovat määrällisesti merkittävämpi ryhmä kuin dominoivat naiset, mutta heidän olemassaolonsa hädin tuskin tunnustetaan kinky-yhteisön ulkopuolella. Myös Fennell tuo esiin alistuvien miesten marginalisaation merkittävänä ilmiönä jopa kinky-yhteisön sisällä (2022, 113–121). Alistuvat miehet ansaitisivat tulla nähdyksi. Miehisen antautumisen legitimoimisella voisi olla positiivinen vaikutus miesperformaatioiden kirjolle ja laajemmalle sosiaaliselle järjestykselle muutenkin.

Paitsi että aineisto on rajattu vain dominoivien naisten näkökulmaan, otanta on myös hyvin pieni. Kattavamman ymmärryksen muodostamiseksi femdomista olisi tarpeen tuottaa niin laadullista kuin määrällistä isompiin aineistokokoihin perustuvaa tutkimusta. Olisi myös hedelmällistä selvittää, minkälainen vaikutus ympäröivän kulttuurin naiskuvalla on femdomiin. Onko esimerkiksi suomalaisessa kulttuurissa ja yhteiskunnassa sellaisia erityispiirteitä, jotka vaikuttavat dominoivien naisten identifikaatioon ja itseymmärrykseen? Olen esittänyt, että toisin kuin dominoivat naiset, dominoivat miehet voivat nojata dominoinnissaan orgaaniseen valtaan. Olisi tarpeen selvittää, miten orgaaninen ja synteettinen valta suhteutuvat toisiinsa miesten harjoittamassa alistamisessa, olettaen, että kaikki D-miehetkään eivät operoi aina ja kaikkialla vain ja ainoastaan orgaanisella vallalla.

Sisäpiiriläisyys on vääjäämättä vaikuttanut tulkintaani, joskin olen pyrkinyt aktiivisesti minimoimaan tiedollisia vinoumia ja puntaroimaan erilaisia tulkintatapoja. Vaikka tarkastelen femdomia kahdesta suunnasta, tutkijana ulkoa sisäänpäin ja dominoivana naisena sisältä ulospäin, en voi mitenkään asettua sellaisen tarkastelijan asemaan, jolle femdom on täysin vierasta. Tutkielmani tarjoaa vain yhden tulkinnan dominoiden vallasta ja femdomin vallankäytöstä. Seksuaalisuus on tabu, mikä vaikeuttaa siitä käytävää keskustelua. Vaikeus kertaantuu, kun tarkastellaan seksuaalisuuden lisäksi jotain, mikä tavataan määritellä poikkeavaksi. Jo pelkästään kinkyilyssä käytettävän puheenparren ja sanaston sovittaminen ja kääntäminen tieteelliseen tutkimusraporttiin on ponnistus. Paraskaan yritykseni ei takaa, että tulkintani femdomista välittyy lukijalle siten kuin toivoisin.

Olen entistä vakuuttuneempi, että marginalisoiduista seksuaalisuuksista tulisi tuottaa yhteiskuntatieteellistä ymmärrystä. Kinkyjä seksuaalisuuksia ei tulisi jättää psykologian työmaaksi. BDSM on valmis kokeellisuuden runsaudensarvi, jota tarkastelemalla voimme oppia vallankäytöstä, sosiaalisten hierarkioiden rakentumisesta ja vallan luonteesta asioita, joita emme pääsisi muutoin havainnoimaan. Eivätkä marginalisoidut seksuaalisuudet pääty seksuaaliin valtasuhteisiin. Kinkyyden kirjo ja kokeelliset ihmissuhteet voisivat olla sosiaalitieteilijöiden lempilaboratorio, mutta sosiologit loistavat harvalukuisuudellaan. Sanonta kuuluu: mikään ei ole sosiologialle vierasta. Edes marginalisoidun seksuaalisuuden ei pitäisi olla liian stigmatisoitua sosiologieng tutkittavaksi.

Feministiselle ajattelulle tutkielma tarjoaa uuden näkökulman, miten suhtautua BDSM:ään. Erilaisilla feministisillä suuntauksilla on ollut vaihtelevia näkemyksiä BDSM:n mielekkyydestä (ks. mm. Linden ym. 1982; Dekcha 2011; Carlström 2017). Yhtä ääripäätä edustaa 1970–80-lukujen amerikkalainen radikaalifeminismi, joka näki naisten harjoittaman sadomasokismin haitallisena feminismin tasa-arvopyrkimyksille. 2000-lukulainen seksiposiitivisuus on edistänyt marginalisoitujen seksuaalisuuksien asemaa ja legitimoinut myös BDSM:ää. Kriittisin kysymys on kuitenkin ollut, voiko nainen alistua suostumuksellisesti uusintamatta syrjivää valtajärjestelmää. On problematisoitu, mikä motivoi tällaista alistumista. Dominoivat naiset ovat olleet katveessa, eikä femdomin suhteutumista feminismiin ole juuri pohdittu.

Pohjoismaissa sukupuolten tasa-arvoa pidetään tärkeänä ja sitä pyritään edistämään. Tasa-arvon tavoittelussa itsestään selvänä päämääränä näyttäytyy naisten nouseminen yhdenvertaisiksi vallankäyttäjiksi miesten rinnalle. Tämä on kuitenkin se raja, jota naisten oletetaan tavoittelevan. Ilmeisesti naissukupuolen performointiin kuuluu myös kohtuullisuuden performointi. Mutta voisiko naisylivallan idealisoinnilla ja naisten totaalisen vallankäytön haavekuvilla olla toistaiseksi

tunnistamatonta arvoa? Ainakin dominoivien naisten ja alistuvien miesten käsissä näyttäisi olevan. Mitä tulee naisten seksuaaliseen vapautumiseen, siinäkin naisille raivattu tie on hyvin sovinnainen. Seksuaalisen toimijuuden haltuun ottaminen ei olekaan tarkoittanut, että naiset määrittelisivät itse, omista lähtökohdistaan, minkälaista seksuaalisuutta he haluavat toteuttaa, vaan heikoimmillaan sitä, että naiset saavat itse vastata asemoitumisestaan seksuaalisiksi objekteiksi. (Haataja & Juvonen 2019.) Femdomille sen sijaan on ominaista fetisoida naisten omavaltaisuutta.

Yleisen näkemyksen mukaan valta tapaa korruptoida käyttäjänsä. Yhtä lailla lienee selvää, että dominointia voidaan käyttää myös vääriin tarkoitukseen aiheuttaen vahinkoa alistuville. On äärimmäisen tärkeää, että femdomia sovelletaan vain vastuullisesti: kinkyilyn periaatteista ja turvallisuudesta tinkimättä. Aineistoni dominat kuvasivat myös havaitsemaansa haparointia femdomin harjoittamisessa ja kinkyskenen laitamilla mahdollisesti tapahtuvia varsinaisia väärinkäytöksiä. Myös tämän takia olisi tärkeää tutkia alistuvien miesten kokemuksia. Tutkimuksen kannalta ongelmallisinta on harmaa alue kinkyilyn ja muun kulttuurin välillä. Kinkyilyn turvallisuusperiaatteita noudattamaton alistaminen ei ole määritelmällisesti dominointia kinkykehkyssä, mutta saattaa silti ammentaa innoitusta kinkystä alakulttuurista.

Valtaa syntetisoidaan varmasti myös muunlaisissa sosiaalisissa konteksteissa kuin vain femdomissa tai muissa kinkyissä vastakulttuureissa. Synteettistä valtaa olisikin hyödyllistä jäljittää myös muilla tutkimuskentillä. Synteettisen vallan soveltaminen abduktiivisena teoriakehyksenä voisi edelleen laajentaa ymmärrystämme vallan mekanismeista ainakin yhteiskunnan mikro- ja meso-tasoilla. Esimerkiksi muut vastakulttuurit ja erilaisten roolien välillä käytävät valtakamppailut voisivat olla hedelmällisiä tutkimuskohteita.

Foucault'n mukaan valta tuottaa subjektinsa. Siksi valtaa on vaikea tunnistaa ja osoittaa. Vallitsevaan järjestykseen vaikuttaminen lähtee tiedostamisesta: diskursiivisen vallan, biovallan, kulttuuristen itseäänselvyyksien jäljittämisestä ja kyseenalaistamisesta. Mutta mitä keinoja toimijalla on muovata sosiaalista järjestystä, jähkä hän on tullut tietoiseksi rakenteista, jotka määrittävät, ohjaavat ja rajaavat häntä? Yksilö voi omalla toiminnallaan muuttaa totuttuja performatioita, kuten dominoivat naiset tekevät. Synteettisen vallan koostaminen on tätä proaktiivisempi toisin tekemisen tapa. Esimerkiksi sukupuolen tai seksuaalisuuden uusintaminen niiden performoinnin tapaa muokaten on reaktiivista: toimivaa mutta hidasta vallitsevan järjestyksen väsyttämistä. Vallan syntetisointi taas voi olla vastatoimena suunnitelmallinen ja aktiivinen keino haastaa vallitsevaa sosiaalista järjestystä.

Lähteet

- Ahmed**, Sara (2004) Tunteiden kulttuuripolitiikka, Elina Halttunen-Riikosen suomennos vuodelta 2018, Eurooppalaisen filosofian seura.
- Andersson**, Jan Otto (2023) Explaining Finnish Economic and Social Success – And Happiness. *Studia Europejskie – Studies in European Affairs* 26.4 : 177–198.
- Baron**, J. H. (2006). Spare the rod: The figure of the dominatrix in the literary canon. *Sexuality & Culture*, 10(2), 76–95. <http://dx.doi.org/10.1007/s12119-006-1016-2>
- Bauer**, Robin (2008). Transgressive and transformative gendered sexual practices and white privileges: The case of the dyke/trans BDSM communities. *Women's Studies Quarterly*, 36(3–4), 233–253.
- Busbee**, E. R. (2008). Power exchange: Interaction and identity in a BDSM community. Yale University. ProQuest Dissertations Publishing.
<https://www.proquest.com/socialsciencepremium/docview/304399461/B9793C37C48E40ECPQ/3?accountid=14242&parentSessionId=Ar19SEyooPkFzjo0IDWJdn7rMNuZjBjiCrjxqCBWwZ4%3D>
- Butler**, Judith (2006) Hankala sukupuoli. suom. Pulkkinen, Tuija & Rossi, Leena-Maija. Gaudeamus. Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity. (1990) New York: Routledge.
- Butler**, Judith (2011) Bodies That Matter: On the Discursive Limits of Sex. Florence: Routledge.
- Byers**, E. Sandra (2005) Relationship Satisfaction and Sexual Satisfaction: A Longitudinal Study of Individuals in Long-Term Relationships. *The Journal of sex research* 42.2, 113–118.
- Carlström**, Charlotta (2017) Gender Equal BDSM Practice – a Swedish Paradox? *Psychology and sexuality* 8.4: 268–279.
- Connolly**, Pamela H. (2006) Psychological Functioning of Bondage/Domination/Sado-Masochism (BDSM) Practitioners. *Journal of psychology and human sexuality* 18.1, 79–120.
- Conrad**, S. D. & **Milburn**, M. A. (2001) Sexual Intelligence. New York, Toronto, Sydney, Auckland: Random House.

- Deckha, Maneesha** (2011) Pain as Culture: A Postcolonial Feminist Approach to S/M and Women's Agency. *Sexualities* 14.2: 129–150.
- Deleuze, Gilles** (1997) Coldness and Cruelty. Teoksessa *Masochism* (1997) engl. McNeil, Jean. New York: Zone Books. s. 7–138. Le Froid et le Cruel (1967)
- Fennell, Julie L.** (2018) Coed Naked: Insider Ethnography in the BDSM Subculture. London: SAGE Publications.
- Fennell, Julie L.** (2021) It's complicated: Sex and the BDSM subculture. *Sexualities*. 2021;24(5-6):784-802. doi:10.1177/1363460720961303
- Fennell, Julie L.** (2022). Please Scream Quietly: A Story of Kink. Rowman & Littlefield.
- Forsström, Tiia & Forsström Jouni** (2016) BDSM-aapinen. Like Kustannus, Helsinki.
- Foucault, Michel** (2005) Tarkkailla ja rangaista. suom. Nivanka, Eevi. Otava. Surveiller et punir: Naissance de la prison (1975) Gallimard.
- Foucault, Michel** (1997) Sex, Power, and the Politics of Identity. Teoksessa Rabinow, Paul (toim.) Ethics: Subjectivity and Truth. New York: The New Press. s. 163–173.
- Foucault, Michel** (1998). Seksuaalisuuden historia. suom. Sivenius, Kaisa. Gaudeamus. L'Histoire de la sexualité (1976–1984) Éditions Gallimard.
- Giddens, Anthony** (2008) The Transformation of Intimacy: Sexuality, Love and Eroticism in Modern Societies. Cambridge, England: Polity Press.
- Giddens, Anthony** (1976). New Rules of Sociological Method: A Positive Critique of Interpretative Sociologies. London: Hutchinson.
- Goerlich Stefani** (2021) The Leather Couch: Clinical Practice with Kinky Clients.
- Gubrium, J. & Holstein, J.** (2001) From the individual interview to the interview society. Teoksessa Gubrium, J. F., & Holstein, J. A. (toim.) Handbook of interview research, s. 2–32 SAGE Publications, Inc., <https://www-doi-org.libproxy.tuni.fi/10.4135/9781412973588>
- Haataja, Marika** (2016) Miesten seksuaalisen nautinnon hallinta. *Sociologia* 53.3 : 292–309.
- Haataja, Marika & Juvonen, Tuula** (2019a) Heterosexercising Women's Sexual Pleasure in Finnish Sex Manuals. *Sexualities* 22.7-8 (2019): 1217–1233.
- Haataja, Marika** (2019b) Ohjattuja seksuaalisia nautintoja. Tampereen yliopisto.

- Harviainen, J.** (2015a). Scripting beloved discomfort: Narratives, fantasies and authenticity in online sadomasochism. Hatavara, M., Hyvärinen, M., Mäkelä, M. & Mäyrä, F. (toim.): *Narrative theory, literature, and new media*. (s. 106–121). Routledge.
- Harviainen, J.** (2015b). Information literacies of self-identified sadomasochists: An ethnographic case study. *Journal of Documentation*, 71, 423–439.
<https://doi.org/10.1108/JD-02-2014-0032>
- Hébert, A., & Weaver, A.** (2015). Perks, problems, and the people who play: A qualitative exploration of dominant and submissive BDSM roles. *The Canadian Journal of Human Sexuality*, 24(1), 49–62.
- Heikkilä, Riie** (2008) Puhuva ryhmä. *Sosiologia* 4/2008, s. 292–305.
- Hekanaho, Pia Livia** (2007). Mitä mies haluaa? FemDom-porno ja miehinen masokismi. Teoksessa Kalha, Harri (toim.): *Pornoakatemia!*
- Held, J. M., & Irwin, W.** (2017). Wonder Woman and Philosophy: The Amazonian Mystique. John Wiley & Sons, Incorporated.
<http://ebookcentral.proquest.com/lib/tampere/detail.action?docID=4812797>
- Heiskala, Risto** (2000) Toiminta, tapa ja rakenne: kohti konstruktionistista synteesiä yhteiskuntateoriassa. Helsinki: Gaudeamus.
- Helkama, Klaus** (2015) Suomalaisten arvot: mikä meille on oikeasti tärkeää? Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Hochschild, Arlie Russell** (2012) The Managed Heart: Commercialization of Human Feeling. Berkeley: University of California Press.
- Holvoet L., Huys, W., Coppens, V., Seeuws, J., Goethals, K., & Morrens, M.** (2017). Fifty Shades of Belgian Gray: The Prevalence of BDSM-Related Fantasies and Activities in the General Population. *The Journal of Sexual Medicine*, 14(9), 1152–1159.
- Husso, Marita, & Heiskala, Risto** (2016) Institutionaalinen näkökulma sukupuoleen. Teoksessa: Husso, Marita & Heiskala, Risto (toim.): *Sukupuolikysymys*, 54–69. Helsinki: Gaudeamus.
- Husso, Marita** (2016) Sukupuoli ruumiillisena tapaisuutena ja elettyinä suhteena. Teoksessa: Husso, Marita & Heiskala, Risto (toim.): *Sukupuolikysymys*, 73–91. Helsinki: Gaudeamus.
- Jozifkova Eva** (2018) Sexual Arousal by Dominance and Submissiveness in the General Population: How Many, How Strongly, and Why? *Deviant Behavior*, 39(9), 1229–1236.

- Juvonen**, Tuula (2017) Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa Hyvärinen, Matti; Nikander, Pirjo; Ruusuvoori Johanna (2017) *Tutkimushaastattelun käsikirja*. Tampere, Vastapaino.
- Khan**, Ummni (2009). Putting a Dominatrix in Her Place: The Representation and Regulation of Female Dom/Male Sub Sexuality. *Canadian Journal of Women & the Law*, 21(1), 143–175. <https://doi.org/10.3138/cjwl.21.1.143>
- Khan**, Ummni (2017) Fifty Shades of Ambivalence: BDSM Representation in Pop Culture. Teoksessa Smith, Clarissa; Attwood, Feona; McNair, Brian (toim.): *The Routledge Companion to Media, Sex and Sexuality*. 1st ed. Routledge.
- Kontula**, Anna (2008) The sex worker and her pleasure. *Current Sociology*, 56(4), 605–620.
- Kontula** Osmo (2017) FINSEX: Seksitapojen muutos. Väestöliitto. <https://www.vaestoliitto.fi/artikkelit/finsex-seksitapojen-muutos/>
- Koskinen**, Inkeri (2020) Defending a Risk Account of Scientific Objectivity. *The British journal for the philosophy of science* 71.4, 1187–1207.
- Koskinen**, Inkeri (2020). Objectivity in contexts: Withholding epistemic judgement as a strategy for mitigating collective bias. *Synthese*, 199(1), 211–225. <https://doi.org/10.1007/s11229-020-02645-9>
- Lammi-Taskula**, Johanna; **Salmi**, Minna (2016) Perhe, työ ja sukupuoli. Teoksessa: Husso, Marita & Heiskala, Risto (toim.): *Sukupuolikysymys*, 161–184. Helsinki: Gaudeamus.
- Lenius**, Steve (2001) Bisexuals and BDSM, *Journal of Bisexuality*, 1:4, 69–78, DOI: 10.1300/J159v01n04_06
- Lindemann**, D. (2010) Will the Real Dominatrix Please Stand Up: Artistic Purity and Professionalism in the S&M Dungeon. *Sociological Forum*, 25(3), 588–606.
- Lindemann**, D. J. (2012) *Dominatrix: Gender, Eroticism, and Control in the Dungeon*. University of Chicago Press.
- Linden**, Robin Ruth; **Pagano**, Darlene R.; **Russell**, Diana E. H.; **Leigh Star**, Susan (toim.) (1982) *Against Sodomasochism – A Radical Feminist Analysis*. Frog In The Well, San Fransisco.
- Mann**, M. (2012) *The Sources of Social Power*. Teoksessa Mann, Michael: *A History of Power from the Beginning to AD 1760*, Vol. 1. New York: Cambridge University Press.

- Morgan, T. E.** (1989). A Whip of One's Own: Dominatrix Pornography and The Construction of A Post-Modern (Female) Subjectivity – Social Science Premium Collection – ProQuest.
<https://www.proquest.com/socialsciencepremium/docview/213748631/fulltext/FF839D9EC4674158PQ/1?accountid=14242>
- Newmahr, (2011).** Playing on the Edge: Sadomasochism, Risk, and Intimacy. Indiana University Press.
- Paarnio, M., Sandman, N., Källström, M., Johansson, A., & Jern, P.** (2022). The Prevalence of BDSM in Finland and the Association between BDSM Interest and Personality Traits. *The Journal of Sex Research, 0(0)*, 1–9.
- Parsons, T.** (1960) The Distribution of Power in American Society. Teoksessa Parsons, Talcott: *Structure and Process in Modern Societies*, 199–225. New York: Free Press.
- Pinsky, D., & Levey, T. G.** (2015). 'A world turned upside down': Emotional labour and the professional dominatrix. *Sexualities, 18(4)*, 438–458.
- Pohtinen, J.** (2023) The Kink Community in Finland: Affect, Belonging, and Everyday Life. *Annales universitatis Turkuensis, serie B tomus 608, Humaniora*. University of Turku.
- Pohtinen, J. & Harviainen, J. T.** (2021). "Even with all this, I could not live without kinkiness" – Kinky understandings of everyday life. *Ethnologia Scandinavica, 51*, 136–152.
- Reed, Isaac Ariail** (2013). Power: Relational, Discursive, and Performative Dimensions. *Sociological Theory, 31(3)*, 193–218.
- Richters J, De Visser RO, Rissel CE, Grulich AE, Smith AMA** (2008) Demographic and psychosocial features of participants in bondage and discipline, "sadomasochism" or dominance and submission (BDSM): Data from a national survey. *The Journal of Sexual Medicine* 2008 vol. 5 nro 7, 1660–1668.
- Rubin, Gayle S.** (2011) *Deviations: A Gayle Rubin Reader*. Durham: Duke University Press.
- von Sacher-Masoch, Leopold** (2006) *Venus turkiksissa*. suom. Kilpeläinen, Tapani. Helsinki: Summa. *Venus im Pelz* (1870)
- Shahbaz, C., & Chirinos, P.** (2016). *Becoming a kink aware therapist*. Routledge.

Simula, Brandy. L. (2015). "Give Me a Dominant of Any Gender Over Any Kind of Non-Dominant" Sexual Orientation Beyond Gender. Teoksessa Weinberg Thomas S. & Newmahr Staci (toim.): *Selves, Symbols and Sexualities – An Interactionist Anthology*. Sage.

Strickland, Peter (2014) *The Duke of Burgundy*. United Kingdom: Film4 Productions, Ripken Productions, Rook Films.

Valkeapää, J-P (2019) *Koirat eivät käytä housuja*. Suomi: Helsinki-filmi & Tasse Film.

Weinberg, Thomas (2023) Research in BDSM: 40 Years Along. Teoksessa Simula, Brandy L.; Bauer, Robin; Wignall, Liam (toim.): *The Power of BDSM*, 22–42. Oxford University Press.

Weinberg, Thomas. (1995). Sadism and masochism: sociological perspectives. teoksessa Weinberg, Thomas (toim.): *Studies in Dominance & Submission*, 119–137. Prometheus Books, New York.

Wismeijer, Andreas & **Assen**, Marcel (2013) Psychological Characteristics of BDSM Practitioners. *The journal of sexual medicine*, 5/2013, 1943–1952

Zaharijević, Adriana (2021) On Butler's Theory of Agency. Teoksessa Halsema, Annemie; Kwastek, Katja; van den Oever, Roel (toim.): *Bodies That Still Matter*, 21–30. Amsterdam University Press.

Liitteet

Haastattelurunko

Haastattelun ei tarvitse noudattaa alla olevaa järjestystä. Kysymykset on ryhmitelty teemoittain. Teemojen ja kysymysten järjestys on suuntaa antava. Haastattelutilanteessa on tarkoitus seurata haastateltavien vastauksia ja esittää mahdollisimman paljon jatkokysymyksiä asioista, joita he nostavat esille. Kysymykset, jotka kysytään kaikilta haastateltavilta, on korostusväritetty.

Kysymykset aluksi: Saako anonymisoidun haastattelulitteraation arkistoida? – Ei tarvitse vastata heti; kysyn lopuksi. Koetko saaneesi tarpeeksi tietoa haastattelusta ja tutkielmasta? Oletko edelleen halukas osallistumaan?

1. Miten kauan olet dominoinut?
2. Mikä sai sinut kiinnostumaan dominoinnista?
3. Mitä sinulle tarkoittaa dominointi?

4. Mikä dominoinnissa on parasta?
5. Minkälaista dominointia teet tai minkälaisesta dominoinnista pidät eniten? -> Kerro lisää?
-> Mikä juuri tässä dominointitavassa viehättää sinua?
6. Minkälaisia muita dominointityylejä tunnistat ja mitä ajattelet niistä?
7. Onko dominointiin liittynyt opettelua – minkälaista?
8. Minkälaisia haasteita dominointiin liittyy?
9. Onko sinulla jokin dominointiin liittyvä haave, jonka haluaisit päästä toteuttamaan?
10. Minkälainen on hyvä sessio?
11. Minkälainen on huono sessio?
12. Minkälaisista subeista pidät?
13. Dominoitko pelkästään sessioissa vai niveltyykö dominointi jotenkin ihmissuhteisiisi?
14. Onko sinulle väliä, mitä sukupuolta dominoit? -> Onko erilaista dominoida miehiä tai naisia tai muunsukupuolisia?
15. Eroavatko miespuoliset Domit ja naispuoliset Dommet toisistaan – miten?
16. Koetko, että sukupuolella on jokin erityinen merkitys dominoinnissasi?
17. Dominoitko pelkästään vai switchaatko? Minkälaista dominointia pidät hyvänä, kun alistut?
18. Vaikuttaako sessioon osallistuvien henkilöiden määrä jotenkin dominointiisi?
19. Käytätkö välineitä dominoinnissa – minkälaisia?
20. -> Kerro, miten käytät välineitä?
21. -> Miksi pidät tietyistä välineistä?
22. -> Onko välineitä, joiden käyttämisestä et pidä – miksi?
23. Pukeudutko jotenkin erityisesti dominointia varten?
24. -> Miksi juuri nämä vaatteet ja asusteet?
25. Minkälaisissa paikoissa tyyppillisesti dominoit? Onko paikalla väliä?
26. Dominoitko vain yksityisissä tiloissa?
27. -> Dominoitko myös kinkybileissä?
28. -> Dominoitko koskaan julkisilla paikoilla? -> Miten julkisilla paikoilla dominointi eroaa yksityisissä tiloissa dominoimisesta?
29. Liittyykö vallankäyttöön erityistä kehon kieltä? -> Miten ilmennät valtaa kehollasi?
30. -> Onko asennoilla merkitystä dominoinnissasi?
31. Miten puhut subillesi?
32. Odotatko tai edellytätkö, että subi puhuu tai vaikenee jollain tietyllä tavalla?
33. Oletko koskaan törmännyt siihen, että alistuja tilailee sinulta asioita?
34. -> Mitä teet näissä tilanteissa?
35. -> Minkälainen tilaaminen on mielestäsi tervetullutta – vai onko mikään?
36. Turhaudutko koskaan dominoidessasi?
37. Minkälaisia rajoja sinulla on dominoidessasi ja miten pidät niistä kiinni?

38. Miten suhtaudut brättäilyyn?

39. Kuinka tarkkaan valitset, ketä dominoit?

40. -> Mikä valintoihin vaikuttaa?

41. Mitä odotat subeiltaisi?

42. Minkälaisia toiveita tyypillisesti subeilla on mielestäsi dommeja kohtaan?

43. Miten kommunikoit subin kanssa, sovitteko toimimaan yhdessä?

44. Miten tietoinen olet sessiointiin liittyvistä riskeistä silloin kun dominoit?

45. Miten suunnittelet sessiot tai sen, mitä aiot tehdä subin kanssa?

46. Miten ohjaat tilannetta dominoidessasi?

47. Käyttekö subin kanssa keskusteluja, miten esimerkiksi sessiot ovat menneet?

48. Minkälaisia tunteita dominointi sinussa herättää?

49. Pyritkö erityisesti johonkin tietynlaiseen mielentilaan dominoidessasi? -> Miten?

50. Minkälaisia tunteita pyrit herättämään subissasi?

51. Kuinka tärkeää on mielestäsi, että dominoidessa valta tuntuu todelliselta?

52. Mitä ajattelet, kun dominoit?

53. Mitä dominointi antaa sinulle?

54. Onko dominointi muuttanut sinua?

55. Mitä hyvältä dominalta vaaditaan?

56. Voiko mielestäsi kenestä tahansa tulla domina? -> Miksi?

57. Onko joitain tiettyjä luonteenpiirteitä, joita dominalla olisi mielestäsi hyvä olla?

58. Kinky-foorumeilla toisinaan debatoidaan, kuuluuko D/s-sessiossa valta viimekädessä D:lle vai s:lle – mitä ajattelet tästä?

59. Minkälainen asema dommeilla on mielestäsi kinky-skenessä?

60. Minkälainen on mielestäsi valtakulttuurin mielikuva dominoista?

61. Vaikuttaako kinky-skenen tai valtakulttuurin näkemys dominoista jotenkin sinuun tai toimintaasi dommena?

62. Mitä dommena oleminen merkitsee sinulle – onko se rooli / identiteetti / tilanteinen leikki / osa seksuaalisuutta / fetissi / osa persoonallisuutta / jotain muuta?

63. Pidätkö dominointia seksuaalisena asiana?

64. Minkälainen rooli tai valta-asema sinulla on muilla elämänalueilla? esim. ystäväpiiri, työ, perhe, harrastukset...

65. Koetko, että taustassasi tai elämäntilanteessasi on jotain, mikä on saanut sinut kiinnostumaan dominoinnista tai vaikuttaa dominointiisi? -> Mitä ajattelet tällaisista tavoista selittää kinkyilyä?

66. Valuuko dominointisi koskaan muille elämänalueille tai muihin ihmissuhteisiin? -> Miten?

67. Mistä sinun mielestäsi dominan valta muodostuu?

68. Jos sinun pitäisi nimetä jokin vallan lähde, jolle juuri sinun dominointisi perustuu, mikä se olisi?

69. Onko vielä jotain mistä haluaisit puhua dominointiin liittyen?

Kysymykset loppuksi: Olisitko kiinnostunut keskustelemaan nyt käsitellyistä aiheista muiden dominoiden kanssa, mikäli tarjoutuisi mahdollisuus ryhmämuotoiseen jatko-haastatteluun? Saako haastattelulitteraation arkistoida anonymisoituna?